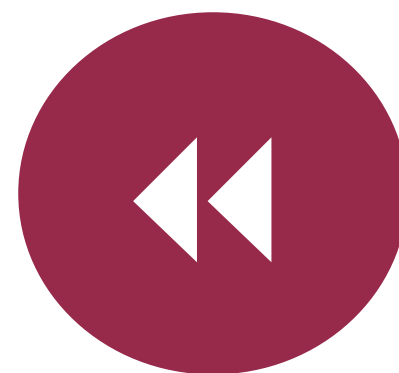
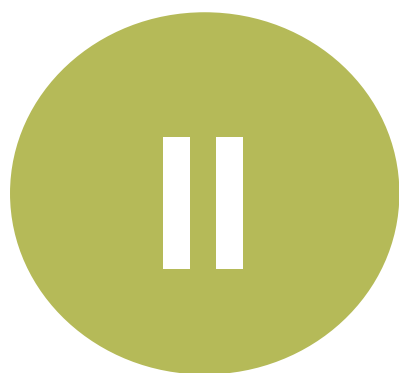

PLAY ▶
PAUSE ||
FORWARD ▶▶
BACKWARD ◀◀

PLAY&PAUSE

toimitilasuunnitteluohjeisto

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma
AMK
Sisustusarkkitehtuuri
Sari Iso-Heiniemi
Opinnäytetyö
Kevät 2012

Lahden ammattikorkeakoulu
Muotoilu- ja taideinstituutti
Muotoilun koulutusohjelma AMK
Sisustusarkkitehtuuri
Sari Iso-Heiniemi
PLAY&PAUSE. Toimitilasuunnitteluohjeisto.
Opinnäytetyö
Sivumäärä 132
Kevät 2012
Asiasanat: toimisto, sisämateriaalit, värit, tunnelma, suunnitteluohjeisto

TIIVISTELMÄ

Toimitilat toimivat työntekijän päivittäisenä työympäristönä ja yrityksen ulospäin näkyvänä käyntikorttina. Vaikka asenteet toimitilojen edustavuuden tarpeellisuudesta ovatkin parantuneet, käytännön valintoja ohjaavat usein budjetti- ja aikataulutekijät sekä eri osapuolien kommunikointivaikkeudet. Käyttäjien kokemus toimistotilojen viihtyisyydestä on useimmiten negatiivinen ja niiden yleisimmäksi ongelmaksi koetaan puutteellinen suunnittelu ja kokonaisuuden hallinta. Käyttäjän tarpeet ovat jääneet jostain syystä toteutumatta.

Tutkin opinnäytetyössäni erilaisia työympäristöjä ja niiden tilatekijöitä. Keskityn materiaali -ja värisuunnittelun tarjoamiin ratkaisuihin toimivuuden ja tunnelman saavuttamiseksi. Tutkin myös toimistosuunnittelussa käytettäviä ohjeistoja ja niiden mahdollisuuksia tilasuunnittelun työkaluna.

Näiden tietojen pohjalta esittelen toimitilasuunnitteluohjeiston tilan tyylin, värin ja materiaalin valintaan. Ohjeisto on tehty suunnittelun apuvälineeksi ja sen tavoitteena on parantaa työympäristöjä itse suunnittelun helpottamisen kautta. Olen käyttänyt laatimaani PLAY&PAUSE -ohjeistoa suunnittelun työkaluna opinnäytetyöni esimerkkikohteen LapWall Oy:n toimitilojen fiktiivisessä suunnitelmassa.

Lahti University of Applied Sciences

Institute of design and fine arts

Degree program in design

Interior Architecture

Sari Iso-Heiniemi

PLAY&PAUSE. Office planning guide to choose interior colours and materials.

Graduation project

Pages 132

Spring 2012

Keywords: office, interior materials, colours, atmosphere, planning manual

ABSTRACT

Office interiors are office workers daily working environment and have a big role in companies business image. Although the attitudes in understanding necessity of representative business premises has changed for better, in reality choices are mostly led by budget, lack of time and communication difficulties. The users usually seems to think negatively about office interiors. Lack of planning and dispersed general view are considered to be the most common problems in them. In some reason the users needs have left unrealized.

In my work I examine different office environments and elements of space. I concentrate on material and colour design possibilities as a solution to create functionality and ambiance. I also examine different instructions which are used in planning office spaces and their potentiality.

With this information I present an office planning guide to choose style, colours and materials. The guide can be used as a tool for planning office interiors and it's goal is to create better working environments by making planning easier. My graduation project contains also an example planning case: Lapwall Oy. Office spaces in this fictive planning case were designed by using the presented PLAY&PAUSE office planning guide.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO			
1.1 AIHE JA TAUSTAT	8	6 OHJEISTON SUUNNITTELUPROSESSI	
1.2 TUTKIMUSASETELMA	9	6.1 PROSESSIN KUVAUS	66
2 TOIMITILOJEN SUUNNITTELUSTA		7 OHJEISTO	
2.1 TOIMITILAT	11	7.1 MUOTO JA RAKENNE	94
2.2 TOIMITILAT YRITYSKUVAN RAKENTAJINA	13	7.2 SISÄLTÖ JA TOIMINTA	96
2.3 TOIMITILAT TYÖSKENTELY-YMPÄRISTÖINÄ	15	7.3 OHJEISTON KÄYTTÖ	97
2.4 TYÖYMPÄRISTÖN TILATEKIJÄT	17	8 OHJEISTON TESTIKOHDE: LAPWALL OY	
2.5 SUUNNITTELUPERIAATTEISTA JA KÄYTÄNNÖISTÄ	41	8.1 KOHTEEN ESITTELY	99
3 TOIMITILOJEN NYKYTILANTEEN KARTOITUSTA		8.2 OHJEISTON KÄYTTÖ SUUNNITTELUPROSESSISSA	100
3.1 KARTOITUKSEN TOTEUTUS	44	8.3 LOPPUTULOS	105
3.2 KEHITYSTARPEET	45	8.4 OHJEISTON TOIMIVUUDEN ARVIOINTI	120
3.3 REFERENSSIT	49	8.5 JATKOKEHITYS	121
4 SUUNNITTELUOHJEISTO TILASUUNNITTELUN KEHITTÄMISEN VÄLINEENÄ		9 ARVIOINTI JA PÄÄTELMÄT	
4.1 SUUNNITTELUOHJEISTO ELI MANUAALI	55	9.1 OHJEISTO JA PROSESSI	123
4.2 OHJEISTON MUOTO JA RAKENNE	57	9.2 OHJEISTON YLEISTETTÄVYYS	124
4.3 REFERENSSIT	59	LÄHTEET	125
5 OHJEISTON TAVOITTEET JA RAJAUS		LIITTEET	132
5.1 TAVOITTEET LOPPUKÄYTTÄJÄLLE	63		
5.2 TAVOITTEET SUUNNITTELIJALLE	64		

1

JOHDANTO

Kuva 1.

1.1 AIHE JA TAUSTAT

Toimitilaohjeiston ajatus syntyi toimeksiantajani Tapani Niskasen (Arkkitehtisuunnittelu Niskanen Oy) työkentällä havaitsemastaan tarpeesta. Loppukäyttäjien ja toimitilan suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavien osapuolien on vaikea löytää yhteisymmärrystä pelkän keskustelun avulla. Vaikka toimistosuunnittelun layout-ohjeistoja on jo olemassa, tarvitaan rinnalle paketti, joka helpottaa myös väri- ja materiaallivalintojen tekemistä.

Suunnitteluohjeistojen muotona on pääsääntöisesti kirjallinen selostus vaikka visuaalinen esitystapa selkeyttäisikin asioiden ymmärtämistä ja päätösten tekemistä. Pyrin työssäni täyttämään tätä tyhjiötä luomalla pilottiohjeiston, joka helpottaisi loppukäyttäjän, rakennuttajan ja suunnittelutoimiston kommunikointia ja tukisi parasta mahdollista lopputulosta.

Toimitilaohjeisto suunnataan työkaluksi rakennuttajan myyntineuvottelijoille, suunnittelijoille ja arkkitehdeille, kalustehankinnoista vastaaville henkilöille sekä kaikille siitä hyötyville.

Työkalun pohjalla on laajaa väripsykologian, valaistuksen, tunnelmatekijöiden sekä muiden suunnitteluohjeistojen tutkimista.

Kuva 2.

1.2 TUTKIMUSASETELMA

Toimitiloissa työskentelee päivittäin eri toimialojen toimistotyöläisiä. Toimistojen sisätilat ovat tärkeässä roolissa sekä toimivan ja viihtyisän tilan saavuttamisessa että yrityskuvan luomisessa. Keskityn työssäni sisämateriaalien ja värivalintojen mahdollisuuksiin työympäristöjen parantamiseksi. Työssä käydään läpi suunnittelua ohjaavia seikkoja, kuten käyttäjien tarpeita sekä yrityksien tyypillisesti asettamia tavoitteita. Työssä kerrotaan myös toimitilojen suunnittelu- projekteissa yleisimmin kohdattavista ongelmista ja niiden syistä. Tutkimuskohteena on erityisesti loppukäyttäjälle oikean tunnelman tavoittaminen tarkoituksenmukaisten pintamateriaalien ja irtokalustuksen avulla.

Tutkimustiedon ja prosessin pohjalta olen koostanut toimitilasuunnitteluohjeiston nimeltä PLAY & PAUSE, joka pohjautuu tyylin ja tunnelman näkökul-

miin. Ohjeisto on tarkoitettu suunnittelijoiden, pintamateriaalimyyjien, toimistokalustemyyjien ja kalustehankinnoista vastaavien henkilöiden apuvälineeksi. Paketin tarkoitus on auttaa suunnittelijaa löytämään kuhunkin kohteeseen sopivin valintoja ohjaava tyylimalli. Ohjeisto sisältää paljon kuvamateriaalia ja toimii hyvin suunnittelupalaverien visuaalisena apuvälineenä. Ohjeiston avulla voidaan säästää sekä suunnittelijan että asiakkaankin aikaa löytämällä yhteisymmärrys heti suunnittelutyön alussa.

Ohjeiston toimivuutta testataan fiktiivisessä suunnitelmassa toimeksiantajan esimerkkikohteessa. Kohteena on keskikokoinen tuotannon monitoimitila ja testikäyttäjänä elementtivalmistaja LapWall Oy. Ohjeiston avulla toteutettu toimitilojen materiaali- ja kalustesuunnitelma tuo esiin ohjeiston käyttöhyödyn ja toimivuuden käytännössä.

2 TOIMITILOJEN SUUNNITTELUSTA

2.1 TOIMITILAT

Kiinteistöliiketoiminnan sanaston mukaan toimitilalla tarkoitetaan rakennettua tilaa, jota käytetään aineettomien tai aineellisten hyödykkeiden tuotantoon. Kyseinen sanasto jaottelee toimitilat liiketiloihin, toimistotiloihin ja tuotannollisiin tiloihin sekä palvelu- ja varastotiloihin. Lainsäädäntö puolestaan ryhmittelee kaikki toimitilat liikehuoneistoiksi, ja näin ollen lainsäädännön mukaan kaikki muut kuin asuinhuoneistot ovat liikehuoneistoja. (Rakli ry 2001, 12.)

Toimitilasuunnittelun käsitteistö muuttuu jatkuvasti ja reagoi nopeasti työtapojen muutokseen. Sijainnin mukaan määritellään toimitiloja pääkonttoreihin, joissa kaikki työntekijät työskentelevät päivittäin, satelliitti-toimistoihin, joissa ainakin osa työstä tehdään fyysisesti erillään organisaation sijaintipaikasta sekä etätyöpaikoihin, jotka mahdollistavat työskentelyn "virtu-

aalisesti" täysin erillään toimistorakennuksesta. Tilaratkaisujen perusteella taas toimitiloja voidaan jakaa perinteisesti huone- ja avotilatoimistoihin, keskeistilatoimistoihin sekä näiden yhdistelmätoimistoihin. (RT 95-10716.)

Suomessa yleinen toimistomalli on yhdistelmätoimisto, jossa on sekä erillisiä työhuoneita että avotoimistoja. Yhdistelmätoimiston vahvuutena on se, että niissä pysytään jakamaan erilaiset työnkuvat niille sopivimpaan tilaan. Esimerkiksi tiimityötä tekevät markkinointiosaston henkilöt voidaan laittaa avotoimistoon, kun taas talouspuolen henkilöt voivat työskennellä rauhallisemmissa toimistohuoneissa. (Ojutkangas 2011,13.)

Kuva 3 ja 4. Luovasti toteutettu tukitila edistää työviihtyvyyttä.

Fyysisiin tiloihin luetaan kaikki työtilat, joissa työskennellään työpäivän aikana. Tehokas fyysinen tilaratkaisu muodostuu kuudesta eri tilatyypistä: ensisijaisista tiloista, välillisistä tiloista, toimintaa tukevista tiloista, sosiaalisista tiloista sekä palvelu- ja kulkutiloista. (Rothe ym. 2007, 11.)

Ensisijaiset tilat ovat tiloja, joissa työ pääsääntöisesti tehdään eli esimerkiksi henkilökohtaiset työpisteet ja työhuoneet sekä neuvottelutilat. Välillisiin tiloihin lukeutuvat puolestaan esimerkiksi kopiokonehuoneet ja wc-tilat. Tukevia tiloja ovat muun muassa kirjasto ja vastaanottotila.

Työn ulkopuolisille toiminnoille käytettävät tilat kuten kahvilat ja ravintolat kuuluvat sosiaalisiin tiloihin. Palvelutiloja ovat esimerkiksi talotek-

niikan ja toimitilapalveluiden tarvitsemat tilat. Kulkutilat puolestaan yhdistävät nämä edellä mainitut tilat toisiinsa ja toimivat samalla myös epävirallisen viestinnän tiloina. (Rothe ym. 2007, 11 - 12.)

2.2 TOIMITILAT YRITYSKUVAN RAKENTAJINA

Yrityskuvan voidaan määritellä olevan se yrityksestä muodostunut mielikuva, joka yrityksen tuntevilla tai tietävällä henkilöllä siitä on. Yrityskuva muodostuu kaikista niistä asioista, jotka liittävät yrityksen ympäristöönsä: mitä siitä kuullaan ja nähdään, ja kuinka yritys koetaan.

Yrityskuvaan vaikuttavia asioita ovat siis ihmisten saama informaatio, kokemukset, havainnot, päätelmät ja asenteet sekä tunteet ja ennakkoluulot. Yritys ei näin ollen voi rakentaa itselleen valmista yrityskuvaa, mutta se voi kuitenkin vaikuttaa useisiin niihin seikkoihin, joiden vaikutuksesta mielikuvat syntyvät. (Siukosaari, 1999, 206-208; Iltanen 2000, 15-17.)

Toimitilojen suunnittelussa on yhtenä lähtökohtana yrityskuvan eli imagon tukeminen. Imago

on se vaikutelma, jonka asiakas saa nähdessään esimerkiksi yrityksen mainoksen tai käydessään tämän toimitiloissa. Juha Pohjolan (2003, 20) mukaan identiteetti taas on yrityksen sisäinen tekijä, joka käsittää perusarvot, liikeidean ja strategian eli sen miten yritys haluaa profiloitua suhteessa kilpailijoihin. Työtilat toimivat näin myös yrityksen sisäisen yhteisöllisyyden kasvattajana. Hyvin suunniteltu toimitila on mieleenjäävä, tunnistettava ja yksilöllinen - eli yrityksen ulkoista graafista ilmettä sekä sen sisäistä ideologiaa ilmentävä.

Yksinkertaisemmin ja tiivistetysti yritysidentiteetti on yrityksen sisin olemus. Identiteetti määrittelee, mikä yritys todella on ja mitä se haluaa muille viestiä. Yritysidentiteetti heijastuu kaikessa yrityksen toiminnassa arvoina ja toimintatapoina. Yritysidentiteetti sisältää myös yrityksen takana ole-

Kuva 5. Yksi erottuu joukosta.

vat todet tai keksityt tarinat, jotka osaltaan lisäävät persoonallisuutta. (Poikolainen 1994, 26.)

Design management on ajattelu- ja toimintamalli ja sen avulla pyritään muotoilemaan yritystä ja sen toimintoja halutun yrityskuvan muodostamiseksi (Poikolainen 1994, 22-23). Se liittyy erottamattomasti brändin rakentamiseen ja on osa yrityksen arvojen hallintaan viestinnässä, tuotteessa, ympäristössä eli tiloissa ja yrityskulttuurissa sekä kaikissa audiovisuaalisissa vuorovaikutuspinoissa.

Yrityksen todellisuutta nähdään parhaimmillaan myös yrityksen logossa, käyntikorteissa, esitteissä, www-sivuilla, mainoksissa, tuotteiden muotoilussa, pakkauksissa, henkilökunnan vaatetuksessa, toimitiloissa jne. Visuaalisten mielikuvien miet-

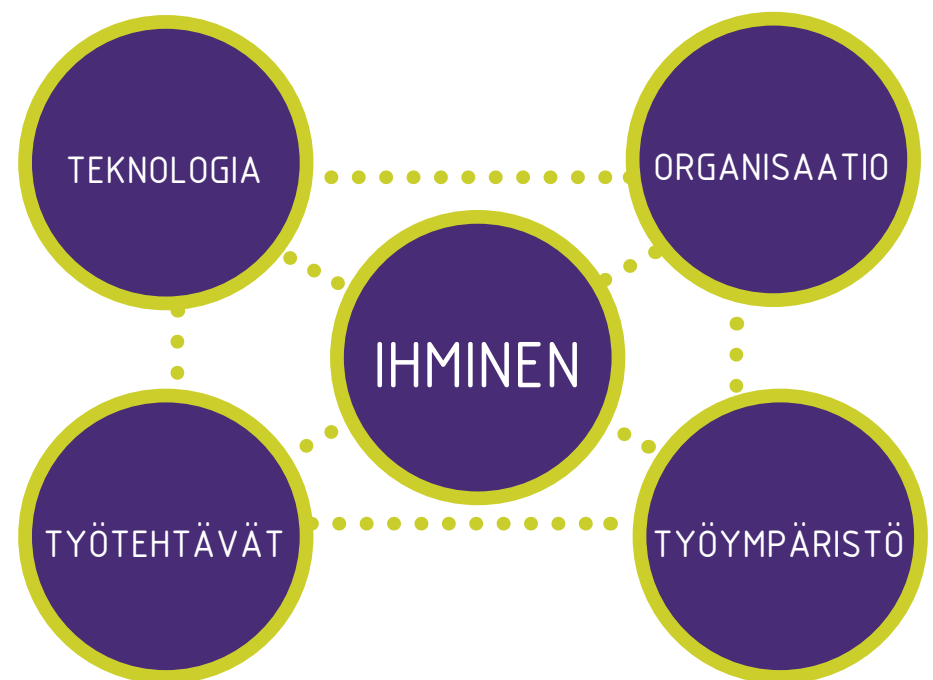
timinen on kokonaisvaltaista toimintaa.

Todellinen erottautuminen, ei vain erottautuva visuaalinen ilme, luodaan siten, että visuaalisia mielikuvia kehittäessä lähdetään liikkeelle yrityksen ytimestä - sen arvoista, identiteetistä ja strategiasta. Tärkeintä visuaalisuudessa ja yrityksen ilmeessäkin on selkeä ja yhdenmukainen kädenjälki, joka pohjaa yrityksen tavoitteille. (Pitkänen 2001, 102.)

2.3 TOIMITILAT TYÖSKENTELY- YMPÄRISTÖINÄ

Työskentely-ympäristön tarkoitus on tukea työntekijää ja edistää työskentelyä. Toimenkuvasta riippuen työtehtävät vaihtelevat työpaikoilla ja yrityksen toimitilojen tulisi tarjota toimivat tilat erityyppisiin tilanteisiin. Perinteisen istuvan toimistotyöskentelyn lisäksi toistuvaa tilan käyttöä ovat esimerkiksi yrityksen omat tai kumppaniyritysten väliset kokoukset, tauot, yritysesittelyt sekä asiakastapaamiset.

Työn laadusta riippuen tarvitaan työympäristöön myös rauhoitettuja niin sanottuja hiljaisen työn tiloja, taukotiloja työntekijöiden keskinäiseen epäviralliseen kanssakäymiseen ja kokoustiloja vierailijoiden kanssa neuvotteluja varten. Yhteisötasolla tilasuunnittelussa kiinnitetään huomiota toisaalta kommunikoinnin edistämiseen ja toisaalta yksityisyyteen, ja tiloihin aina liittyviin statusvietteihin ja -arvoihin. Yksilötasolla

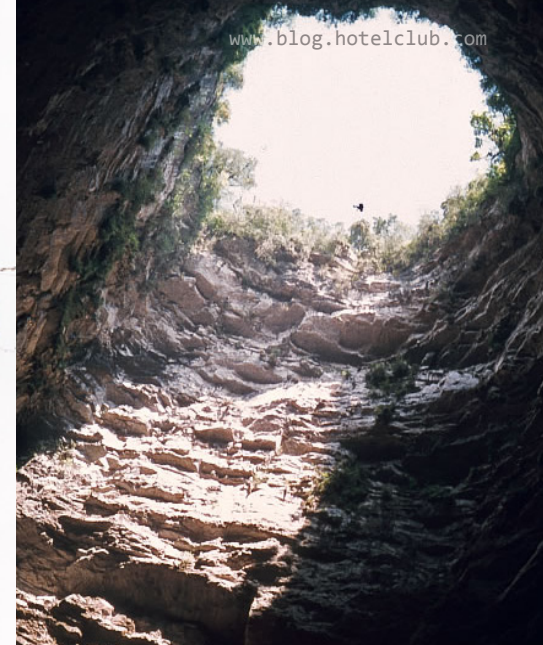
Kuva 6. Kaaviokuva työympäristön tasapainosta ja heijastuksista. (Tekijän versio alkuperäisestä, RT 95-10716)

tilasuunnittelussa otetaan huomioon ergonomiset tekijät, liikkumisen ja olemisen turvallisuus sekä työympäristön terveellisyystekijät.

Työympäristösuunnittelun päämääränä ovat sellaiset työtilat, että ne tukevat työntekijää yksilönä ja yhteisön jäsenenä huomioiden psykososiaalisen ulottuvuuden ihmisten käyttäytymisessä. (RT-kortisto 95-10716, 8.)

Kuva 7-10. Tila tukee työtapaa.

DUFFYN MALLI: PESÄ, SOLU, LUOLA & KLUBI

Francis Duffy jakaa toimitilat neljään eri kategoriaan työolosuhteiden itsenäisyyden (autonomy) ja vuorovaikutusmahdollisuuksien (interaction) "määrän" suhteen. Tässä DEGW-yhtiön jo vuosia käyttämän luokittelun kategoriat:

- Hive ("Mehiläispesä"): Henkilöt käyttävät työasemaansa pitkiä, yhtenäisiä ja säännöllisiä jaksoja. Tyypillisiä tällaisia töitä ovat esimerkiksi puhelinmyynti, call center-työ ja rutiinitehtävät pankeissa.
- Cell ("Solu, selli, kammio"): Henkilöt tekevät itsenäistä työtä intensiivisesti, mutta tavallaan "puuskittaisesti". Joskus päivät ovat ylipitkiä. Tällaisia töitä ovat esimerkiksi kirjanpito, lakimies- ja tutkimustoiminta.

- Den ("Luola, työsoppi"): Henkilöt tekevät ryhmätöitä hyvin avonaisessa tilassa, jossa vuorovaikutusmahdollisuudet korostuvat. Työpisteitä toisistaan erottavia kalusteita (esim. seinäkkeet) ei juuri käytetä. Tällaisia töitä ovat esimerkiksi suunnittelu-, media- ja mainostoimistoissa tehtävät työt.

- Club ("Yhteistila, Klubi"): Henkilöt käyttävät työasemaansa epäsäännöllisesti, joskus työpäivät ovat ylipitkiä. Tila tarjoaa monenlaisia työpisteitä, jotka soveltuvat sekä keskittymistä vaativaan itsenäiseen työhön että vuorovaikutusta edellyttävään ryhmätyöhön. Tällaisia töitä tehdään paljon esimerkiksi IT-alan yrityksissä ja usein erilaisten yritysten johtoportaisissa. (Duffy F. 1997.)

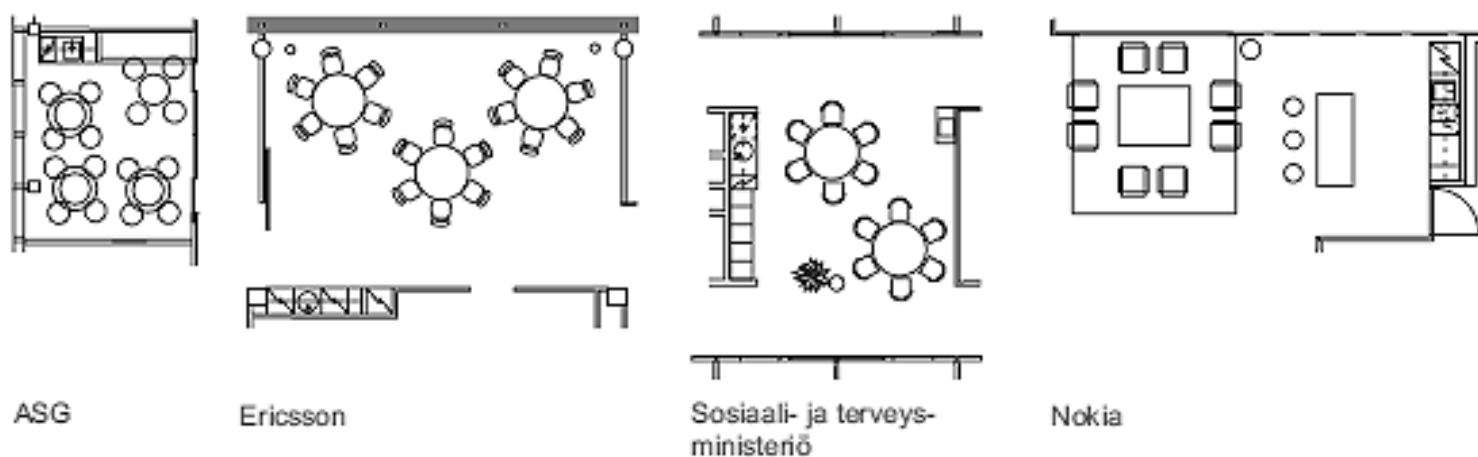
2.4 TYÖYMPÄRISTÖN TILATEKIJÄT

Tilan arkkitehtuuri on ratkaisevassa asemassa toimivan ja viihtyisän toimiston saavuttamisessa. Tilan muoto, koko, korkeus, ikkunapintojen määrä ja rakenteiden rytmitys määräytyvät pitkälti rakentamista koskevien määräysten mukaan. Nissisen raportissa kerrotaan määräysten ohjanneen sitä, ovatko vallitsevaksi käytännöksi muodostuneet isot avoimet tilat vai käytävämäiset pitkät tilat. (Nissinen 2003, 6-7.)

Toimistotilarakentamista ohjaava RT 95-10716 yleismitoitus osiossa kerrotaan, että runkosyvyyden valintaan vaikuttavat oleellisesti valitut ratkaisut toimistotyyppineen. Kerroskorkeudessa otetaan huomioon talotekniikan tilavaraus sekä mahdollinen alakatto. Toimistuhuoneen korkeus on yleensä 3200-4000 mm kun työtilassa vähimmäisvaatimus on 2500 mm.

Erilaisia toimistotyyppisiä ja huonejärjestelyjä ovat avokonttorit, huonetoimistot tai näiden yhdistelmäkonttorit eli kombikonttorit. Toimistotyyppien valintaan vaikuttavat erityisesti yrityksen toimiala sekä työntekijöiden yksityisyyden tarve; esimerkiksi luovassa suunnittelutyössä tiimityöskentelyä tukeva tilajärjestely on avotoimisto kun taas monialainen yritys tarvitsee huonemaisempaa ratkaisua toimiakseen tehokkaasti.

Tärkeä tilallinen tekijä toimitiloissa on eri toiminta-alueiden sijoittuminen toisiinsa nähden sekä niiden väliin syntyvät kulkuväylät. Sekä ulko- että sisätiloissa liikenne- ja kulkutilat suunnitellaan käyttäjämäärän mukaan joustavasti toimiviksi ja täyttämään viihtyisyyden, turvallisuuden ja liikkumisesteisten vaatimukset. Tämä edellyttää selkeyttä ja hyvää opastusta, kulun valvottavuutta, sekä esteetöntä pääsyä asiakas- ja

Kuva 11. Esimerkkejä taukotilojen layout-sijoittelusta. (RT 95-10717)

toimistotiloihin sekä kulkua tontilla, sisäänkäynneissä ja sisätiloissa. (RT-kortisto 95-10717, 13.)

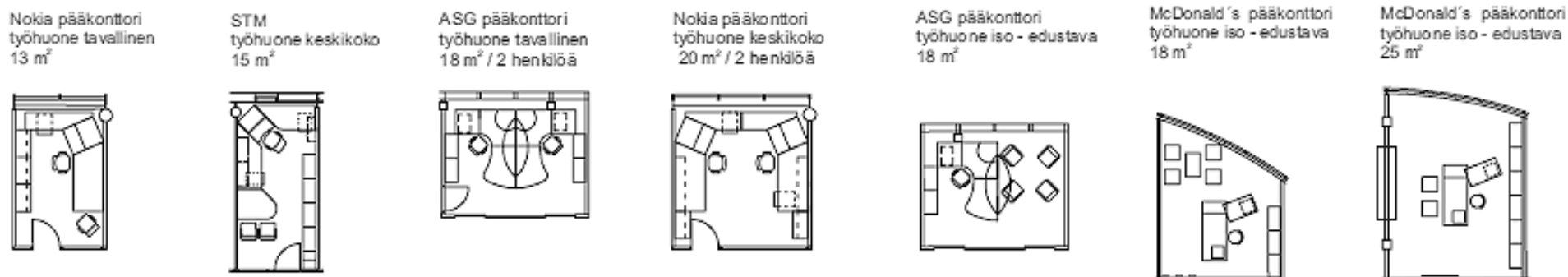
Lisää tietoa esteettömästä suunnittelusta:
 RakMK F1 Liikkumisesteetön rakentaminen (RT RakMK-21049)
 Esteetön rakennus ja ympäristö -kaikille soveltuva liikkumis- ja toimimisympäristö, suunnitteluopas 1998
 RT 09-10692

Lay out

Riippuen toimitilatyypistä oleellinen tilatekijä toiminnan kannalta on kalustejärjestely eli lay out: työpisteen sijoittuminen suhteessa tilaan, ikkunoihin sekä muihin toimintapisteisiin. Kalustekokonaisuus koostuu useista työpisteistä, jotka asettuvat tilaan layout-suunnittelun avulla. Kaluste-layoutilla tarkoitetaan kalusteiden sijoittelua tilassa. Sanaa 'layout' käytetään myös

monessa muussakin yhteydessä, kuten graafisessa suunnittelussa taittoa tai ulkoasua kuvaavana. Työympäristöissä layoutilla tarkoitetaan työpisteiden, kulkuväylien ja muiden tarvittavien elementtien sijoittumista tilaan. Kalusteiden layoutia voidaan mallintaa pohja-, projektio-, ja 3D-kuvin. Layoutin avulla voidaan ratkaista monia avotoimistoissa koettuja ongelmia. Yhtenäinen ja selkeä kaluste-layout antaa tilaan yhtenäisyyden tuntua ja kokoaa erilliset työpisteet kokonaisuudeksi. (Ojutkangas 2011,23.)

Avotoimistoissa tilajaon suunnittelu on vapaampaa sillä työpöytien sommittelulla saadaan lukemattomia lay out-variaatioita ja tilaa rajaavana sekä akustisena tekijänä käytetään sermejä ja seinäkeitä. Huonetoimistoja suunniteltaessa huonekoot määräytyvät työpisteiden lukumäärän ja niiden tilantarpeen mukaan.

Kuva 12. Esimerkkejä toimistohuoneiden layout-sijoittelusta. (RT 95-10717)

Toimistohuoneen muodon tulee olla sellainen, että huoneen sekä lyhyemmälle että pidemmälle sivulle mahtuu leveydeltään 1800 mm työpöytä, jotta muut toimistokalusteet voidaan järkevästi sijoittaa huonetilaan. Mikäli tilaan aiotaan sijoittaa useampia työntekijöitä, tulisi suunnitteluratkaisulla taata luonnonvalon saanti jokaiselle ja näkymä ulos kaikista työpisteistä. Oven ja ikkunoiden sijainti työpisteisiin nähden otetaan huomioon huonetilan mitoituksessa.

(RT-kortisto 95-10717, 2.)

työntekijät ikm	työpiste avotila m ²	työhuoneen koko		
		tavallinen m ²	keskikoko m ²	edustava m ²
1	6...8	10...13	15...17	18...25...
2	–	15...17	20	–
3	–	22...25	–	–

Taulukon pinta-aloihin liittyvät kalusteet on esitetty RT-ohjekortin RT 95-10717 taulukossa 1.

Kuva 13. Työtilan pinta-alarvetaulukko. (RT 95-10717)

ERGONOMISET KALUSTEET

Hyvin suunniteltu työergonomia on jokaisen työntekijän oikeus ja työnantajalle sen kiistattomia vaikutuksia ovat työntekijöiden lisääntynyt työtehokkuus, viihtyvyys ja sairauksien ehkäisy. Ergonominen suunnittelu lähtee työn analysoinnista sekä yksilöllisten ominaisuuksien ja vaatimusten huomioimisesta. Työpiste mitoitetaan siten, että tarvittavia kalusteita voidaan käyttää tarkoituksenmukaisella ja ergonomisella tavalla. Työpisteen ja sen kalusteiden mitoittamisen lisäksi tärkeässä roolissa on valaistuksen ja ääniympäristön suunnittelu. (RT 95-10718, 2.)

Työpisteen mitoitus lähtee työtoimintojen vaatimista seikoista, ihmisen mitoituksesta ja ergonomiasta. Käytännössä on mitattu, että pienin mahdollinen työpisteelle varattu tila on 4-6 m². (Nissinen 2003, 8, 15.)

Työpisteen tulee sijoittua tilaan siten, että kulkeminen ja asettuminen siihen on helppoa. Työpisteellä tulee olla tarpeeksi tilaa myös työasentojen muuttamiseen. Hyvässä työasennossa tuolin selkänoja tukee ristiselkää. Työpisteelle tulee järjestää riittävästi säilytystilaa. Työpisteen siivouksen tulee olla helppoa eikä tapaturmavaarallista epäjärjestystä saa olla. Näyttöpääte tulee asettaa sopivalle etäisyydelle kohtisuoraan edestä ja katseen vaakatason alapuolelle. Kynärvarret tukevat joko pöytään tai tuolin käsinojiin, jolloin hartiat ovat rentoina. Jalkojen tulee olla tukevasti lattialla. Työtason tulee olla vaaleansävyinen ja mattapintainen, eikä siinä saisi olla teräviä reunoja tai kulmia. Työtasolla tulee olla tarpeeksi tilaa laitteille ja vapaata laskutilaa materiaaleille. Pöydän alla pitää olla vapaata jalkatilaa. Käyttäjien tulisi aina voida valita työtuolinsa itse.

Kuva 14.

Työtuolin tulee olla tukeva ja monipuolisesti säädettävissä. (Työsuojeluhallinto 2011.)

Työtason koko määräytyy työtilan koon ja muodon, työn sisällön, työssä käsiteltävän aineiston ja tarvittavien työvälineiden mukaan. Istumatyössä työtason korkeus on 600-750 mm ja seisomatyössä 850-1250 mm. Näyttöpäätteen ja näppäimistön korkeuden tulee olla säädettävissä. Jalkatilalle on varattu vähintään polvien kohdalta 450 mm. Näiden lisäksi kaapelit ja johdot eivät saa roikkua istujan tiellä. Työtuolilla täytyy olla vähintään 1 m² pyörähtämistilaa. Käyttäjän tulisi voida valita työtuoli koeistumalla useampaa vaihtoehtoa. Säilytystilan tarve tulee mitoitaa työhön sopivaksi. Jos säilytystilaa on varattu liian vähän, kertyy työpöydälle usein epäsiistejä paperipinoja. Säilytystilan tulee olla työpisteen välittömässä läheisyydessä ja tarvittaessa täy-

tyy olla myös erillisiä arkistointitiloja. Kun työpisteellä käy asiakkaita tulee huomioida asiakkaan riittävä jalkatila ja tilavaraus pöydälle. Asiakaspalvelutehtävissä työpisteen tulee mahdollistaa päätetyöskentely sekä neuvottelu asiakkaan kanssa. (RT 95-10718, 7-8.)

Hyvän ergonomian määritteet kalusteille ovat muuttuneet viimeisen kymmenen vuoden sisällä erittäin nopeasti. Laajojen kansimallistojen lisäksi työpöytiin on saatavilla erilaisia jalkamalleja. Sähkösäädettävä pöytä mahdollistaa erilaiset työkentelyasennot sekä työpisteen yhteiskäytön, kun pöytä voidaan vaivatta säätää uudelle käyttäjälle sopivalle korkeudelle. (Ojutkangas 2011, 30) RT-korteissa on lukuisia määräyksiä työ- ja paloturvallisuudesta, jotka tulee huomioida toimistorakentamisessa. Tilassa olevat hätäpoistumistiet ja muut kulkuväylät on otettava huomioon

tilan käyttöä suunniteltaessa. Rakennuksen palomääräykset ja ilmastoinnin riittävyys ohjaavat myös tilan käyttötehokkuutta.

Hyvä ilmanlaatu, hyvät akustiset ominaisuudet sekä riittävä ja säädettävissä oleva valaistus ovat avaintekijöitä viihtyvyyteen. Näiden seikkojen lisäksi RT-kortissa ohjeistetaan suunnittelemaan rakennus siten, että se on taloudellisesti ylläpidettävä. Tällä tarkoitetaan muun muassa siivousta ja puhtaanapitoa sekä huollettavuutta, joihin tarkoituksenmukaiset materiaalivalinnat osaltaan vaikuttavat.

Näistä löytyy lisäinfoa RT-ohjeistokortista RT 91-10664 ja RT 18-10671.

(RT-kortisto 95-10716, 10-12.)

Kuva 16 ja 17. Puheäänit häiritsevät keskittymistä työpaikoilla. Akustiikkapaneelilla voidaan vaimentaa ääniä esteettisellä tavalla. (Urrect, Flö-paneele)

ÄÄNIYMPÄRISTÖ

Ääniolosuhteet työpaikalla vaikuttavat ratkaisevasti työtehokkuuteen ja viihtyvyyteen. Eniten työskentelyä häiritsevät naapuripisteistä tai käytäviltä kuuluvat puheäänit, jossain määrin myös laitteiden ajoittaiset äänet. Avotoimistoissa tai toimistohuoneiden välillä tulee pyrkiä mahdollisimman alhaiseen puheen erotettavuuteen. Hyvällä akustiikkasuunnittelulla sekä tilojen vyöhykkeistämällä voidaan minimoida haitallinen melu toimistotiloissa. (R. Ketola 2007)

RT-kortiston 07-10881 mukaan hyvä huoneakustiikka perustuu absorboivien, ääntä heijastavien ja hajottavien pintojen ominaisuuksien yhdistämiseen ja näiden pintojen oikeaan sijoitukseen tilassa. Huone vaimentaa puheääniä sitä tehokkaammin, mitä enemmän huoneessa on ääntä imevää materiaalia kuten verhoja, mattoja, tai pehmeitä kalusteita. Näiden lisäksi tarvitaan akustiikkalevyjä sekä

katto-että seinäpinnoille. Avotilatoimistoissa vaimennusverhousta tarvitaan yleensä vähintään 80...100% lattiapinta-alasta. Myös huonetoimistoissa käytetään vaimentavaa verhousta meluntorjunnan ja puheen ymmärrettävyyden vuoksi, tällöin vaimennusverhous on 30...40% lattiapinta-alasta. (RT-kortisto 07-10881.)

Tilan kiinteät akustiikkaratkaisut ovat pääroolissa, mutta tilan akustisia ominaisuuksia voidaan parantaa kalusteiden avulla. Lisäämällä ääntä vaimentavia materiaaleja saadaan melua vaimennettua tehokkaasti. Työpisteiden välissä kulkevat seinäkkeet, riippuvat elementit sekä puhetta peittävä ja äänenlaadultaan miellyttävä peiteääni ovat toimivaksi todettuja ratkaisuja. (Hongisto 2008.)

SISÄILMA

“Rakennus on suunniteltava ja rakennettava kokonaisuutena siten, että oleskeluvyöhykkeellä saavutetaan kaikissa tavanomaisissa sääoloissa ja käyttötilanteissa terveellinen, turvallinen ja viihtyisä sisäilmasto.”

(Suomen rakentamismääräyskokoelma D2.)

Sisäilmasto koetaan herkästi. Samat olosuhteet voivat häiritä yhtä ihmistä paljonkin, kun taas toinen ei koe niitä merkittävänä häirtana. Toimistotyössä työskentelevien valitukset kohdistuvat yleisemmin tunkkaiseen ja kuivaan ilmaan. Myös työympäristön pölyisyys ja likaisuus koetaan usein haitaksi. Lämpötilalla ja vetoisuudella on myös vaikutusta työntekijöiden viihtyvyyteen ja työn tuottavuuteen. Suositeltu lämpötila toimitiloissa on 22-24 °C asteen välillä, tosin optimaali vaihtelee henkilökohtaisella tasolla suuresti. Ritva Ketolan mukaan useat tutkimustulokset näyttävät

työn suoritustason heikkenevän kun lämpötila laskee alle 22° asteen alapuolelle tai nousee yli 25° asteeseen. Tuottavuus taas paranee vähintään 4 prosenttia yksilöllisten säätömahdollisuuksien myötä. (R. Ketola 2007, 27.)

Toimistoympäristössä sisäilmaston epäpuhtadet ovat harvoin peräisin työtoiminnoista, sillä nykyisten laitteiden otsonipäästöt on saatu hallintaan. Rakennusmateriaaleista ja etenkin uusista kalusteista saattaa päästä sisäilmaan haihtuvia orgaanisia yhdisteitä. Kosteuden vaikutuksesta pintamateriaaleissa tai rakenteissa saattaa alkaa kasvaa haitallisia homeita tai bakteereita. Ilmastointikanavissa ääni- ja lämmöneristeenä käytettävästä vuori- ja lasivillasta voi irrota kuituja ja kulkeutua ilman mukana huonetilaan, jos eristemateriaalit ovat pinnoittamattomia tai rikkoutuneita. Pintamateriaaleina käytettävät

vuori- tai lasivillaiset akustiikkalevyt on usein päällystetty huovalla tai lasikuitukankaalla. Nykyisin rakennus- ja pintamateriaaleiksi voidaan valita vähäpäästöisiä testattuja materiaaleja. Tällaiset päästöluokitellut tuotteet tunnistaa M1-merkistä.

Sisäilman laatuun ja sen ylläpitoon tulee kiinnittää huomiota jo rakennusvaiheessa. Usein sisäilman laatua heikentävät tekijät saadaan hallintaan, kun huolehditaan tarpeenmukaisesta ilmanvaihdosta sekä koneiston puhtaudesta. Ilmanvaihdon tulisi olla kaikissa tiloissa sellainen, että tunnissa ehtii vaihtua puolet tilan ilmatilavuudesta. (R. Ketola 2007, 29.)

Ohjeet ilmamäärästä erilaisissa käytössä oleville tiloille annetaan Suomen rakentamismääräyskokoelmassa D2.

Kuva 18. Työpaikan sisäilmastoa voidaan parantaa viherkasveilla, joista on saatavilla myös seinä -ja tilanjakajia. Suurena pintana kasvit myös vaimentavat ääniä. (Greenworks)

VALAISTUS

Valo luo tilan

Valo on elintärkeää niin ihmisille, eläimille kuin eliöillekin. Keinovalon avulla sisätilat saadaan myös valaistua, mahdollisesti jäljitellen ideaalia päivänvaloa. Valaistuksella onkin suuri vaikutus tilan viihtyvyyteen ja tunnelmaan. Väriämpötilalla ja valon määrän korrelaatiolla on suora suhde viihtyvyyteen tiloissa. Kun valaistusvoimakkuus on alhainen, koetaan alhainen väriämpötila, keltävä valo, miellyttävämpänä kuin korkea sinertävä väriämpötila.

Valaistusvoimakkuuden ollessa korkea koetaan taas korkeampi väriämpötila alhaista piristävämpänä ja viihtyisämpänä. (Arnkil 2007, 194–195.)

Hyvän valaistuksen väitetään parantavan elämänlaatua, muun muassa lievittämällä tai estämällä kaamosoireilua ja sen kautta parantamalla

psykkistä hyvinvointia (Hyvä valaistus kohentaa elämänlaatua 2008). Työterveyslaitoksen tekemä tutkimus osoittaa, kuinka olosuhteet työympäristössä muuttuvat kun valaistusta nykyaikaistetaan. Parempi valaistus työpaikalla tekee työntekijän sujuvammaksi, vähentää virheitä ja väsymystä sekä parantaa motivaatiota. Tutkimuskohteessa lisättiin valon määrää, valaistusvoimakkuutta ja tasaisuutta. (Hongisto 2008.)

Auringonvalo ja -lämpö ovat elämän perusedellytyksiä ja niiden vähentyessä monet meistä sairastuvat kaamosmasennukseen. Kirkasvalohoito on yksi keino auttaa oireilevia. Valon terveydellisten ja muiden myönteisten vaikutusten saavuttaminen edellyttää korkeaa, vähintään 2500 luksin, valomäärää. Tutkimusten mukaan kirkasvalon avulla voidaan myös lisätä toimintatarmoa sekä vahvistaa sosiaalisuutta. Niinpä kirkasvalolamput sopivat

Kuva 19. Valolla on väri.

myös työympäristöön, etenkin ryhmätyötiloihin, pirstomään työskentelyä pieninä annoksina. (Innojok 2008.)

Valaistuksen suunnittelu

Suuri osa toimistoväestä työskentelee tiloissa, joissa on rakentajan ja vuokranantajan päättämät sisustusratkaisut – myös valaisimet ja niiden paikat. Työnantajat korjaavat useita työergonomian puutteita, mutta valaistus kuuluu niihin asioihin, jotka helposti unohtuvat. Puutteellinen tai väärinsuunnattu valo on toki pimeyttä parempi, mutta aiheuttaa silti monia haittoja. ”Usein kyse on siitä, etteivät työpaikoilla sen paremmin päättäjät kuin työntekijäkään tiedä paremmasta”, sanoo Suomen Valoteknillisen seuran toimitusjohtaja Heikki Härkönen.

Työpaikalla sama valo kaikille on epäonnistunut ratkaisu, sillä erilaiset työt vaativat erilaisista valomäärää. Työpisteessä vähimmäisvaatimus on 500 luksia. Joissakin työtiloissa ja työvaiheissa riittää pelkkä yleisvalaistus. Esimerkiksi neuvotteluhuoneet eivät kaipaa täsmävalaistusta ja taukotilojen erityyppinen valaistus voi helpottaa työstä irtautumista. Lähityöt kuten kirjoittaminen, lukeminen, asennustyöt tai kokoonpano sen sijaan tarvitsevat enemmän ja kohdennettua valoa.

Yhtenä vaihtoehtona Heikki Härkönen suosittelee dynaamista valoa, jota jokainen voi itse omien tarpeidensa mukaan säädellä.

(Irmeli Salo 2008.)

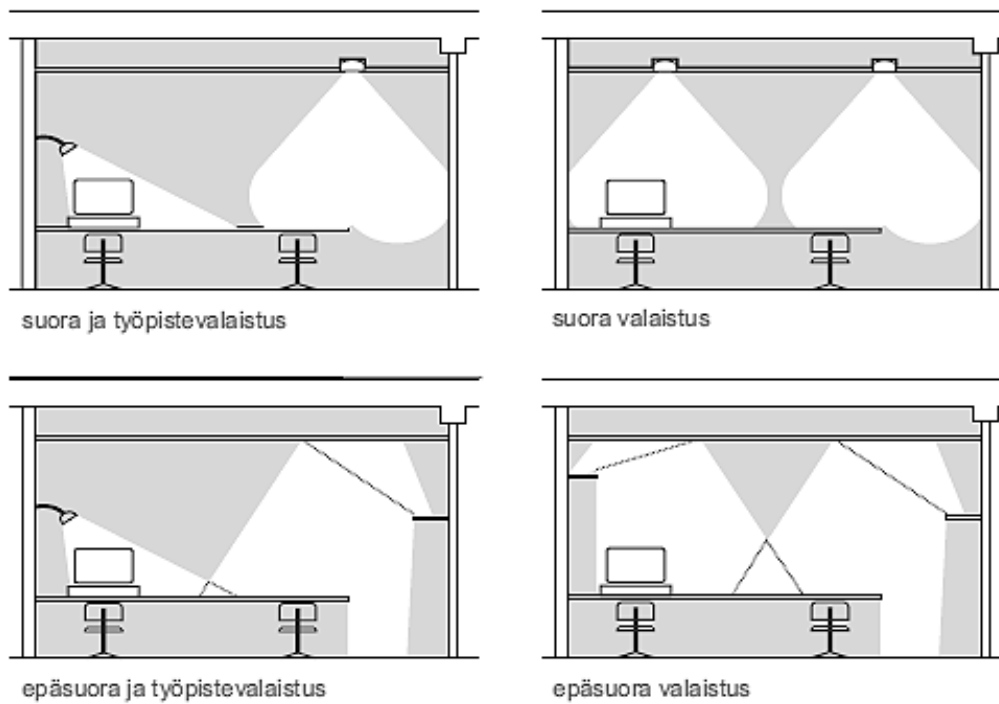

Kuva 20: "Slit" toimistorakennus Kyotossa Japanissa. Rakennuksen ainoina ikkunoina toimivat seinän korkuiset kapeat aukot, jotka synnyttävät mielenkiintoisen valon ja varjon leikin.

Toimitilojen sisävalaistuksen suunnittelu ja toteutus määräytyvät arkkitehtonisten ja rakenteellisten tilaratkaisujen ja luonnonvalon sekä tiloissa tapahtuvien toimintojen perusteella. Valaisinvalinnoissa peruslähtökohtina ovat valaistusominaisuudet, yhteensopivuus rakennukseen ja tiloihin, tekninen toimivuus, asennettavuus ja huolto. Valaistusominaisuuksiin vaikuttavat sijoitus, heijastimet, häikäisysuojat, optiikka ja käyttöolosuhteet. (RT 95-10719, 7.)

Perusvalaistusratkaisuja ovat seuraavat valaistustavat tai niiden yhdistelmä:

Suoralla valaistuksella saavutetaan suuri tehokkuus ja pieni energian kulutus eli ratkaisu on ekologinen. Epäsuorassa valaistuksessa tiloista tulee dramaattisempia ja esimerkiksi näyttöpäätteille ei tule heijastuksia. Kohdevalaistuksella

Kuva 21. Esimerkkejä työhuoneiden valaistustavoista. (RT 95-10719)

voidaan korostaa rakennuksen ja tilojen yksityiskohtia ja muodostaa keskitetympiä työpisteitä. Paikallisvalaistuksella voidaan korostaa kulkureittejä, kokoontumispaikkoja tai palvelupisteitä.

Teknillisen korkeakoulun erikoistutkija Jorma Lehtovaaran mielestä paras valaistus syntyy epäsuoran ja hyvin suunnatun, häikäisemättömän valon kombinaatiosta. Epäsuora valo on sellaista, jossa valo heijastuu alas sileän, vaalean pinnan kuten katon kautta. Lehtovaaran mukaan suurin valaistusongelma toimistotyössä on liian vähän valoa tai se on väärässä paikassa. (Irmeli Salo 2008.)

Valaistus-sanastoa

Valaistusvoimakkuus (E) kuvaa valaistusjärjestelmän suorituskykyä, eli kuinka paljon saadaan

tilaan valoa määrätyle pinnalle. Se ei ole nähtävissä oleva suure, vaan vasta valon heijastuminen pinnoilta tekee valon näkyväksi. Valaistusvoimakkuuden yksikkö on lux, joka lyhennetään lx.

Kohteeseen tulevan valon määrä riippuu paitsi valovoimasta, myös valonkohteen ja lähteen välistä etäisyydestä. Tästä riippuvuudesta seuraa käänteinen neliölaki, jonka mukaan valaistusvoimakkuus (E) on kääntäen verrannollinen valonlähteen (I) etäisyyden (r) neliöön. Tämä suhde ilmaistaan kaavalla $E=I/r^2$. (Arnkil 2007, 258.)

Valaistusvoimakkuudet vaihtelevat sisävalaistuksessa yleisimmin välillä 100-1000 lx, työpisteessä vähimmäisvaatimus on 500 luksia. Yöaikaan ulkovalaistuksen valaistusvoimakkuustaso on noin 1-15lx. Suora auringonpaiste päivällä tuottaa jopa

100 000 lx valaistusvoimakkuuden. (Valaistussuunnittelu 2009-2010, 460.)

Valon **väriämpötila** määritetään kelvin-arvona. Kelvin on väriämpötilan mittayksikkö ja sen lyhenne on K. Lämpimään keltaiseen, oranssiin tai punaiseen valoon liittyy matala väriämpötila, puolestaan viileään siniseen, tai violettiin valoon liittyy korkea väriämpötila. (Valonlähteiden määrittely 2010, 11-10.)

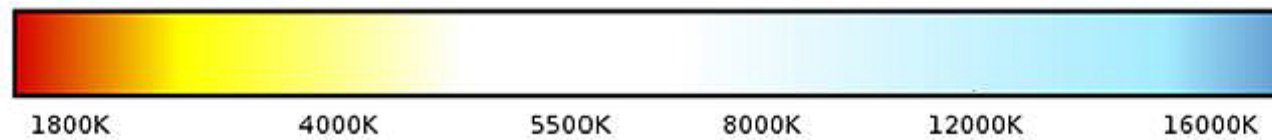
Käytännössä vertailussa sovelletaan neljää ohjeellista luokkaa, joista A: ensimmäinen on 2500-2800 K: lämmin ja tunnelmallinen. B: toinen luokka on 2800-3000 K: lämmin ja neutraali. C: kolmas luokka on 3000-5000K: neutraali ja viileä. D: neljäs luokka on 5000K ja korkeampi: päivänvalo ja viileä päivänvalo. Tämä on valon väri, joka vastaa parhaiten luonnollista päivänvaloa.

(Valonlähteiden määrittely 2010, 11-10.)

Värintoistoindeksi

Yleinen **värintoistoindeksi Ra** ilmoitetaan lukuarvona välillä 0-100 %. Mitä suurempi arvo on, sitä luonnollisempina värit toistuvat. (Innojok 2008.)

Väriämpötila ja värintoistoindeksi ovat toisistaan riippumattomia, joten päivänvalolamput eivät välttämättä takaa hyvää värintoistokykyä. Lampuja valittaessa tulee varmistaa, että niissä on tarkoitukseen sopiva, riittävä värintoistokyky. Kodeissa ja toimistotiloissa yleensä riittää värintoisto 1B, jolloin lampun värintoistoindeksi on yli 80. (Innojok 2008.)

Kuva 22. Esimerkkikuva värielämpötilan ja värin suhteesta (Naattinen 2011)

Yleisimpiä valonlähteitä ovat hehku-, halogeeni-, loiste-, monimetalli-, elohopea-, suurpainenatrium- ja LED-lamput. Valaisintyyppiä ja valonlähdettä valittaessa kannattaa kiinnittää huomiota valon väriin, värintoisto-ominaisuuksiin, käyttöikään, energiatehokkuuteen ja hintaan. (Innojok 2008.)

Valonlähteen väriominaisuudet

Hehkulampun värielämpötila on 2 850 K. Loistelamppujen tyypilliset värielämpötilat vaihtelevat välillä 2 700 -8 800 K. Suomessa käytetään tavallisesti 3 000 K tai 4 000 K loistelamppuja. Yli 5 000 K:n valonlähteitä kutsutaan kylmä- eli päivänvalolampuiksi. Hehkulampun sävyisiä loistelamppuja kutsutaan pehmeä- tai lämminsävyisiksi valonlähteiksi. Jotta valaistus koettaisiin miellyttävänä, tulee valonlähteen värielämpötila (K)

ja valaistusvoimakkuus lukseina (lx) sovittaa yhteen. Tavallisesti käytetyissä valaistuksissa, alle 300-500 lx, lämpimät sävyt koetaan luonteviksi. Käytettäessä suuria valaistusvoimakkuuksia, yli 1000 lx, kylmät sävyt ovat luontevia. (Innojok 2008.)

Lamppujen tyyppimerkinnät

Lamppujen tyyppimerkinnöistä selviää Ra-indeksi ja värielämpötila. **Tyyppimerkintä** ilmoitetaan kolmella numerolla, joista ensimmäinen ilmoittaa Ra-indeksin ja kaksi seuraavaa värielämpötilan. Esim. tyyppimerkintä 827 kertoo, että lampun Ra-indeksi on 80-89 % ja värielämpötila 2 700 K. Jos tyyppimerkintä on 950, on lampun Ra-indeksi yli 90 % ja värielämpötila 5 000 K. Lampun tyyppimerkintään tutustuminen helpottaa valaistustarpeeseen sopivan valonlähteen valintaa. (Innojok 2008.)

Kuva 23. Mielenkiintoinen pintastruktuuri leikkii valon kanssa.

MATERIAALIT

Tilassa käytetyt materiaalit antavat tilalle oman leimansa. Materiaalien kautta tuleva tunnelma johdetaan muun muassa niiden väristä, pinnan struktuuri- ja tekstuuriominaisuuksista, painosta sekä siitä, miten valo niissä käyttäytyy. Huoneen, jonka seinät ovat lasia, tunnelma on kevyempi ja avarampi kuin huoneen, jossa on vankat betoniset seinät. (Tukiainen 2010, 87.)

Stenros ja Aura painottavat kirjassaan Arkkitehtuurin muoto ja sisältö, että materiaalien käytössä tärkeää on rehellisyys. Materiaalivalintojen tulisi seurata rakenteellisia valintoja sekä ilmaista myös tekotapaa. Oikea kivilattia koetaan usein paljon arvokkaampana kuin muovimatto, se tuntuu ja kuulostaakin aivan erilaiselta. Materiaalien jäljittelyä esim. tekoturkista voidaan joissain tapauksissa pitää huonona makuna (Kettunen 2001, 19). Joskus tosin jäljitelmämateriaali

on tilan toiminnan, kestävyys, huollettavuuden tai hintansa kannalta järkevämpi ratkaisu.

Neutraalin värisissä ja vaaleissa pinnoissa varjot ja tekstuurit piirtyvät esiin parhaiten. Esineen tai tilan voi tehdä aineettoman tuntuiseksi hyvin kylläinen, tumma tai mattapintainen väri, varsinkin jos se valaistaan hajavalolla. Pinnan yksityiskohdat tulevat hyvin esiin paljastaen materiaalin luonteen vaaleassa seinässä, jos valo pyyhkii sitä sivusuunnassa. (Arnkil 2007, 237-239.)

Tilan materiaalit yhdessä pintojen aukotuksen kanssa vaikuttavat tilan avoimuuden asteeseen. Läpinäkyvät tai -kuultavat materiaalit tekevät tilasta avoimemman, tiiviit ja raskaat materiaalit pienentävät tilaa (kuva 23). Seinäpinta on yhtenäinen ja rauhallinen, jos ehjää pintaa on

Kuvat 24-26. Vasemmalla pintaa rikkovien aukotusten, laatan rytmien ja värisävyjen harmoniaa wc-tilassa. Keskellä tekstiilien pehmentävää vaikutelmaa voimakkaan tapetin kootessa värimaailman yhtenäiseksi. Oikealla yllättävän muodon, vastavärien ja vaakarytmin mielenkiintoinen kokonaisuus.

enemmän kuin aukkoja. Aukkojen hallitessa pinnasta tulee verkkomainen. (Stenroos & Aura 1984, 71.)

Pinnat

Ihminen kokee tilan luontevimpana, kun se vaalenee ylöspäin (Rihlma 1999, 52). Vaalealla kattopinna saadaan luotua tunne avarasta tilasta, kun taas tumma katto voi tuntua painostavalta. Monissa ravintoloissa ja yökerhoissa tummalla katolla saadaan aikaan intiimimpi tunnelma, koska kattopinta näyttää olevan matalammalla. Alaslasaketulla katolla voidaan korostaa tai rajata haluttua aluetta. Joskus pelkkä valaisin riittää rajaamaan ja tuomaan intiimimpää tunnelmaa esim. istuinryhmälle. Tumma lattia luo turvallisuuden tuntua (Rihlma 1999, 66). Betonilattia tuntuu kovalta ja ehkä jopa kylmältä. Pehmeään nukkamattoon tai lämpimään hiekkaan on ihana upottaa paljaat

varpaat. Lattiapinnalla voi alaslasaketun katon tavoin rajata ja koota tilaa.

Seinäpinta on usein näkyvin pinta tilassa, sillä se on suoraan ihmisen katselualueella. Siksi sen muutokset huomataankin nopeasti. Seinäpinnan materiaali ja aukotus vaikuttavat paljon tilan avoimuusasteeseen. Avoin lasiseinäinen tila saadaan yksityisemmäksi vetämällä paksut verhot lasiseinien eteen tai käyttämällä seinässä suojaantavaa teippausta.

Tekstiilit

Tekstiilit ovat tärkeä tunnelman luoja tilassa. Ne pehmentävät tilaa ja luovat siitä kodikkaamman tuntuisen. Tila ilman minkäänlaisia pehmeitä tekstiilejä saattaa tuntua hyvinkin kolkolta. Tekstiilien akustiset ja lämpöeristävät ominaisu-

Kuvat 27 ja 28. Tilan jaottelua värien avulla kahdella tapaa -vasemmalla isoon tilaan ripoteltuna ja oikealla selkeänä väriteoksena.

det vaikuttavat tilaan. Esimerkiksi verhojen ja mattojen avulla saadaan huoneen jälkikäiunta-aikaa lyhennettyä. Tilan tunnelman muuttaminen vaivattomasti ja nopeasti onnistuu tekstiilien avulla.

Sommittelu

Tilan elementtien, pinnat, kalusteet, esineet ja tekstiilit, ominaisuudet vaikuttavat tilaan ja sen tunnelman luomiseen. Ominaisuuksia ovat muun muassa tyyli, väri sekä materiaali. Elementtejä lisäämällä, vähentämällä, poistamalla tai vaihtamalla saadaan aikaan muutoksia.

Tilan elementtien välinen rytmi ja tasapaino vaikuttavat siis olennaisesti tilan luonteeseen. Jos rytmi ja jännite puuttuvat, vaikutelma voi olla eloton ja yksitoikkoinen, jos taas sommitelmasta puuttuu järjestystä ja tasapainoa, ilme on sekava ja rauhaton. Esimerkiksi tila, joka koos-

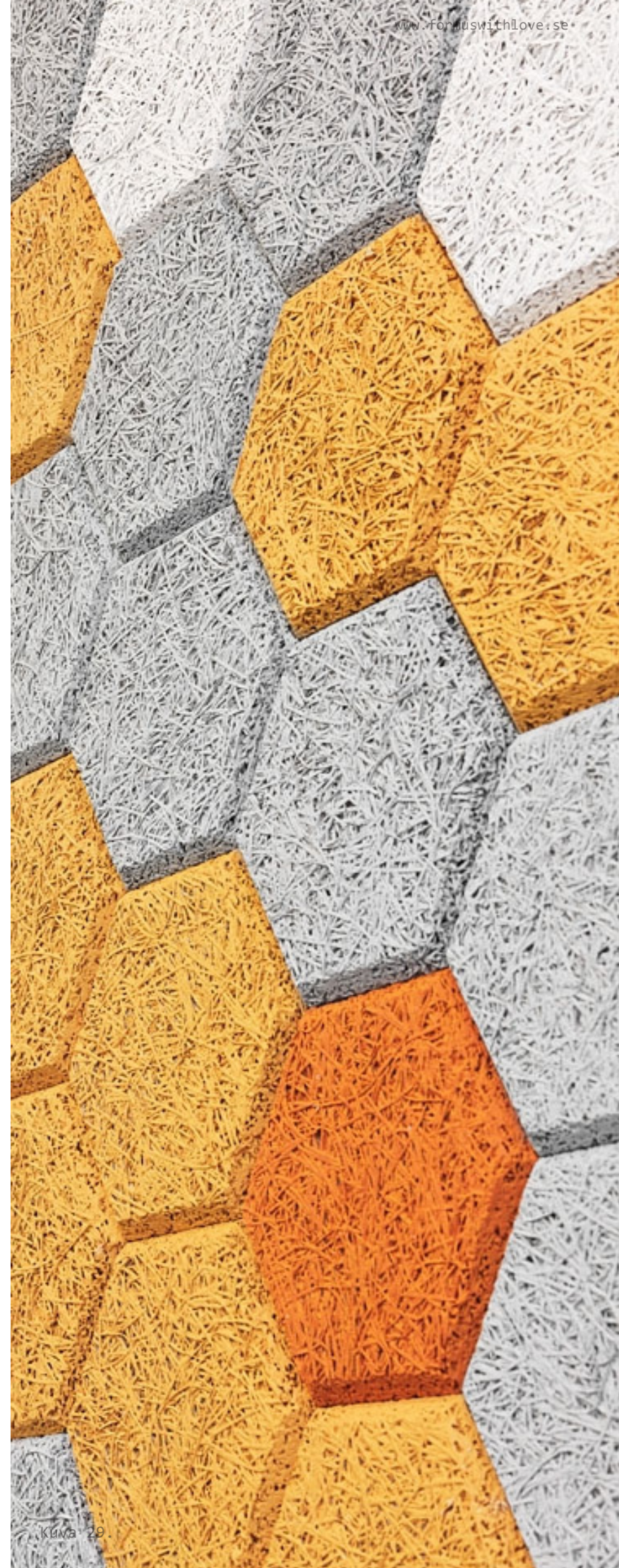
tuu pelkästään tasaisista ja yksivärisistä pinnoista, saadaan lisää jännitettä ja mielenkiintoa lisäämällä sinne kuviollisia tekstiilejä (Kuva 26). Tehokeinona tilassa voidaan käyttää tyhjän ja ”täyden” tilan suhdetta. (Stenroos & Aura 1984, 155.)

Miellyttävä kokonaisuus saadaan aikaan hyödyntämällä toistoa ja symmetriaa. Joissain tapauksissa symmetriaa parempi vaihtoehto on visuaalinen tasapaino, jossa symmetria rikotaan mielenkiinnon lisäämiseksi. Jotta yksitoikkoisuutta toistossa vältettäisiin, vaatii se rinnalleen vaihtelua. Pitkä käytävä voi olla tylsä, jos kaikki seinät ja ovet sen varrella ovat samannäköisiä. (Stenroos & Aura 1984, 155-158.)

Kalusteilla on helppo luoda haluttua tunnelmaa tilaan ja oikeanlaisten esineiden avulla tunnelma

on helppo viimeistellä. Koska kalusteet ja esineet ovat usein kosketeltavissa, niiden materiaalit ovat myös suuressa osassa.

Tietyt elementit ja niiden yhdistelmät mielletään tiettyyn tunnelmaan. Kiiltävät tasaiset pinnat ja minimalistiset kalusteet luovat modernia tunnelmaa. Tila, jossa on yhdistelty paljon erilaisia kirkkaita värejä, mielletään leikkisäksi ja ehkä hieman lapselliseksi. Nämä "kirjoittamattomat säännöt" sanelevat ohjeita tilojen tunnelman luomiselle.

” Värin viestiarvo liittyy niihin mielikuviin, joita se yhdessä muodon ja muiden tekijöiden kanssa kykenee meissä herättämään. Jokainen tila - ja tilanne - on tässä suhteessa ainutkertainen. ” (Arnkil 2007, 239.)

VÄRIT

”Väri on valoa. Kappaleen väri on pigmentti, joka heijastaa valoa tietyillä aallonpituuksilla.” (RT 96-10939, 5.)

Ulko- ja sisätilojen värityksessä on ennen kaikkea kyse mielikuvien herättämisestä. Värien kykyä herättää voimakkaita miellehtymiä varsinkin suurina pintoina ja volyymeina ei ole syytä aliarvioida. Lopulta ratkaisevana tekijänä on suunnittelijan hyvä maku, kokemus ja herkkyyys värin tilalliselle olemukselle, eikä jäykät teorialat värien psykologisista vaikutuksista. (Arnkil 2007, 239.)

Väri ei ainoastaan luonnehdi vaan se luo visuaalista tilaa rajaten, avartuen, supistaen, korostaen, häivyttään, yhdistään ja erottaen. Lukuisten koehenkilöille tehtyjen testien perusteella voidaan väittää, että tummat ja voimakkaat värit

pienentävät ja vaaleat suurentavat tilaa. Myös tilojen koettuun avoimuuteen ja sulkeutuneisuuteen tummuudella ja vaaleudella on vaikutus. Tummuuden lisäksi värin sävyllä on havaittu olevan vaikutusta avoimuuden kokemiseen. Värillä on siis hyvinkin voimakas ja moninainen vaikutus tilan kokemiseen. (Arnkil 2007, 236-237.)

Värillä voi korostaa myös massiivisuuden, painavuuden tai keveyden vaikutelmaa. Nicholas Humphreyn ja Elisabeth Pinkertonin tekemästä metatutkimuksesta kävi ilmi mielenkiintoisia asioita värin ja havaitun painon koskevasta yhtäläisyydestä. Tutkimuksen perusteella raskaasta keveään värit koettiin: punainen, sininen, violetti, oranssi, vihreä, keltainen. Ainoastaan musta koettiin punaista vielä raskaampana ja valkoinen keltaista keveämpänä. Muodon ja rakenteen kokemiseen tällä kaikella on vaikutusta. Esimerkiksi

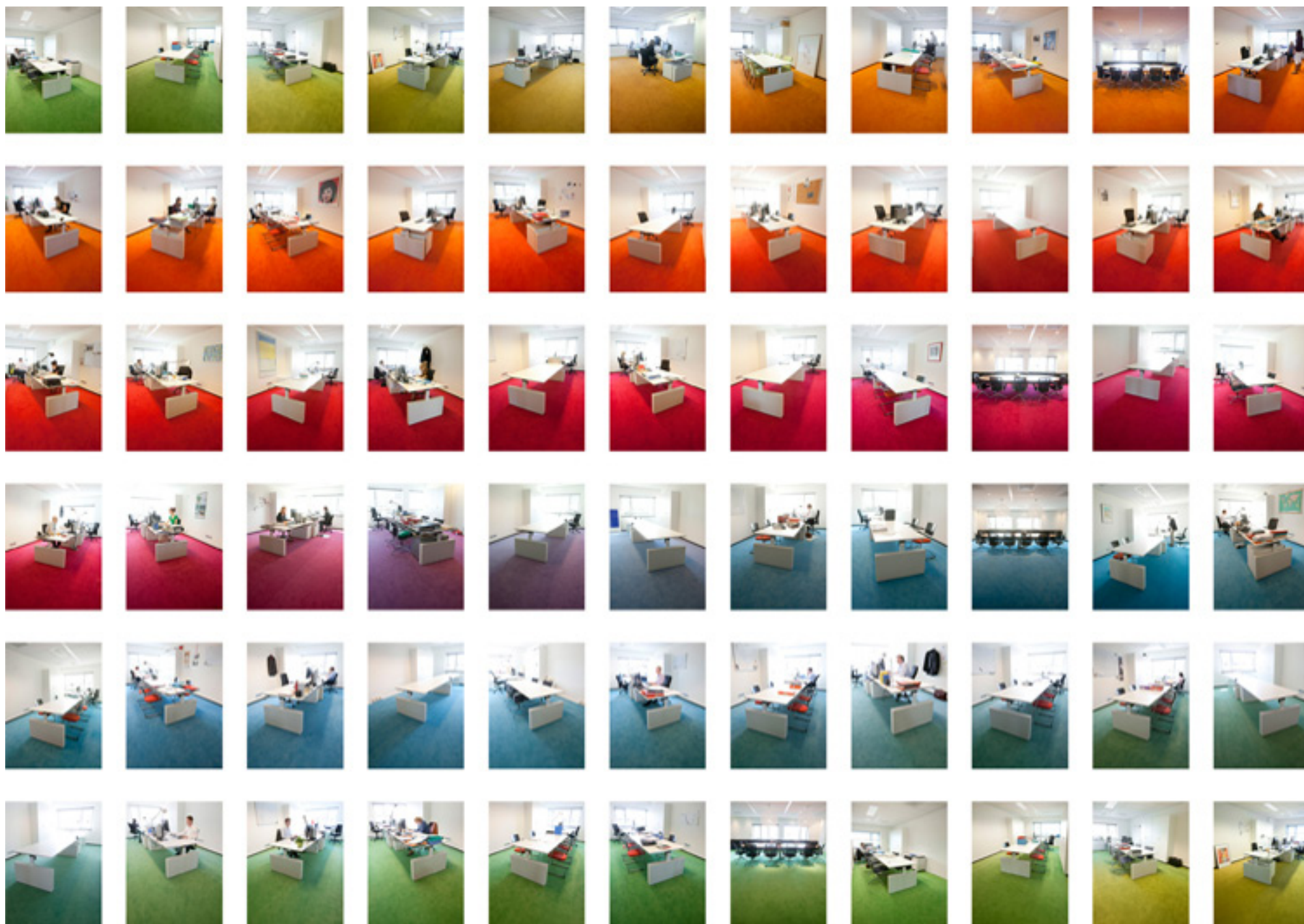

Kuva 30. Värit vaativat huomiota ja ihmissilmä-, keho- ja mieli reagoivat huomaamattaankin niihin.

katon vaaleus suhteessa seiniin tai pilareiden tai pylväiden väri ja vaaleus suhteessa lattiaan voi ratkaisevasti muuttaa vaikutelmaa rakennusmassojen massiivisuudesta, painavuudesta, keveydestä tai lujuudesta. (Arnkil 2007, 237-239.)

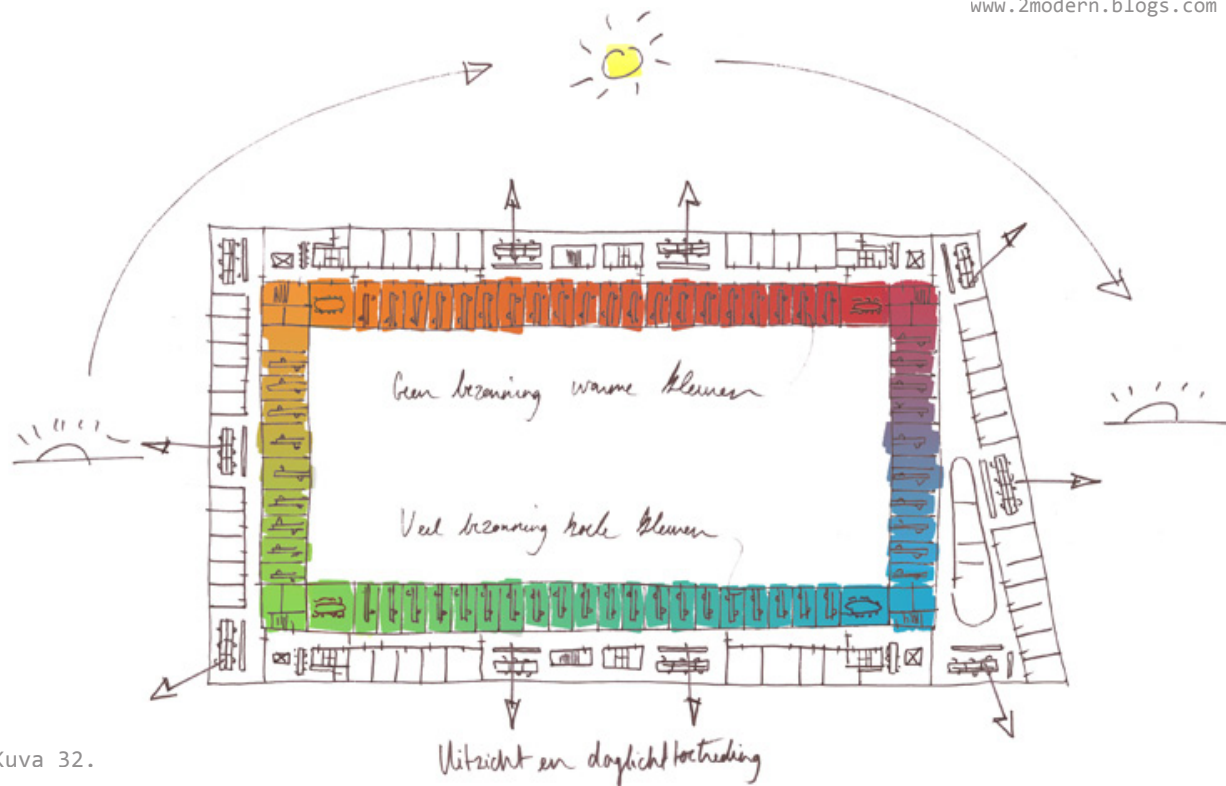
Väri on myös visuaalisesti yhdistävä tai erottava tekijä, ja sillä voidaan korostaa massojen tai muotojen erillisyyttä tai yhteenkuuluvuutta. Väri voi toimia rakennuksen epäyhtenäisten, eri aikoina tai eri materiaalista tehtyjen rakennusmassojen yhtenäistäjänä tai eri osien ja toimintojen koodina. Tehokkailla tumma- vaalea värikontrasteilla saadaan muuten yksitoikkoisiin seinäpintoihin tai yhtenäisiin rakennusmassoihin visuaalisesti rytmittäviä elementtejä tai yksityiskohtia. Neutraalin värisissä ja vaaleissa pinnoissa varjot ja tekstuurit piirtyvät esiin parhaiten. (Arnkil 2007, 237-239.)

Kirjallisuudessa esiintyy paljon väittämiä värien fyysisistä vaikutuksista. Punaisen värin sanotaan kohottavan verenpainetta ja pulssia, sinivihreillä sävyillä on ruumiin toimintoja hidastavia vaikutuksia. Harald Arnkil (2007) kritisoi näitä usein opetettuja väittämiä. Arnkil kirjoittaa, ettei väreillä ole todistetusti suoranaista vaikutusta ihmisen elintoimintoihin. Tutkimuksia aiheesta on tehty, mutta niiden tulokset ovat ristiriitaisia. Luullut vaikutukset esim. verenpaineeseen tai pulssiin ovat usein psyykkisiä tai psykosomaattisia. Värien psykologiset vaikutukset johtuvat enemmän niiden kirkkaus- ja kylläisyysasteesta kuin sävystä. Voimakkaat värit koetaan kiihottavina ja vaimeat värit rauhoittavina. (Arnkil 2007, 249-251.)

Kuva 31 ja 32.

Hofman Dujardin arkkitehtitoimiston suunnitteleman DLA Piper toimitilarakennuksen sisätilojen lattioiden väritys kuvaa auringon liikkeitä työpäivän aikana. Muuten värimaailma on jätetty mahdollisimman pelkistetyksi.

Kuva 32.

Jokainen ihminen kokee värejä eri tavalla. Elinympäristön ja elinympäristön tuomat rinnastukset, syntyperä sekä itä- ja länsimaisen symboliikan poikkeamat vaikuttavat eri ihmisten värireagoointiin (Rihlma 1999, 56). Jokaisella meistä on myös omat lempivärimme ja mieltymyksemme värien suhteen. Vaikka värien fyysiset ja psyykkiset vaikutukset eivät ole itsestään selviä, on väreillä huomattava merkitys viihtyvyyteen ja paikan identiteetin luomiseen. Esimerkiksi työympäristössä värit voivat vahvistaa yhteisön ja yksilön imagoa. Väri voi olla myös yrityksen tai brändin merkkiväri, jolloin se voi olla usein hallitseva elementti vaikka toimitiloissa ilman mitään tiettyä teoriaa. Julkisissa tiloissa väri toimii myös viestinä. Sen viestiarvo liittyy niihin mielikuviin, joita väri yhdessä muodon ja muiden tekijöiden kanssa meissä herättää. (Arnkil 2007, 246, 239.)

Toimistotilojen yleisvärityksen tulisi normaalitapauksissa olla valkoinen, joka tapauksessa vaalea. Väriniukuus katossa ja seinissä on suositeltavaa. Väriä tilaan saadaan tuolien verhoilulla ja työtason alapuolisilla värityksillä (Kuva 30). Tilan jakamiseen käytettävät seinäkkeet näkökentässä eivät saa olla voimakkaan värisiä, koska ne muodostavat silmiä rasittavan vastakohtan valkoiselle paperille tai tietokoneen näytölle. Tärkeätä on, että monitorin taustanäkymä on likipitään samaa vaaleusastetta näytön kanssa, jotta vältetään liian voimakkaalta kontrastilta. (Rihlma S. 2000, 87.)

Työhuoneen väriskaalan ja tummuusasteen tulisi olla hillitty: ei liian kirkkaita ja voimakkaita värejä, mutta ei myöskään puhtaan valkoisia pintoja. Näiden oppien avulla voidaan luoda työn tekemiselle ja informaation saannille mahdollisimman hyvä pohja. Hillityt värivalinnat helpottavat silmien sekä aivojen työtä näköinformaation tulvassa. (Ketola 2007, 11.) Toisaalta esimerkiksi taukotilojen väritys voi poiketa työtilojen vaaleudesta ja tuoda näin vaihtelua työympäristöön (Kuva 33).

Kuva 33.

Kuva 34.

Kuva 35.

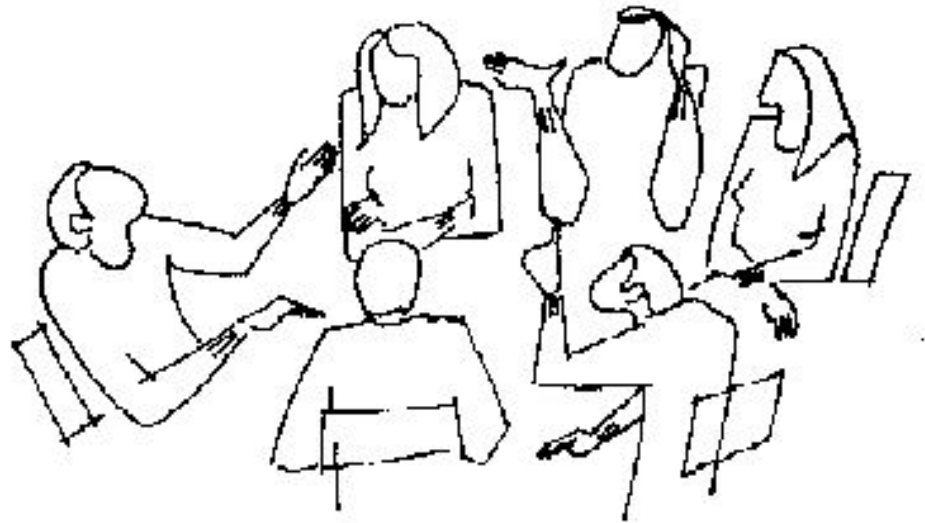
Kuvat 33-35. Työtilojen hillittyä väritystä. (Kinnarps)

SUUNNITTELUPERIAATTEISTA JA KÄYTÄNNÖISTÄ

Toimitilan suunnitteluprosessi aloitetaan selvittämällä suunnitteluun vaikuttavat lähtökohdat. Työympäristön suunnittelussa lähtökohtina ovat käyttäjien tarpeet, annetut tavoitteet sekä tilan ehdot. Tarveselvityksessä käydään perusteellisesti läpi käyttäjien tarpeet. Tämä toteutetaan usein haastatteluilla ja kyselylomakkeilla, jotka tulee suunnata organisaation joka tasolle. Haastattelulla selvitetään käyttäjien työskentelytapoja ja mieltymyksiä. Kaluste-layoutin tulee palvella käyttäjien tarpeita, ei vaikeuttaa työntekoa. Tarveselvityksessä otetaan selvää myös organisaation tarpeista nyt ja tulevaisuudessa. Organisaatio kertoo suunnittelijalle yleisellä tasolla toiminnan sisällöstä, organisaation tulevasta rakenteesta sekä muista suunnitteluun vaikuttavista tärkeistä seikoista. (RT 95-10716, 6.) Seuraavana suunnittelussa selvitetään tilaa koskevat seikat. Tilan analysointi ja mahdollisuuk-

sien selvittäminen on tärkeää heti suunnittelun alkuvaiheessa. Kun suunnittelija tiedostaa tilan mahdollisuudet, ovat suunnittelupalaverit käyttäjien ja organisaation edustajien kanssa tehokkaampia. (Ojutkangas 2011, 31)

Seuraavaksi edetään suunnittelun tavoitteiden selvittämiseen. Yleensä tavoitteena on saada taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokas, toimintaa tukeva, työskentelyä motivoiva, terveellinen ja viihtyisä työympäristö. Tavoitteita voi tulla esimerkiksi organisaatiolta, kiinteistön omistajalta, rakennuttajalta, arkkitehdiltä, suunnittelijalta itseltään jne. Kalusteita koskevissa toimitilasuunnitelmissa tulee huomioida kalusteiden monikäyttöisyys. Yksilötasolla tulee huomioida ergonomiset tekijät, liikkuminen ja terveellisyystekijät. Työympäristösuunnittelun päämääränä on tukea työntekijää yksilönä ja

Kuva 36. Kokouksissa keskustellaan ja pyritään tekemään kaikkia osapuolia miellyttäviä päätöksiä.

yhteisön jäsenenä. (RT 95-10716, 6.)

Suunnittelussa otetaan huomioon ohjeistot, määräykset ja tarveselvitysten tulokset. Suunnittelu on sidoksissa myös aikaan ja paikkaan. Suunnittelijan visuaaliset ja toiminnalliset näkemykset tulevat pitkälti vallitsevista trendeistä ja aiemmin hyväksi koetuista malleista. Suunnittelupalaverien apuna kannattaa käyttää saatavilla olevaa kuvamateriaalia vastaavista kohteista ja luonnoksia, jotta käyttäjäedustajilla olisi helpompi hahmottaa tarpeensa. Palavereissa tulisi aina olla myös käyttäjien edustaja. Tällöin käyttäjät kokevat, että organisaatio tekee ratkaisuja huomioiden myös heidän hyvinvointiaan. (Ojutkangas 2011, 32.)

Niin pienen kuin suurenkin toimitilasuunnittelu-
projektin onnistunut läpivienti vaatii aina

asiakkaan, rakennuttajan ja suunnittelijan välistä saumatonta kommunikointia. Pahimmillaan asiakkaan mielestä epäonnistunut lopputulos on kuitenkin työllistännyt suunnittelijaa valtavasti, ja työpanos on osittain valunut hukkaan.

Tällaisen tilanteen välttämiseksi kommunikoinnin tukena olisi hyvä olla muutakin palaverimateriaalia kuin pohjapiirros ja budjettilaskelma, jotta voidaan varmistua että eri osapuolet puhuvat samasta asiasta. Yhteinen ohjeisto toimii kartan tavoin: sen avulla voidaan paikantaa, ennakoida ja suunnistaa. Ideaalitulanteessa suunnittelija tietää heti alussa mikä on tavoiteltu lopputulos ja asiakkaan toiveet tulevat huomioiduksi.

3

TOIMITILOJEN NYKYTILANTEEN KARTOITUSTA

3.1 KARTOITUKSEN TOTEUTUS

Kävin tutustumassa Ylivieskalaisen Camtronicin toimitiloihin 16.1.2012 toimitusjohtaja Matti Kyrölän opastuksella. Camtronic Oy on hienomekaniikan suunnittelu-, koneistus-, kokoonpano- ja alihankintapalveluja tarjoava yritys. Henkilöstömäärä on noin 30 sisältäen toimisto- ja tuotantotyöntekijät.

2011 vuoden alusta valmistuneet toimitilat sijaitsevat tuotantohallin yhteydessä. Sisääntuloaula on arkkitehtuuriltaan vaikuttava vaikkakin käyttämätöntä hukkatilaa. Muiden tilojen vaikutelma on keskeneräinen ja sattumanvaraisen oloinen, vaikka tilat ovat käytännössä uudet. Toimivat tilaratkaisut jäävät sekavan materiaali- ja kalustekirjon varjoon. Mahdollisuuksia olisi muuhunkin, ja Kyrölää haastatellessani vakuutun siitä että opinäytetyön aiheelleni olisi todella tilausta.

Vaikkakin Kyrölä onkin tyytyväinen tilojen toimivuuteen, hän toteaa rakennusvaiheen olleen niin nopeampainen ja hallitsematon että asiakkaana vaikutusmahdollisuudet sisämateriaaleihin jäivät haluttua vähäisemmäksi. Urakointipalaverit menivät käytännössä pohjakuvia tarkastellessa ja kokonaisuus sisätiloista syntyi vasta kun tilat olivat valmiit. Hän näkee positiivisena ajatuksen ohjeistosta, joka toimisi asiakkaan päätösten tukena projektin edetessä. Näin asiakas voisi paremmin vaikuttaa tiloihin, joista kuitenkin joutuu maksamaan, ja voisi olla tyytyväinen lopputulokseen kokonaisuudessaan. (Kyrölä 2012.)

Pyrin kartoittamaan Camtronicin tilojen vahvuuksia ja heikkouksia puolueettomasti havainnoiden ja valokuvaten. Olen kirjannut ylös huomioita ja parannusehdotuksia tilakohtaisesti seuraavasti:

1

2

3

3.2 VAIKUTELMA, +- & KEHITYSTARPEET

1 TAUKOTILA/RUOKALA:

Vaikutelma: keskeneräinen & epäjärjestelmällinen
Tavoitevaikutelma: rentouttava, virkistävä

- + sijainti hyvä, käynti aulasta sekä hallista
- +/- pirttipöydät kodikas, tietoinen valinta, mutta luo vanhanaikaisen vaikutelman ja vie paljon tilaa
- +/- selkeät mutta laimeat materiaalivalinnat
- + teollisuusmainen valaistus ei rajaa tilaa, toisaalta mahdollistaa järjestyksen muuntelun
- pöytien sijoittelu ei tuo tilaan järjestystä, puolet selin ikkunaan
- tilan kiintopiste puuttuu, ilmoitustaulu tuo epäjärjestelmällisen vaikutelman
- kuviolliset kappaverhot raskaat
- avokaapit lähinnä roinan kerääjinä

Parannusehdotukset:

- peräseinän maalaus magneettimaalilla/tapetointi katseenkiinnittäjäksi ja tilan kokoajaksi

- monipuolisia istuinvaihtoehtoja, esim. kiinteät pehmeät istuimet/loosit ikkuna- tai peräseinälle
- pöytäkalustojen maalaus tai vaihtaminen pyöreisiin kahvilapöytiin ja pinottaviin pikkutuoleihin -riippuvalaisimet osoittamaan pöytien paikkaa, tuomaan yksityisyyttä ja järjestystä tilaan
- kevyemmät, yksiväriset, pystyverhot jakamaan pitkää seinää ja korottamaan matalaa tilaa
- materiaalimaailma yhtenäiseksi käyttämällä yhtä puusävyä ja paria tehosteväriä teksteilleissä

2, 3 & 4 TOIMISTON AULA & KÄYTÄVÄTILAT:

Vaikutelma: tilava, sotkuinen & persoonaton
Tavoitevaikutelma: vaikuttava, yrityksestä kertova

- aula käyttämätön läpikulkutila
- käyttämätön naulakkotila
- ei opasteita, eikä näkyvää yritysilmettä
- + piristävät siniset ikkunankarmit ilmentävät yrityksen logoa/värimaailmaa
- + aulan katossa puurakenne näkyvissä, näyttävä

4

5

6

+ maisemaikkuna mielenkiintoinen sisääntulon katseenkiinnittäjä, mahdollistaa tuotannon esittelyn

Parannusehdotukset:

- aulaan (kuva 4) uudet odotuskalusteet, tekstiili-matto & valaisin rajaamaan tilaa
- seinälle opasteet & logo
- käytävällä voisi olla jotain mieleenpainuvaa, esim. brändin näkyvyys seinällä/lattiassa

5 & 6 AVOTOIMISTO:

Vaikutelma: tilava, sekava & meluinen

Tavoitevaikutelma: selkeä & rauhoittava

- + hyvä valaistus (mitattu 500 lux) ja ilmanvaihto
- + selkeät vyöhykkeet eri toimenkuville, suunnittelupuolella matalat seinäkkeet lisäävät keskusteluyhteyttä
- + teollisuushenkinen peltiseinä jätetty näkyviin, sopii yrityksen maailmaan

- väritön ja vaisu yleisilme, ei jätä mielikuvaa
- kirsikan väriset kalusteet + vaaleampi lattia luovat sekavuutta
- tulostus, jätteenlajittelupiste ja naulakot kulkukäytävällä katkaisevat näkymän ja luovat epäjärjestelmällisyyttä
- ikkunaseinällä työskentelevät selkä ikkunaan päin, luo heijastus- ja viihtyvyyshäiriön
- häiritsevä melu tuotannon sekä tien puolelta
- ikkunaa peittävät raskaat verhot pidentävät ja mataloittavat tilaa mutta eivät pimennä

Parannusehdotukset:

- valkoiset/harmaat tai lattian sävyiset kalusteet
- tilaa rajaavien kaappien takaseinään akustoivaa tekstiiliä, vaimentaa ja toimii ilmoitustauluna
- seinäkkeiden ja työtuolien personointi värillä
- käytäväseinän lisäeristys akustoivalla materiaalla, brändin näkyvyys mukaan

7

8

- naulakot ja suojaavia istuimia käytäväseinälle
- säädeltävät ikkunakohtaiset rullakappaverhot, esim. 3 sävyä rytmittäen
- tulostuksen siirto tyhjään loosiin

7 NEUVOTTELU/KAHVIHUONE:

Vaikutelma: vanhanaikainen & sekava
Tavoitevaikutelma: rauhallinen & selkeä

- + näkymät ulos
- + tilava keittiö
- erittäin lämminsävyinen valaistus
- raskaat verhot pidentävät ja mataloittavat tilaa
- eripariset tuolit, myös eri tyyliä kuin muualla
- 3 puun yhdistelmä kalusteissa sekä latioissa luo kirjavan ja keskeneräisen vaikutelman
- ei valmiuksia tekniikalle (tykki/pistorasiat)

Parannusehdotukset:

- tummat/harmaat/vaaleat kalusteet tekniikalla
- värillinen verhoilu esim. yritysväriin mukaan
- tehokkaampi, valkoisempi valaistus

- ilmavammat, pimentävät pystyverhot

8 TJ:N HUONE:

- + tilava huone
- + ikkunat tuotannon puolelle, lisää mielenkiintoa sekä yrityksen yhteishenkeä ja läpinäkyvyyttä
- melu häiritsevää tieltä sekä tuotantohallista
- sekalaiset kalusteet (3:n väristä puuta)
- kalusteiden järjestys sekava, kaapit 2 seinällä
- työpiste selkä ikkunaan päin (pistorasiat vain ikkunan edessä)
- raskaat verhot pidentävät ja mataloittavat tilaa

Parannusehdotukset:

- kalusteet tummat/harmaat/vaaleat
- säädeltävät ikkunakohtaiset rullakappaverhot, esim. 3 sävyä rytmittäen
- pöytä ovelle päin niin että ikkuna vasemmalla
- siirreltävä seinäke neuvottelutilan ja työpisteen välille
- kaikki kaapit oikealle seinustalle
- lisäeristys tuotannopuoleiseen seinään

www.toimistokalusteet.com

Kuva 37. Toimitilan kuvista kootusta materiaali- ja kalustekartasta näkyy selvästi materiaali- ja kalustekokonaisuuden hallitsemattomuus. Eniten sekavuutta aiheuttaa monen värisen puun sekoittaminen ja epäjohdonmukainen väriskaala. Kalustekuvat Maralux kalustemaahantuoijan mallistosta.

3.3 REFERENSSIT

Olen koonnut referenssikuvia mielestäni onnistuneista toimitiloista. Kuvia yhdistää hallittu kokonaisuus ja useimmiten tilojen suunnittelu onkin ollut ammattilaisen jälkeä. Tiloissa näkyy persoonallinen ote ja asiakasyrityksen ideologian onnistunut "siirto" tiloihin. Joka tilassa on oma tunnelmansa, minkä vuoksi ne herättävät tunteita, eikä niistä voi olla pitämättä. Juuri vahva ilmaa aikaan sen että kalusteet ja materiaalit ottavat oman paikkansa tilassa ja tilan henki on käsinkosketeltava.

Kuvien valitsemisen jälkeen tarkastelin tilojen päätekijöitä- ja rakennusaineita. Keskityin valitsevan värimaailman ja tyylin esiintymiseen. Pyrin kiteyttämään tilan synnyttämää vaikutelmaa sanallisesti sekä mielestäni tärkeitä pääkohtia kuvaavilla sanoilla. Kokosin väriskaalan kunkin kuvan pohjalta selkeyttämään viestiä.

Kuvat 38 ja 39.

SÄVY

SIIRTYMÄ

LINJAKKUUS

MATERIAALI

Tämä kokoustila on värimaailmaltaan hillitty, sävyt ovat vaimennettyjä, ja myös materiaalit ovat viileitä ja tyylikkäitä. Tunnelma on unenomainen ja hyvä keskittymiseen. Käytävätilan violetti johdattelee täysbeigeen huoneeseen, jossa hallitsevat pitkät linjat tauluineen, pöytineen ja verhoineen. Koska tilan kalusteissa on linjakas muotokieli, värit ja pinnat ovat pääosassa.

Kuvat 40 ja 41.

MIELIKUVA

TILAN RYTMII

LUONTO

Nämä odotus- ja taukotilat valloittavat vahvalla tunnelmallaan. Seinän täyttävät luontoaiheet kokoavat väripaletin, suurentavat tilaa ja vievät "toiseen maailmaan". Selkeästi aluetta rytmittävät kiintokalusteet, tilaan ripotellut pyöreät muodot ja vahvat yksilöt kalusteissa täydentävät kokonaisuuden.

51

Kuvat 42-44.

MUOTO

VALO

AVOIMUUS

PÄÄVÄRI

Tässä neuvotteluhuoneessa värejä on käytetty niukasti mutta tehokkaasti. Kirkkaanoranssit istuimet piristävät vaaleaa tilaa, mutta eivät häiritse istuessa. Valon tuntu on maksimoitu lasiseinillä jotka huuruteipattuna hajoittavat tilaan tulevan valon. Teippausten vaimea luontoteema pehmittää ankaraa minimalismia tilajaossa ja kalusteissa.

KONTRASTI

“TILA TILASSA”

AVOIMUUS

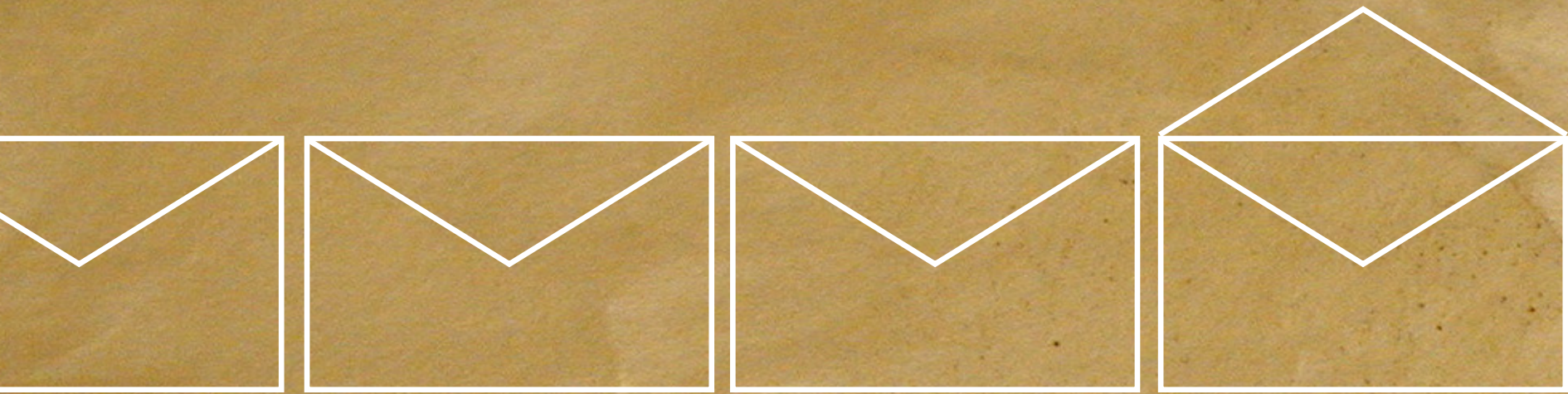
TEHOSTEVÄRIT

TOIMINTA-ALUEET

Vastaväriparit punainen-vihreä potkivat toisiaan tässä avotoimistotilassa Luoden dynaamisen tunnelman. Lähes kaikki värityys on keskittynyt lattiaan, mikä ei ole liian hallitsevaa työnteon kannalta, toisaalta värialueet osoittavat toiminta-alueiden paikkoja. Tila on avoin, mutta ei tunnu kolkolta, sillä vaakalinjat jakavat sen pienempiin osiin.

4

SUUNNITTELUOHJEISTO TILASUUNNITTELUN
KEHITTÄMISEN VÄLINEENÄ

4.1 SUUNNITTELUOHJEISTO ELI MANUAALI

Suunnitteluohjeistoja käytetään monella alalla suunnittelun apuvälineenä ja ohjeena valintojen tekoon. Sisustusalan ohjeistoista tärkein on RT-ohjekortit, jotka perustuvat tutkittuun tietoon. Muita suomenkielisiä sisustusalan ohjeistoja on lähinnä kotisisustamisesta ja rakentamisesta. Toimistojen sisustussuunnittelun ohjeistovalikoima on vähäinen niin suomeksi kuin englanniksikin. Suurin osa alan kirjallisuudesta esittelee tehtyjä kohteita, mutta ei anna ohjeistusta suunnitteluun. Suunnitteluohjeistojen muotona on pääsääntöisesti kirjallinen selostus vaikka visuaalinen esitystapa selkeyttäisikin asioiden ymmärtämistä. (Ojutkangas 2011, 37).

RT-ohjekortit

RT-ohjekortit ovat suunnittelijan tärkeimpiä työvälineitä. RT-ohjekortit ovat selkeitä ja

johdonmukaisia. Niissä käytetään kuvia ja taulukkoja tekstin tukena. Ohjeistojen tiedot ovat myös luotettavia ja puolueettomia vaikkakin visuaalinen maailma on taulukkomainen ja osittain vanhanaikainen. Ohjekortit on nykyisin saatavilla sähköisenä, jolloin tiedot pysyvät ajan tasalla. (RT 95-10716, -17, -18, -19.)

RT-ohjeistokortit 95-10716, -17, 18 ja 19 käsittelevät toimistotilojen suunnittelua. Niissä käydään läpi perusteellisesti suunnitteluun vaikuttavia tekijöitä ja mitoitus koskevia ohjeita tekstin, kaavioiden, piirrosten ja kuvaesimerkkien kautta. RT-kortti 95-10716 on sarjan ensimmäinen osa, joka käsittelee yleissuunnittelua ja mitoitusta. Siinä käydään läpi käsitteitä, suunnittelun lähtökohtia, yleissuunnittelua ja ylläpitoa. Rt-kortti 95-10717 käsittelee tilasuunnittelua ja sen mitoitus.

RT-kortti 95-10718 syvenee käsittelemään työpistesuunnittelua ja sen mitoitus-
Siinä käydään läpi erilaiset toimintaympäristöt ja työpisteen tarpeet. RT-kortti 95-10719 käsittelee teknistä suunnittelua rakennus-, lvi-, sähkö-, valaistus- ja äänisuunnittelun osilta. (RT 95-10716, -17, -18, -19.)

Ohjeistojen pohjalta suunnitellut toimitilat ovat turvallisia, esteettömiä ja toimivia työympäristöjä. Kun suunnittelussa on käytetty siihen tarkoitettua suunnitteluohjeistoa, voidaan varmistua, että tilan valinnat on tehty järkiperusteisesti. Pahimmassa tapauksessa valinnat on tehty yksittäisten mielipiteiden pohjalta, jolloin lopputulos voi olla toimimaton. Johdonmukaisilla valinnoilla saavutetaan selkeä kokonaisuus, joka on helposti muokattavissa jälkikäteen. (Ojutkangas 2011, 38.)

Suunnitteluohjeisto voi olla visuaalinen tai tekstipainotteinen. Luovalla alalla suositaan visuaalista tapaa, jossa esitellään hyväksi koettuja esimerkkikohteita. Tilasuunnittelussa käytetään yleensä valokuvia ja pohjapiirroksia tekstin tukena. Käyttäjätasvällinen ohjeisto sisältää kuvia ja tekstiä sopivassa suhteessa. (Ojutkangas 2011, 39.)

Kuva 48. NykYTEKniikka mahdollistaa monimutkaistenkin viestien perillepääsyn.

4.2 OHJEISTON MUOTO JA RAKENNE

Ohjeiston rakenne tulee määräämään sen käyttöä ja ymmärrettävyyttä, ja on näin toimivuutensa tärkeimpiä tekijöitä. Haasteena toimivalle muodolle ja rakenteelle ovat erityyppiset käyttäjät ja heidän intressinsä ohjeiston käytössä. Tämän vuoksi ohjeiston rakenteen tulisi olla mahdollisimman joustava ja kaikille osapuolille tasapuolinen.

Informaation tulisi olla tiivistetyssä muodossa ja helposti löydettävissä. Vaikka kuva kertookin enemmän kuin tuhat sanaa, saattaa sen välittämä viesti muuttua huomattavastikin käyttäjän henkilökohtaisen kokemuksen myötä. Käytännön soveltamiselta ei varmasti voi välttyä, mutta visuaalista viestiä voi terävöittää kuvaavilla sanoilla ja pääkohtien esilletuomisella. Ohjeisto sananmukaisesti ohjaa sen käyttäjää näyttämällä eri vaihtoehdot ja variaatiot, mutta käyttäjä tai

käyttäjäosapuolet tekevät valinnat soveltaen siinä määrin kuin muut tekijät kuten henkilökohtaiset mieltymykset, budjetti ja aikataulu sallivat.

Toimeksiantajani Arkkitehtisuunnittelu Niskanen Oy ehdottikin tätä ohjeistoa pohdittavaksi koska oli nähtävissä selkeä kommunikaatiovaikeus asiakkaan sekä rakennuttaja-suunnittelijaosapuolien välillä. Toiveena oli mallistotyyppinen, materiaaleihin ja väreihin keskittyvä manuaali, joka käsittäisi vähintään kolme erityyppistä kokonaisuutta. Näiden vaihtoehtojen väliltä asiakkaan olisi helpompi valita toimitilojensa sisätilamaailmaa, samaan aikaan kun rakennuttajan sekä suunnittelijan työskentely asiakkaan toiveiden täyttämiseksi olisi nopeampaa ja palkitsevampaa.

Ohjeiston alustava perusrakenne muodostuisi neljästä erityyppisestä tyylimaailmasta, joiden

avulla erityyppisten toimitilojen sisämateriaalit, värit ja kalusteet valittaisiin. Tyylikonseptien tulisi olla mahdollisimman samanlaisia rakenteeltaan, päinvastoin kuin sisällöltään, jotta ne olisivat vertailukelpoisia keskenään. Jokainen tyylimaailma koostuisi moodmap-tyyppisestä tunnelmakollaasista, värikartasta, esimerkkihuoneista sekä kirjallisesta selostuksesta, mahdollisesti myös muistilistasta. Tyylien alta löytyisivät tilatekijöinä toimivat muuttujat kuten materiaali, väri, valaistustapa- ja väri, kalustetyyli ja tekstiili. Näitä muuttujia voisi tarpeen mukaan vaihtaa ja yhdistellä toisista tyylikokonaisuuksista, jos rakenne olisi mahdollisimman ohjeellinen ja joustava. Haasteena onkin löytää ymmärrettävä muoto sisällölle, joka ei olisi kuitenkaan liian orjallisesti noudatettava, vaan nimensä mukaisesti ohjeistava.

Muoto & jakelu

Ohjeiston muodon tulisi tukea sisällön käytettävyyttä sen jakelun, tulostuksen ja säilytyksen kannalta. Koska ohjeisto palvelee eri käyttäjiä, olisi standardikokoinen sähköinen PDF ja tulostettava paperiversio tarpeen. A4- kokoinen kansio kulkisi hyvin mukana materiaalinvalinnoissa ja esimerkiksi asiakkaan on helppo tulostaa se suunnitelman tarkastelua varten, kun taas A3- kokoinen tulostettu ohjeisto toimisi paremmin urakan myynti- ja palaveritilanteissa, joissa suurikokoinen kuvamateriaali selkeyttää päätöksentekoa. Interaktiivinen PDF olisi yksi mielenkiintoinen mahdollisuus ohjeiston muodoksi, mutta se vaatisi oman paneutumisen “käyttöjärjestelmän” luomiseksi, mikä ei tässä tapauksessa ole ajankäytöllisesti mahdollista eikä toimeksiantajalle tarpeellista.

Kuva 49. Kirjasta poimittu ohjeistava värikooditus toiminnoittain jaoteltuna (Meel, Martens & Jan van Ree 2010)

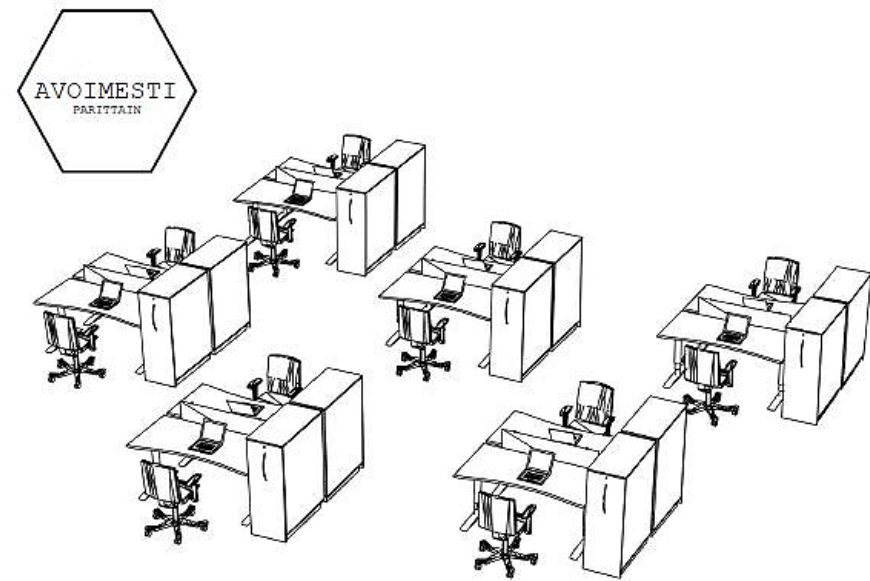
4.3 REFERENSSIT

PLANNING OFFICE SPACES on selkeä englanninkielinen toimistosuunnitteluopas, jonka kohderyhmänä ovat suunnittelijat ja yritysten johtajat. (Meel, Martens & Ree 2010) Kirjassa käydään läpi toimistorakennukseen kohdistuvia tarpeita ja tavoitteita, jotka vaikuttavat suunnittelun suuntaan. Kirja etenee myös tilakohtaisiin analyyseihin, joissa määritellään kyseisen tilan käyttöä, kokoa sekä layoutia koskevia asioita. Analyysissa listataan myös kunkin tilan hyödyt ja haitat. Kirjan loppuosassa on esitetty erilaisia esimerkitapauksia. Näissä esimerkitapauksissa keskitytään enimmäkseen toimistorakennusten tilajakoon. Tilajaolla tarkoitetaan eri toimintojen, kuten neuvottelutilan, työhuoneen ja avotilan sijoittamista esimerkkitiloihin (Ojutkangas 2011, 38). Luettavuutta helpottavat eri toimintojen värikoodit, jotka ilmenevät kirjan kannesta (kuvat 49 ja 50).

Kuva 50. Kansikuva toimistosuunnittelua käsittelevästä opaskirjasta (Meel, Martens & Jan van Ree 2010)

Kuva 51. Avotoimiston layoutmallin esittelyä (Ojutkangas 2011)

Edut

- + soveltuu pareittain työskentelyyn
- + pareittain asettelu vähentää tilan tarvetta/henkilö
- + kokonaisuuden muokattavuus vaivatonta
- + huollettavuus on helppoa, sillä vaikeasti siirrettäviä kalusteita ei ole

Haitat

- käyttäjillä ei ole yksityisyyttä
- yksittäisten työpisteiden tulee olla vähintään pareittain mitoitukseltaan yhteensopivat
- ei sovellu asiakaspalveluun
- häilyvät reviirit työpisteiden välillä

Kirja sisältää paljon kuvamateriaalia referenssikohteista. Kuvat tukevat hyvin tekstiä ja ovat olennainen osa opastusta. Kuvien ansioista kirjaa voi hyödyntää myös asiakkaan kanssa käytävissä suunnittelupalavereissa. (Meel, Martens & Ree 2010.)

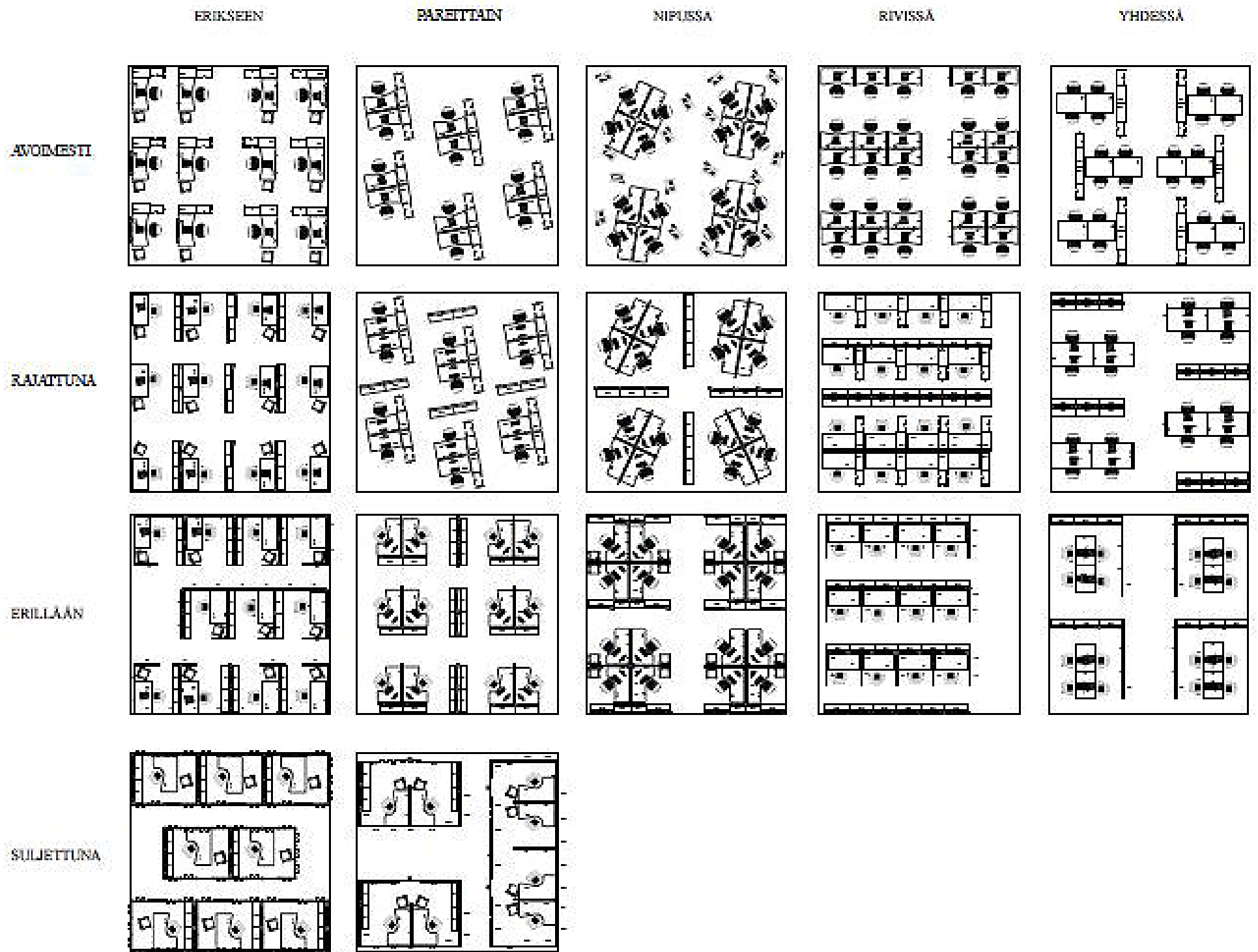
Planning office spaces -opas antaa hyvät lähtökohdat toimistotiloja suunnittelevalle taholle. Kirja on tuore, joten sen ohjeet ja esimerkit ovat käyttökelpoisia. Kirja antaa pintakosketusta tilojen funktioista ja hyviä ideoita suunnittelulle, mutta ei paneudu syvemmälle eri tilojen toimintoihin ja tarpeisiin. Myös materiaali- ja värimaailman käsittely jää vähäiseksi.

Tsto

Nina Ojutkangas on tehnyt opinnäytetyökseen

toimistosuunnittelua helpottavan Tsto-layoutmalliohjeiston. Ohjeisto keskittyy syvällisesti työpisteiden sijoittelumalleihin avotoimistokäytössä. Ojutkangas tutkii systemaattisesti avoimen tilan luonnetta kalustuksen avoimuuden sekä yksityisyyden muuttujien kautta ottamatta kuitenkaan kantaa muihin tilan tekijöihin, esimerkiksi materiaaleihin tai väreihin. Koska toimiva layoutohjeisto kalustuksen valintaan on olemassa, en nähnyt tarvetta keskittyä siihen omassa työssäni.

Koin Ojutkankaan layoutmallien kartan rakenteen (kuva 52) selkeäksi tavaksi esittää erilaisia vaihtoehtoja yhdessä, jotta niitä voi vertailla keskenään. Tällainen taulukkomalli voisi toimia työssäni, vaikkakin on haastavampaa esittää visuaalisesti vahvaa kuvamateriaalia viivapiirroksen sijaan.

Kuva 52. Avotoimiston layoutmallien kartta (Ojutkangas 2011)

5

OHJEISTON TAVOITTEET JA RAJAUS

5.1 TAVOITTEET LOPPUKÄYTTÄJÄLLE

Toimitilasuunnitteluohjeiston tarkoitus on tukea ja ohjeistaa tulevaa toimitilan loppukäyttäjää valitsemaan sisätilamateriaalit ja kalustuksen toimivan työympäristön luomiseksi. Materiaalivaihtoehtojen kirjo on todellisuudessa valtava ja saattaa lamaannuttaa valintatilanteessa.

Ohjeisto pyritään luomaan niin että yritys löytää rajatuista kokonaisuuksista mieleisensä, ja ymmärrettyään paremmin kokonaiskuvan uskaltaa ottaa kantaa valintoihin. Kun yleiskuva on hallussa, on helpompi sijoittaa, poistaa tai lisätä tiettyjä tilaelementtejä kuten materiaaleja ja värejä suunnitelmasta. Tässä kohdin ohjeiston tukimateriaali tulee tarpeeseen, ja käyttäjä pystyy osoittamaan tilan hankinnoista vastaavalle henkilölle -oli se sitten suunnittelija tai urakoitsija- oman valintansa.

Koska ohjeistoa käytetään toisistaan eroavien tilojen suunnittelussa, se pyritään jättämään yleiselle tasolle käytön joustavuuden vuoksi. Kalusteita ja materiaaleja ei määritellä, sillä mallistot vaihtuvat tiuhaan ja projektikohtainen kilpailutus on lainmukaista. Ohjeisto pysyy kuitenkin ajanmukaisena kun siitä on löydettävissä yhtäläisyyksiä kuhunkin valikoimaan.

Uusia toimitiloja rakennettaessa on asiakasyrityksen tärkeimpiä tavoitteita saada toimiva, ergonominen ja esteettinen työympäristö -toki niiden mahdollisuuksien rajoissa mitä on. Edustavat toimitilat ovat sijoitus tulevaisuuteen. Yksi ohjeiston päätavoite onkin että toimitilojen viihtyisyyden tarpeeseen herättäisiin yritysmaailmassa ja ymmärrettäisiin että oikotietä tähän ei ole -tarvitaan suunnittelua, mikä ei välttämättä tarkoita lisäkustannuksia.

5.2 TAVOITTEET RAKENNUTTAJALLE & SUUNNITTELIJALLE

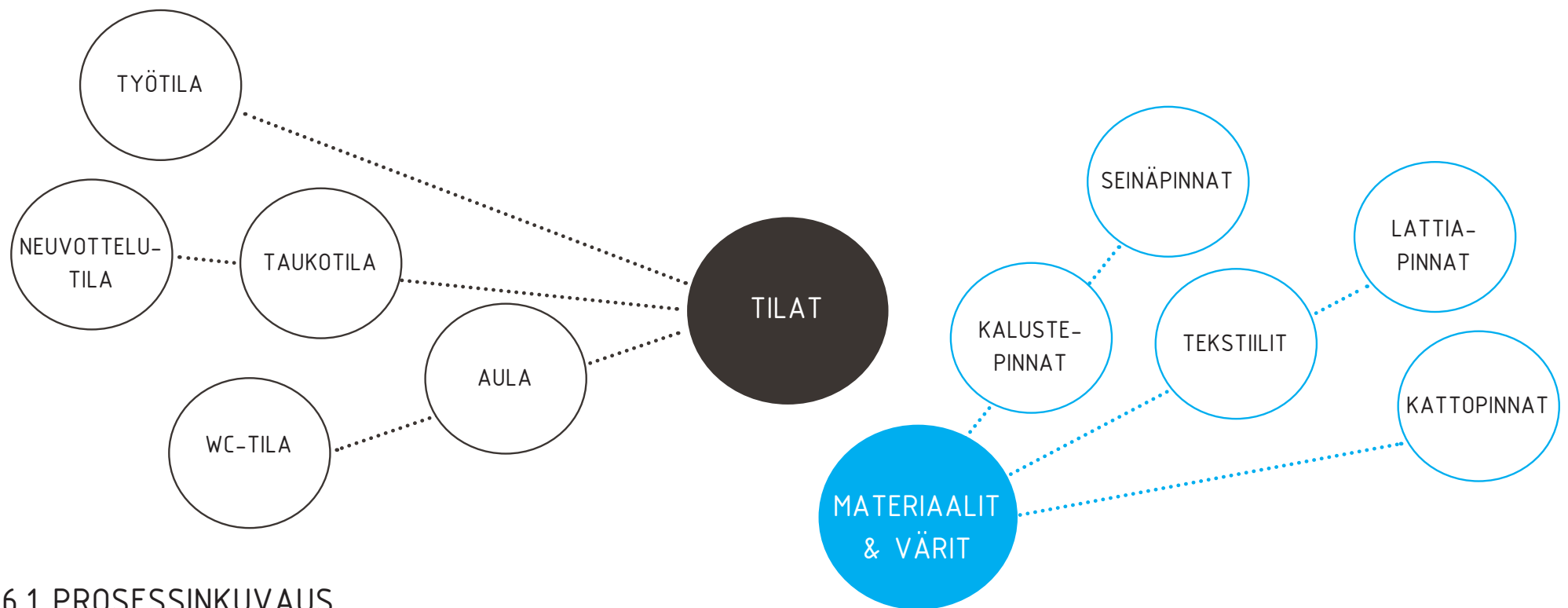
Rakennuttaja ja suunnittelija toimivat yhteistyössä loppukäyttäjän tilauksesta. Kummankin tavoitteena on asiakkaan tarpeiden tyydyttäminen, kuitenkin niin että projekti etenee aikataulun mukaan ja toiminta on liiketaloudellisesti kannattavaa. Ohjeisto auttaa tähän tavoitteeseen pääsemisessä, mutta se vaatii ohjeistolta monia ominaisuuksia.

Ohjeiston tulisi olla urakanmyyntitilanteessa rakennuttajan ja asiakkaan keskustelun tukena. Ohjeiston hallittu visuaalinen kokonaiskuva helpottaa myymistä ja ostopäätöksen tekemistä. Rakennuttaja-urakoitsijalle tärkeää on myös ohjeiston helppokäyttöisyys: muoto, rakenne, jakelu ja sisältö tulee olla helposti luettavissa ja viesti ymmärrettävissä jokaisen osapuolen kannalta. Ohjeiston sisällöstä tulee voida keskustella, siksi tyylien nimeäminen, personoiminen ja toistuva jaottelu on tärkeää.

Kustannustehokkuus tulee mukaan tarjouslaskentaa asiakkaalle ja tarjouspyyntöjä kalustevalmistajille tehdessä. Tässä kohdin ohjeisto ei ota kantaa tarkkoihin hintoihin, sillä mallistot ja hinnastot muuttuvat jatkuvasti. Ohjeisto pyrkii kuitenkin olemaan tukena materiaaleja kartoitettaessa ja tilatessa.

Suunnittelijalle, joka valitsee ja tilaa kalusteet ja materiaalit ohjeistoa apuna käyttäen, on ohjeiston yleistettävyyys, joustavuus ja visuaalisuus pääosassa. Toimiva ohjeisto ei vanhene parissa vuodessa, sitä voi täydentää ja jatkaa jaottelomalla kaluste-, väri- ja materiaalimaailmaa loputtomiin. Näytepalat, värimallit ja kaluste-esitteet tuovat sen hetkisen valikoiman ohjeiston jatkoksi. Tavoitteena ja haasteena on ohjeiston viestin kulku monien käsien kautta kuitenkin niin että lopputulos olisi harkittu ja toiveiden mukainen.

6 OHJEISTON SUUNNITTELUPROSESSI

6.1 PROSESSINKUVAUS

Kuva 53. Tilat ja niiden tekijät.

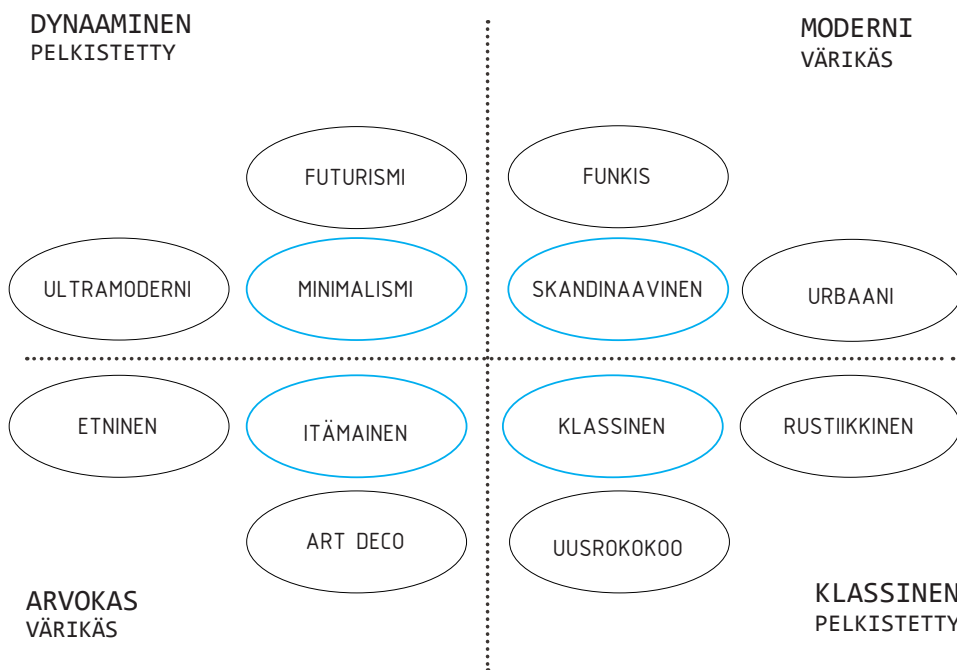
Toimitilat ovat myös yksilöitä kokonsa, muotonsa ja tekniikan suhteen. Asiakaskohtainen tila, käyttäjät ja yrityskuva ovat siis aina lähtökohtana, kun lähdetään etsimään kohteeseen sopivinta sisämateriaalimaailmaa. Ohjeiston tulisi palvella erilaisia toimistotyyppisiä avotiloista kombikonttoreihin ja huonetoimistoihin toimialasta riippumatta. Näiden seikkojen pohjalta lähdin etsimään toimitilojen sisätiloihin vaikuttavia tekijöitä. Tavoitteena oli löytää eri sisustustyylilien tärkeimmät ominaisuudet, ryhmitellä ne ja muodostaa raikkaat ja uudenlaiset kokonaisuudet ohjeiston sisällölliseksi runoksi.

Ryhdyin ensin kartoittamaan eri tiloja käytötarkoituksittain, sillä tarkoituksenmukaiset sisätilaratkaisut määräytyvät tilassa tapahtuvan toiminnan mukaan (kuva 53). Sitten aloin purkamaan sisätilan tekijöitä materiaalien ja värien osalta.

Kiinteiksi muuttujiksi löysin lattia-, seinä- ja kattopinnot sekä irtotekstiilit ja -kalusteet (kuva 54.) Pinnat muodostavat pohjan kalustukselle. Tärkeässä osassa materiaalien ja värien näkemiselle on valaistus. Pyrin ottamaan ohjeistossa huomioon eri tiloille ja eri tyyliille soveltuvan valaistuksen, kuitenkin siinä määrin kuin ajankäytöllisesti on järkevää.

Seuraavassa työvaiheessa tein kirjallisen tyyli-analyysin kokoamalla sattumanvaraisen intuitiivisesti erilaisten sisustustyylilien sanoja paperille pyrkien jaottelemaan ne neljään joukkioon, joita kutakin voisi kuvata osuvasti yhdellä adjektiivilla (kuva 54). Menetelmä oli hankala, sillä tapansa mukaan tyyli-tyylit sekoittuvat ovelasti toisiinsa. Koetin lisätä kuvaavia sanoja ja muodostaa selkeämmin omat kokonaisuudet. Koin sekä tyylien määrittelyn sanallisesti että tunnistamisen kuvis-

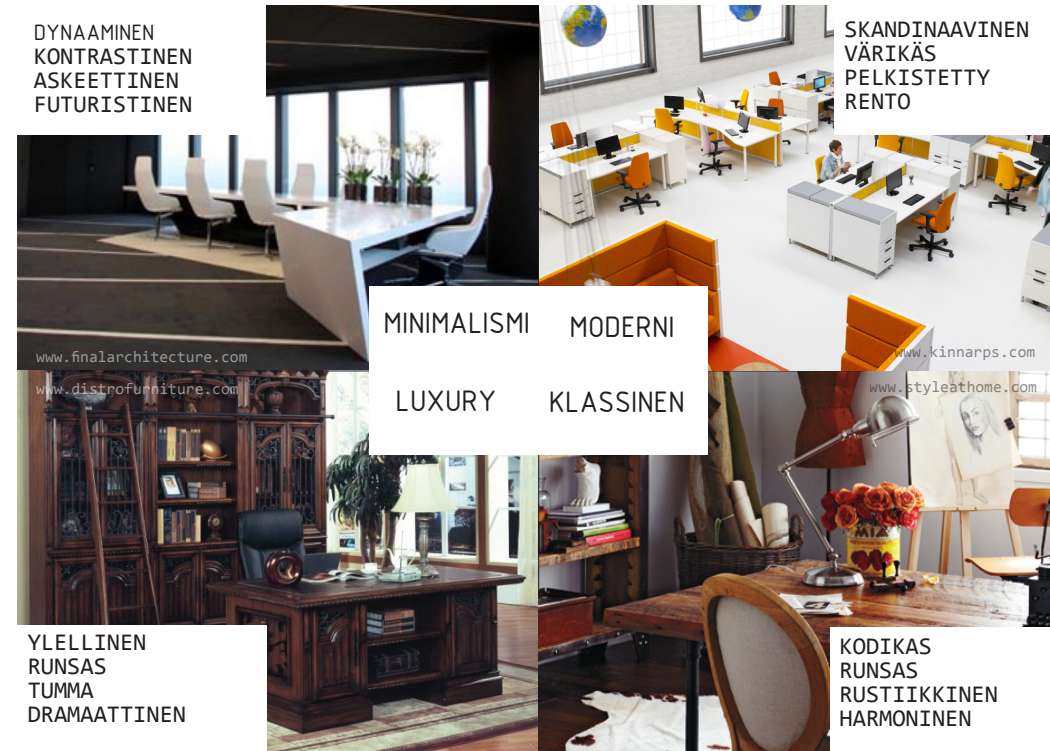
TYYLIANALYYSI 1

Kuvat 54 ja 55. Tyylien vertailua sanojen ja kuvien avulla.

ta hankalaksi. Valmiista sisustuksista poimimani kuvat alkoivat kilpailla keskenään (kuva 55) eikä tyyleille tunnistettavia tekijöitä alkanut löytyä. Kokonaisuudet olivat joko liian lähellä toisiaan tai eri aikakausilta. Tyyliisuuntaan pohjautunut järjestely loi museomaista visuaalista aineistoa vaikka tavoitteeni oli päinvastainen. Jouduin siis umpikujaan ja päätin lähteä täysin toisesta suunnasta liikkeelle.

Koska tavoitteena oli löytää vahva teema ohjeiston tyylien pohjaksi, päätin kokeilla lähestyä asiaa tunnelman kautta. Erilaiset tunnelmat luodaan väreillä, materiaaleilla ja kalusteiden muodolla, joten yksinkertainen lähestymistapa tuntui avaavan ajattelua inspiroivalla tavalla. Teemavaihtoehtoiksi pohdin myös erilaisia ympäristöjä, vuodenaikoja, maailman kaupunkeja ja työntekijöiden personointia. Nämä tuntuivat kuitenkin liian ra-

joittuneilta ja toisiaan poissulkevilta.

Lopulta iskevimmältä ja mielenkiintoisimmalta idealta tuntui tunnelmaa ja liikettä hyvin kuvaavat tutut mediatoiminnot: PLAY, PAUSE, FORWARD JA BACKWARD. Ne sopivat hyvin työteemaan sekä laajojen, toisistaan eroavien kokonaisuuksien nimiksi.

Valittuani kantavan idean ryhdyin avaamaan siitä kumpuavia mielikuvia sanojen muotoon (kuva 56). Taulukkomuodossa pystyin tarkastelemaan tyyli- maailmoja erillisinä sekä vertailemaan niitä keskenään. Huomasin pian pääideani johdattellevan visuaalista sisältöä lähes itsestään. Lisäsin tilatekijöiksi mielikuvan, tunnelman, värin, materiaalin, muodon ja valaistuksen, joita kuvailin ensin sanoilla idean lujittamiseksi.

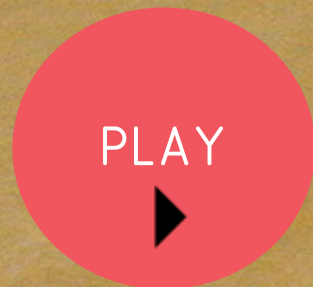
TYYLIANALYYSI 2

PLAY ▶

PAUSE ||

FORWARD ▶▶

BACKWARD ◀◀

MIELIKUVA

keinu
markkinat

riippumatto
viljapelto

tuli
kiitotie

antiikkikauppa
Taj mahal

TUNNELMA

avoin
inspiroiva

levollinen
harmoninen

energinen
tehokas

etninen
dramaattinen

MATERIAALI

sileä pinta
pehmeä tekstiili
muovi

vaalea puu
karkea maali
pellava

betoni
kiiltävä teräs
lasi

tumma puu
matta laatta
nahka

VÄRI

pastelli
neonväri

murrettu
vaalea

puhdas
kontrastinen

tumma sävy
lämmin

KALUSTE-
MUOTO

pyöreä
hauska

selkeä
kevyt

dynaaminen
linjakas

perinteinen
raskas

VALAISTUS

puolikylmä valo
suora valaistus

puolilämmin valo
epäsuora & suora

kylmä valo
suora & epäsuora

lämmin valo
epäsuora

VALAISIN

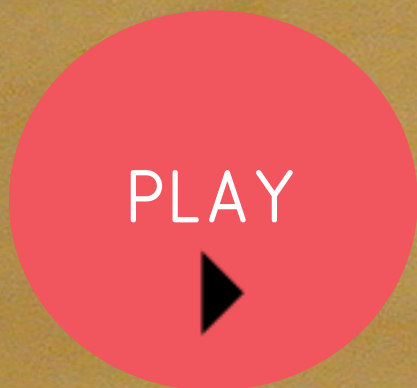
upotetut
valaisimet
lattia-valaisimet

riippuvalaisimet
kirkasvalo-
valaisimet

upotetut
loisteputket
led-nauhat

kattoplafondit
kristallikruunut
pöytävalaisimet

VÄRIANALYYSI

Kun sisällöllinen ajatus oli kirkkaana aloin koota värimaailmoja teemojen tueksi. Tämän työvaiheen suoritin päivänvalossa ympärilläni kaikki NCS-värisävyt, joita sitten aloin yhdistellä tunnelman mukaisiksi kokonaisuuksi.

Valitsin Natural Color System:in Tikkurilan sijaan, sillä NCS-järjestelmä perustuu siihen, miten silmä näkee värit. Samoja lainalaisuuksia voidaan käyttää huolimatta siitä, mitä materiaalia pinta on tai miten se on pintakäsitelty. Lisäksi tietyille värivivahteelle on ja pysyy ikuisesti sama koodi, jota ei tarvitse uudistaa kauppamikkeiden tai mallistojen vanhentuessa. Suunnittelun avuksi NCS-tuotteistosta löytyy myös ArchiCad-yhteensopiva värimallisto CD-Rom muodossa.

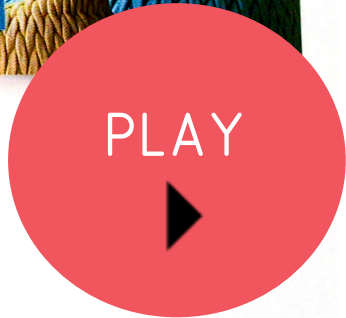
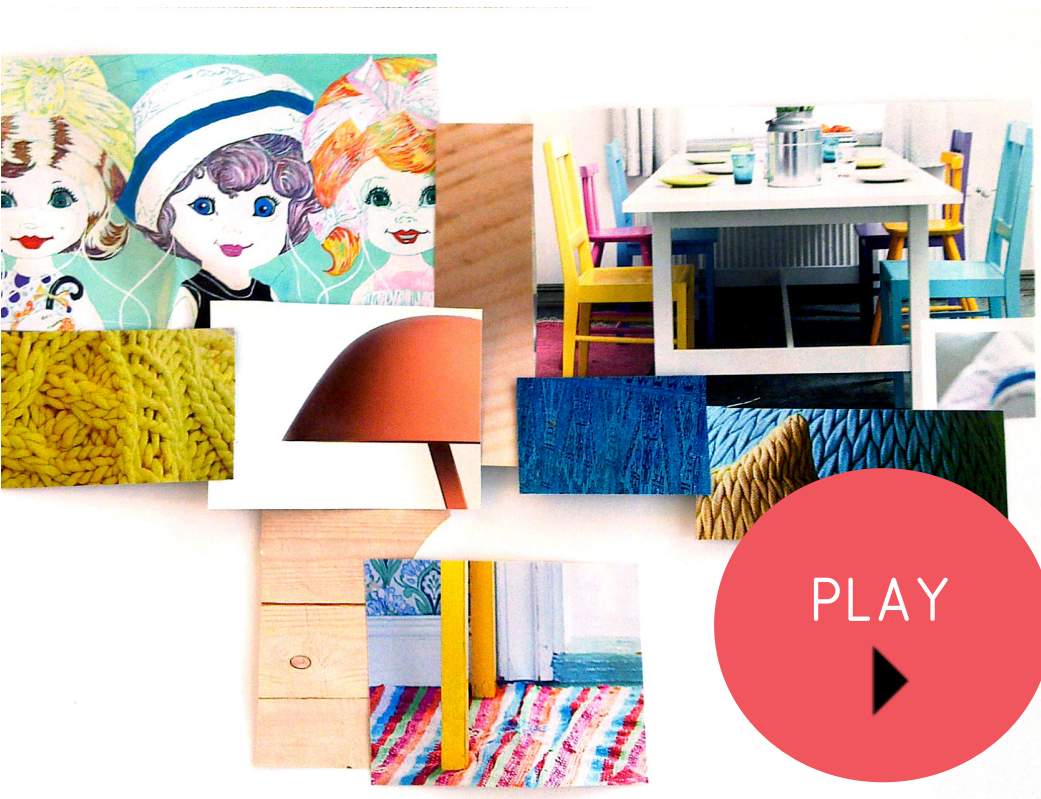
PLAY-värikartaksi muodostui puhtaan vaaleat pastelli-neon värit, mikä luo leikkisän ja kokeile-

van tunnelman. PAUSE:n värit ovat murrettun vaaleita ja luonteeltaan harmonisen luonnonläheisiä. FORWARD-värikarttaan dynamiikkaa hain puhtaista, voimakkaista ja sähköisistä sävyistä. BACKWARD:n dramaattinen vaikutelma taas koostuu tummista ja vahvoista murrettun sävyistä.

Tyylianalyysin (kuva 57) kokosin Glorian koti (Maaliskuu 2012)-ledestä valitsemieni kuvien pohjalta ja havaitsin tyylien esiintymisen myös suppeassa valikoimassa. Kuvien poimiminen ja tyyliin sijoittelu kävi helposti, sillä tavoitetunnelmat olivat selvät. Tietty tunnelma ja väri kutsui materiaalin ja kalusteen vierelleen.

Väri-ilottelun jälkeen tuli ajankohtaiseksi kalustemaailman sekä tekstiilien pohdinta. Tein nopeita käsivaraluonnoksia (kuva 58) edellä tehtyjen analyysien pohjalta, jotta voisin esittää tyylien muotokielen mahdollisimman yksinkertaistettuna.

TUNNELMA-ANALYYSI

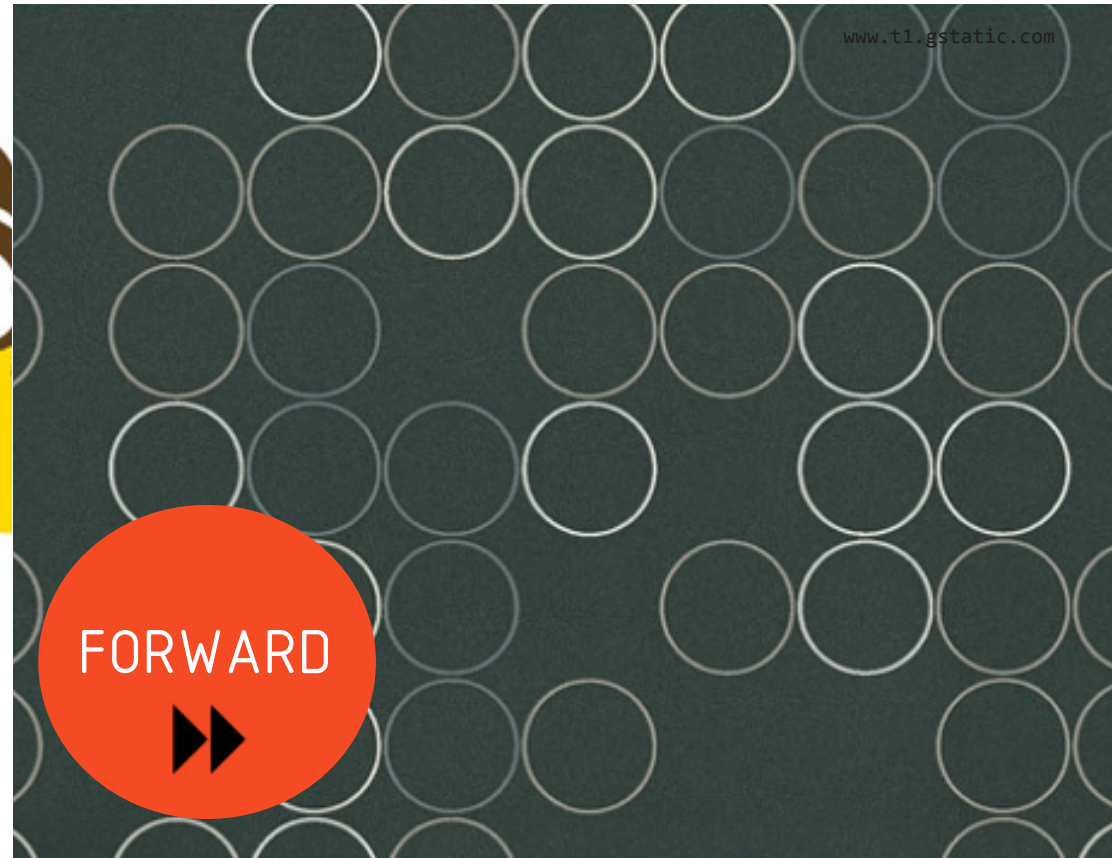
Kuva 58. Tyylikollaasi lehtikuvien avulla (Glorian koti/maaliskuu 2012).

KALUSTEANALYYSI

Kuva 59. Kalusteanalyyysiluonnos työtilasta.

KUOSIANALYYSI

Kuva 60. Tyylien inspiroima kuosikollaasi.

Kuva 61. Ohjeiston rakenteen esittelyä yhden tyyliesimerkin kautta

PLAY-kalustemaailman muodostavat modernit, kokeilulliset ja värikkäät kalusteet. PAUSE-kalusteet ovat miellyttäviä, selkeitä ja materiaaliltaan luonnonläheisiä. FORWARD:n kalustetyyli koostuu futuristisen virtaviivaisista ja kiiltävistä kalusteista. BACKWARD-kalusteet vievät vanhaan aikaan tumman ja jykevän puukalustuksen kautta.

Kuosianalyysissä (kuva 60) kokosin neljä erityyppistä patternia tyylien mukaan. Jälleen keran tunnelma ohjasi jaottelua, PLAY:hin valitsin räväkänvärisen ja hulluttelevan grafikan, joka sopisi sekä seinälle että ikkunateippauksiin. PAUSE:n tunnelmaan sopii tyyllitelty luontoteema, jota voi vahvistaa esimerkiksi kuvatapetilla tai tekstiileillä. FORWARD:in sulavaa ilmettä tukevat vauhtia ilmentävät selkeät kuva-aiheet ja BACKWARD:in arvokkuuteen ja etnisyyteen viittaavat stilisoidut ornanentiikkagrafikat.

Tyyliohjeiston sisällön ollessa kutakuinkin selvillä, ryhdyin pohtimaan toimivaa rakennetta. Esittely erillisinä tyyli maailmoina kaikkine komponentteineen olisi tarpeen jotta yksilöllinen ilme selviäisi. Päädyinkin hahmottelemaan rakenteen pohjaksi aukeamaa, josta selviäisi kaikki kertavilkaisulla. Lopulta huomasin ettei kaikki tarpeellinen mahdu samalle aukeamalle, joten jaksotin informaatiotulvaa neljälle sivulle. Työskentelyäni ohjasivat ajatus enemmänkin selailtavasta lehtisestä kuin luettavasta kirjasta. Selailukokemuksen tulisi olla yhtä inspiroiva kuin maali- tai laattaliikkeessä vierailu -kuitenkin ilman ahdistusta ja valinnan vaikeutta.

Otsikkosivu kuvaa tyyliä kahdella adjektiivilla ja osoittaa tunnelman kuvan avulla. Koin tärkeäksi luoda vahvan vaikutelman, jotta käyttäjä pääsee heti juonesta kiinni. Väri ja materiaalisivu taas

RAKENNEANALYYSI 1

VISUALISOINTISIVU

TIIVISTELMÄ & PÄÄKOHDAT

SELOSTUS

TIIVISTETTY TAULUKKO

TYYLIN PÄÄTEKIJÄT

- kovat & kiiltävät materiaalit
- tehokkaat värit
- vahvat kontrastit
- linjakkait kalusteet
- dynaamiset kuvat

MIELIKUVA

tuli
kiitotie

TUNNELMA

energinen
tehokas

MATERIAALI

betoni
kiiltävä teräs
lasi

VÄRI

puhdas
kontrastinen

MUOTO

dynaaminen
linjakas

VALAISTUS

kylmä valo
epäsuora & suora
integroidut
loisteputket
led-nauhat

määrittelee loogisesti kyseisen tunnelman tekijät eli väri- ja materiaalikokonaisuuden. Visualisointisivu esittelee edellisen sivun pohjalta toteutetun 3D-tilaesimerkin. Viimeinen sivu kertoo kokonaisvaltasemmin taulukon ja kirjallisen selostuksen muodossa tyylin pääpiirteistä sekä soveltamisesta. Pyrin kokoamaan tyylin esittelyn hierarkkisesti vaihe vaiheelta niin kuin se tilanakin rakentuu, jotta rakenne pysyisi rön-syilevästä sisällöstään huolimatta selkeänä ja selailtavana. Tärkein informaatio on kuvissa, joita tekstit ainoastaan tukevat.

Hahmottelin myös taulukon eri tyylien elementeistä helpottamaan kokonaiskuvan syntymistä sekä tyylien keskinäistä vertailua (kuva 62). Kaluste- ja materiaaliesimerkit olivat kuitenkin niin suuntaantavia että päätin jättää sen ohjeistosta pois sisällön joustavuuden vuoksi.

	PLAY	PAUSE	FORWARD	BACKWARD
TILAN ELEMENTIT				
VALAISINTYILI				
SEINÄ-PINNAT				
KALUSTETYILI				
TEKSTIILI				
KALUSTEMATERIAALI				
LATTIAPINTA				

Kuva 62. Rakenneluonnos tyylien vertailusta.

7

OHJEISTO

MIELIKUVA

keinu
markkinat

riippumatto
viljapelto

tuli
kiitotie

antiikkikauppa
Taj mahal

TUNNELMA

avoin
inspiroiva

levollinen
harmoninen

energinen
tehokas

etninen
dramaattinen

MATERIAALI

sileä pinta
pehmeä tekstiili
muovi

vaalea puu
karkea maali
pellava

betoni
kiiltävä teräs
lasi

tumma puu
matta laatta
nahka

VÄRI

pastelli
neonväri

murrettu
vaalea

puhdas
kontrastinen

tumma sävy
lämmin

MUOTO

pyöreä
hauska

selkeä
kevyt

dynaaminen
linjakas

perinteinen
raskas

VALAISTUS

puolikylmä valo
suora valaistus

puolilämmin valo
epäsuora & suora

kylmä valo
suora & epäsuora

lämmin valo
epäsuora

upotetut
valaisimet
lattia-valaisimet

riippuvalaisimet
kirkasvalo-
valaisimet

upotetut
loisteputket
led-nauhat

kattoplafondit
kristallikruunut
pöytävalaisimet

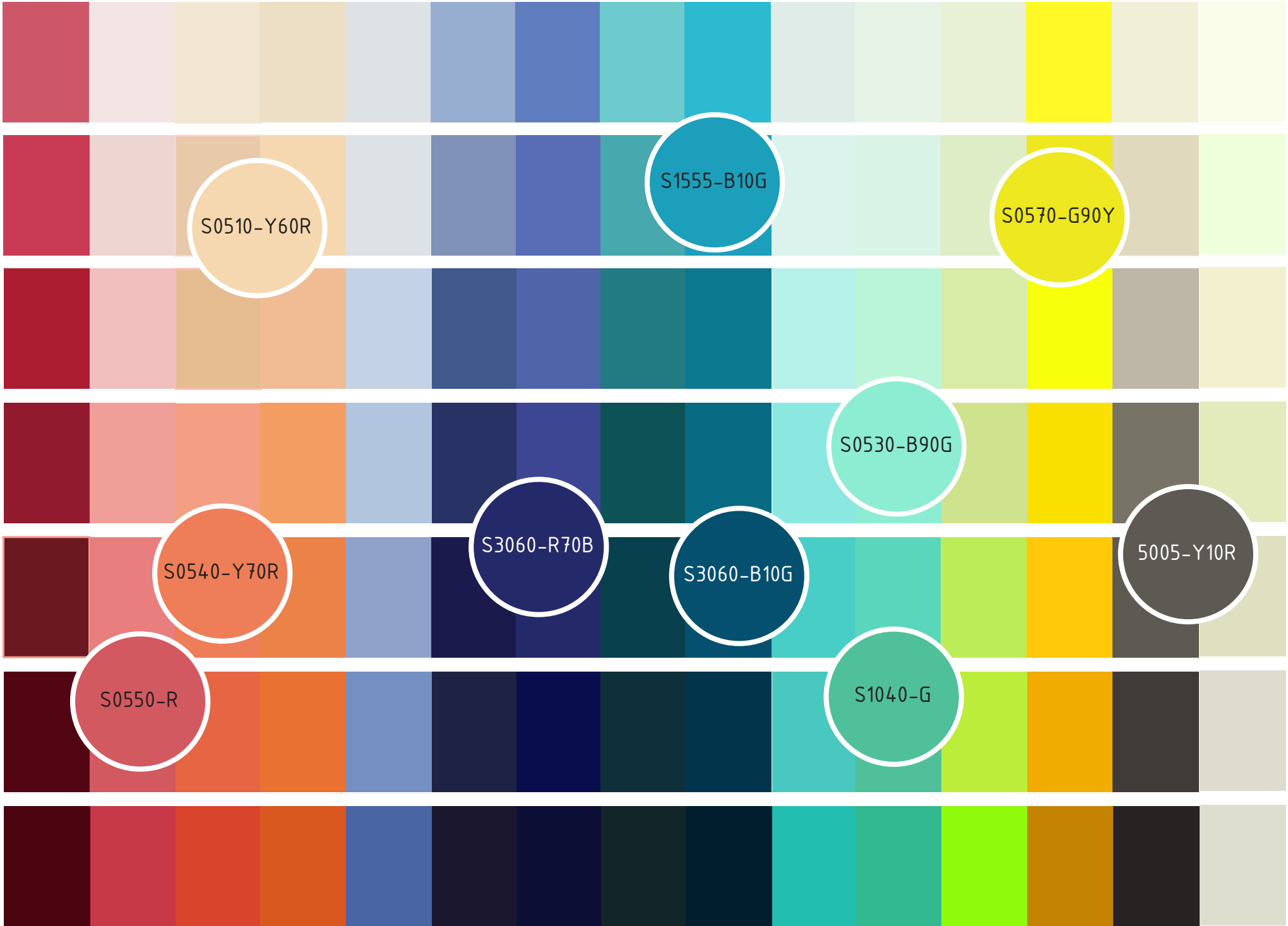
Kuva 63. 1. Kollaasi PLAY.

LUOVA & KOKEILEVA

PLAY vie luovuuden alkulähteille keveiden puuterivärien, mielenkiintoisten materiaalien ja leikkisän muotokielen avulla. Kalusteet saavat olla värikkäitä ja hauskoja. PLAY:n tunnelma soveltuu muiden tilojen lisäksi erityisesti sosiaaliseen tauko- tai brainstorming tilaan, jossa ideat saavat lennellä vapaasti ja tunnelma halutaan säilyttää rentona.

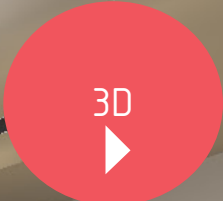

NCS Sävy- kortti No: 48	NCS Sävy- kortti No: 23	NCS Sävy- kortti No: 22	NCS Sävy- kortti No: 21	NCS Sävy- kortti No: 27	NCS Sävy- kortti No: 75	NCS Sävy- kortti No: 51	NCS Sävy- kortti No: 80	NCS Sävy- kortti No: 55	NCS Sävy- kortti No: 33	NCS Sävy- kortti No: 35	NCS Sävy- kortti No: 14	NCS Sävy- kortti No: 158	NCS Sävy- kortti No: 138	NCS Sävy- kortti No: 2
----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

Kuva. Värikartta PLAY, josta poimittu teeman värit. Sävykartta sisältää 180 sävyä ja lukemattomia eri yhdistelyvaihtoehtoja tyylin sisällä. Tulostusväri ei vastaa alkuperäistä värimallia (NCS).

Kuva. PLAY:n materiaalikartta.

Visualisointi PLAY-taukotiilasta.

Kuva 65. 1. kollaasi PAUSE.

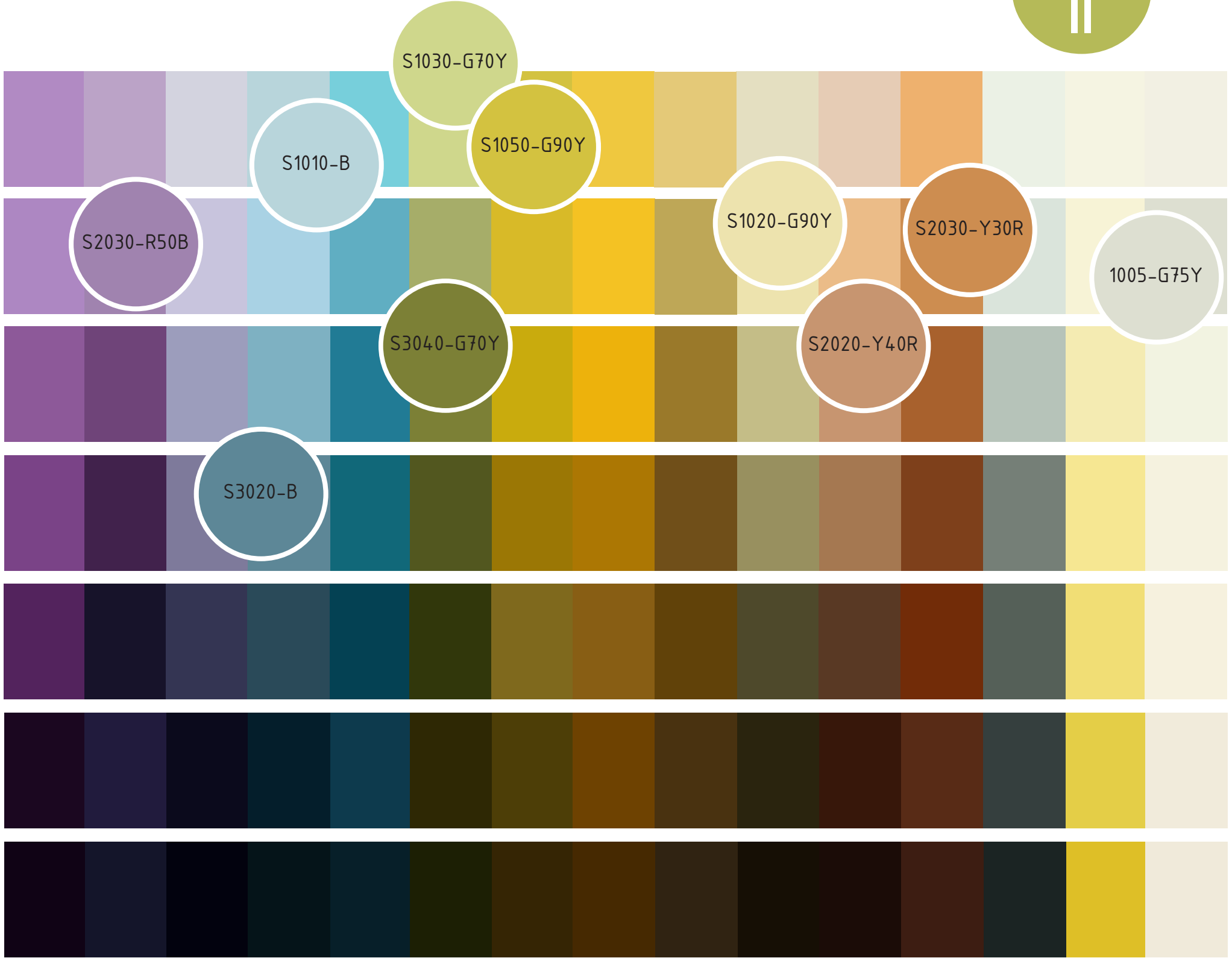
LUONNONLÄHEINEN & HARMONINEN

PAUSE tuo nimensä mukaisesti Luonnon työn äärelle Luonnonmukaisten materiaalien ja harmonisten väri-yhdistelmien avulla. Puun ja tekstiilin yhdistelmä näkyy pintamateriaaleissa sekä kalustuksessa, joka on ergonomista ja skandinaavisen selkeää. Graafiset, tyylitellyt luontoaiheet isoina pintoina esimerkiksi seinällä, lattiassa tai tekstiileissä luovat sekä työpisteisiin että taukutiloihin rauhallisen, mutta intensiivisen tunnelman.

COLOURS
II

NCS Sävy- korftti No: 50	NCS Sävy- korftti No: 74	NCS Sävy- korftti No: 98	NCS Sävy- korftti No: 102	NCS Sävy- korftti No: 79	NCS Sävy- korftti No: 63	NCS Sävy- korftti No: 40	NCS Sävy- korftti No: 41	NCS Sävy- korftti No:	NCS Sävy- korftti No: 88	NCS Sävy- korftti No: 92	NCS Sävy- korftti No: 68	NCS Sävy- korftti No: 133	NCS Sävy- korftti No: 16	NCS Sävy- korftti No: 3
-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------

Kuva. Värikartta PLAY, josta poimittu teeman värit. Sävykartta sisältää 180 sävyä ja lukemattomia eri yhdistelyvaihtoehtoja tyylin sisällä. Tulostusväri ei vastaa alkuperäistä värimallia (NCS).

Kuva. PAUSE:n materiaalikartta.

3D
II

Visualisointi PAUSE-taukotilasta.

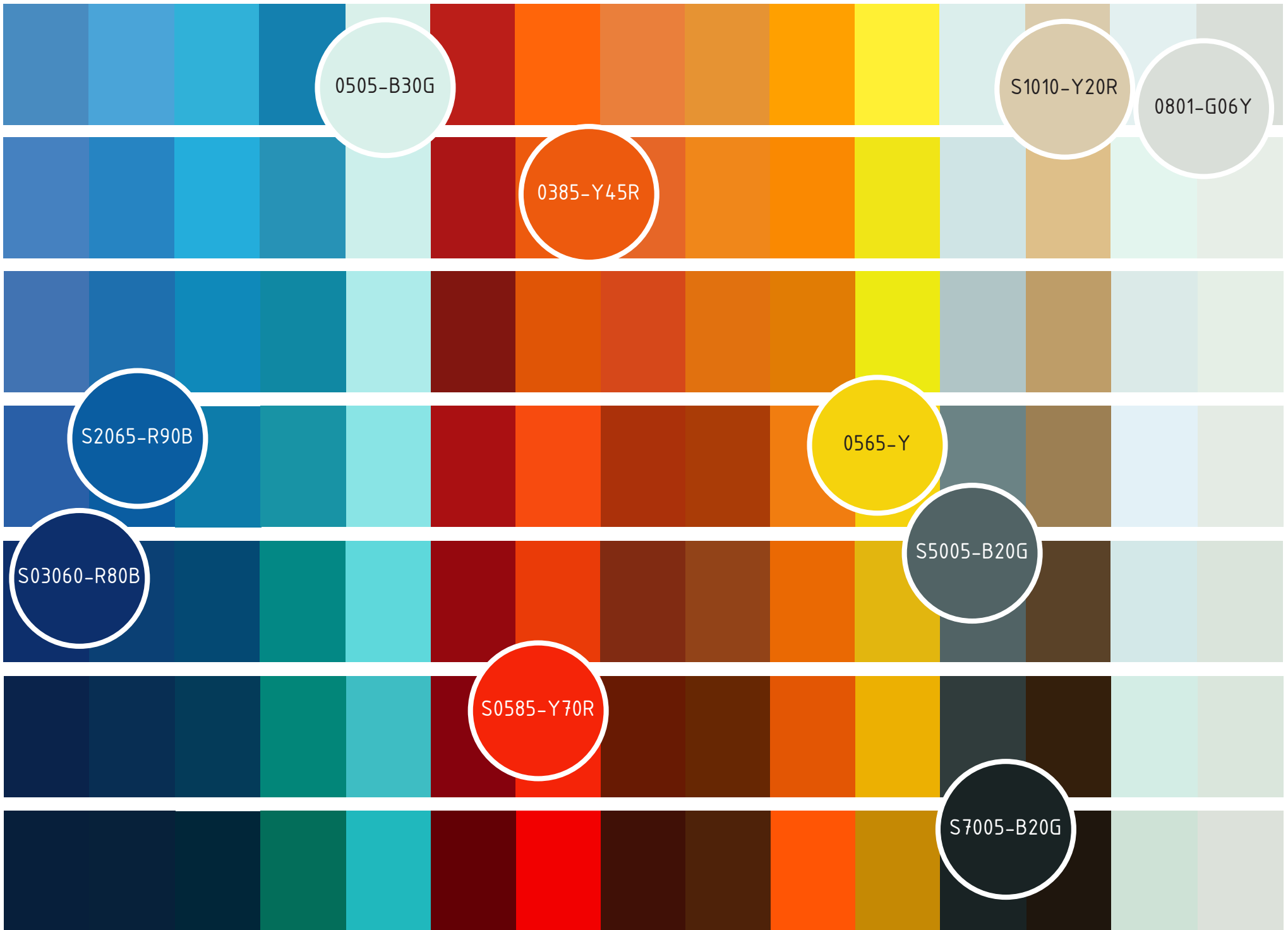
Kuva 67. 1. kellaasi FORWARD.

TEHOKAS & ENERGINEN

*FORWARD on dynaamisten linjojen ja vahvojen värien yhteen-
sulautuma. Materiaalivalinnat ovat viileitä ja minimal-
istisen tyylikkää. Kalustemaailma on sekoitus hitech:ia
ja teollisuushenkeä teräksen ja lasin muodossa, jota mus-
ta nahka ja sähköisen sävyt tekstiileissä korostavat.
FORWARD:n energinen tunnelma luodaan yhtenäiseksi
toimistotilossa selkeitä materiaaleja pohjana käyttäen
ja tehostesävyjä tilakohtaisesti lisäten.*

NCS Sävy- korftti No: 52	NCS Sävy- korftti No: 53	NCS Sävy- korftti No: 54	NCS Sävy- korftti No: 165	NCS Sävy- korftti No: 32	NCS Sävy- korftti No: 162	NCS Sävy- korftti No: 161	NCS Sävy- korftti No: 45	NCS Sävy- korftti No: 44	NCS Sävy- korftti No: 160	NCS Sävy- korftti No: 158	NCS Sävy- korftti No: 151	NCS Sävy- korftti No: 91	NCS Sävy- korftti No: 10	NCS Sävy- korftti No: 1
-----------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	----------------------------------

Kuva. Värikartta FORWARD, josta poimittu teeman värit. Sävykartta sisältää 180 sävyä ja lukemattomia eri yhdistelyvaihtoehtoja tyylin sisällä. Tulostusväri ei vastaa alkuperäistä värimallia (NCS).

Kuva. FORWARD:n materiaalikartta.

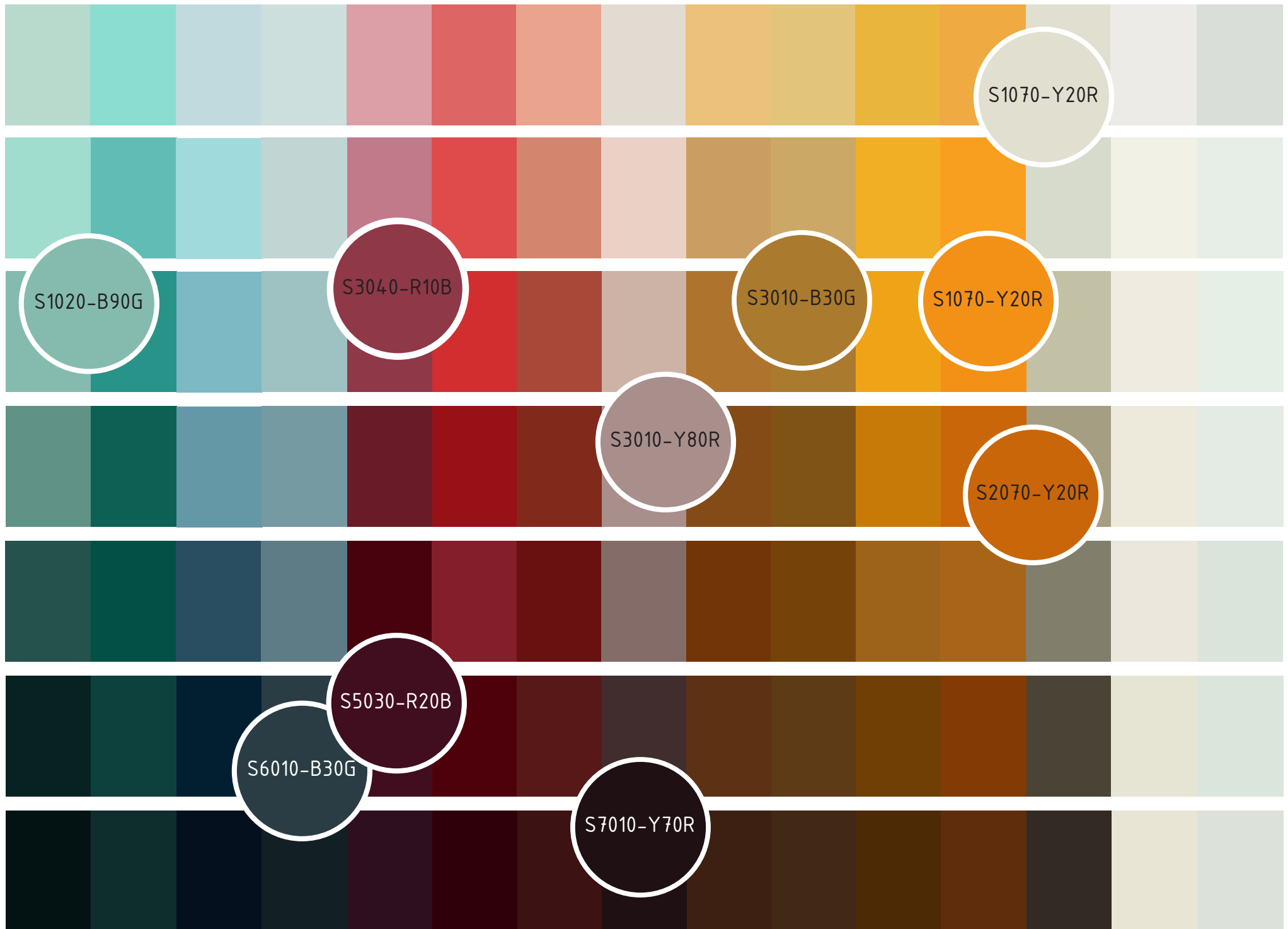

EKSOOTTINEN & ARVOKAS

BACKWARD Luo arvokkaan, monikulttuurisen ja dramaattisen vaikutelman tummia ja lämpimiä sävyjä väreissä ja materiaaleissa käyttämällä. Materiaalimaailmaa tukevat puunsävyt, keraamiset laatat ja ornamenttiaiheiset kuosit. Tilojen tunnelma viimeistellään käyttämällä klassisia kalusteita, paksuja tekstiilejä sekä monivärisiä kuoseja.

NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS	NCS
Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-	Sävy-
korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti	korftti
No: 107	No: 82	No: 103	No: 128	No: 72	No: 47	No: 70	No: 118	No: 67	No: 66	No: 42	No: 43	No: 113	No: 5	No: 1

Kuva. Värikartta BACKWARD, josta poimittu teeman värit. Sävykartta sisältää 180 sävyä ja lukemattomia eri yhdistelyvaihtoehtoja tyylin sisällä. Tulostusväri ei vastaa alkuperäistä värimallia (NCS).

Kuva. BACKWARD:n materiaalikartta.

7.1 MUOTO JA RAKENNE

Toimitilaohjeiston ideointi alkoi toimeksiantajani työkentällä havaitsemastaan tarpeesta. Loppukäyttäjien ja toimitilan suunnittelusta vastaavan henkilön on vaikea löytää yhteisymmärrystä pelkän keskustelun avulla. Vaikka toimistosuunnittelun layout-ohjeistoja on jo olemassa, tarvitaan rinnalle paketti, joka helpottaa myös väri- ja materiaalivalintojen tekemistä.

Toimeksiantajan tarve oli mallistotyyppinen, materiaaleihin ja väreihin keskittyvä manuaali. Ohjeisto muodostuu tiivistetystä teoriasta, tyylikuvista sekä kuvien analysoinneista. Ohjeiston pääpaino on tyylikokonaisuuksissa ja niiden analyyseissä. Tämän osuuden käyttöä on helpotettu tyylimallien kartalla, jonka avulla pystytään etsimään sopivin materiaali-, kaluste- ja väri-ratkaisu. Tyylimaailmat on jaettu neljään erityyppiseen kokonaisuuteen niiden tunnelman ja

tyylikonseptin mukaan. Nämä tunnelma- ja muoto-tekijät on aukaistu erikseen esittelytekstin, ideakuvien sekä taukotilan visualisointikuvan avulla. Ohjeiston lopusta löytyy myös sanallinen tyylinvalintataulukko, jonka avulla tilatekijöitä voidaan vertailla toisiinsa sekä värikartat. Ohjeistossa kerrotaan lyhyesti lähtökohdat ja avataan tekijöitä, joilla päästään yhtenäiseen materiaalimaailmaan.

Ohjeiston rakenne on pyritty tekemään mahdollisimman käyttäjäystävälliseksi ja selkeäksi. Paketti sisältää paljon visuaalista informaatiota, jonka vuoksi siihen on lisätty käyttöä helpottavia tarkennuksia. Tyylikonsepteilla on personoidut nimet sekä värikoodit käytön selkeyttämiseksi. Konsepteja tukevat värikartat ovat ohjeiston osa-alueen loppuosassa, josta niitä voi katsoa tarvittaessa.

Muoto ja jakelu

Ohjeisto on suunniteltu pääasiassa paperiversioksi, mutta sitä voi myös tarkastella sähköisesti. Päädyin painettuun malliin ohjeiston käyttötilanteiden takia, joissa ei aina ole tarpeen tai mahdollista käyttää teknisiä apuvälineitä. Pienikokoinen ohjeisto kulkee mukana niin palavereissa kuin materiaalien hankintareissuilla. Materiaali- ja värivalinnoissa konkreettiseen tulosteeseen on helpompi verrata värimalleja kuin näyttöön sekä tehdä merkintöjä lopullisista hankinnoista.

Koska ohjeiston tavoitteena on parantaa työympäristöjä ja nopeuttaa toimitilojen suunnitteluprosessia, ohjeiston helpostilähestyttävyys selailtava kirjana tukee tätä. Urakan myyjäosa-puoli voi panostaa näyttävämpään kokoon ja paperi-

laatuun. Painetun muodon valintaan vaikutti myös sen käyttäjäystävällisyys ja keskusteltavuus tapaamisissa. Kukin käyttäjä voi halutessaan ladata PDF-version tietokoneeseen tai mobiililaitteeseen, tutustua materiaaliin ennen palaveria tai sen jälkeen ja tehdä merkintöjä tulostettuun versioon. Lisäksi sähköisessä muodossa ohjeistoa voidaan käyttää palavereissa esimerkiksi heijastamalla valkokankaalle. Ohjeisto löytyy tämän työn liitteenä 1.

7.2 SISÄLTÖ JA TOIMINTA

Tyyliohjeiston sisällöllisenä tavoitteena on luoda helppokäyttöinen ja selkeä paketti toimitilan suunnittelussa mukana oleville tahoille. Toimistosuunnittelua koskevaa materiaalia tutkittuani ja toimeksiantajaa haastatellessani havaitsin isoimman tietoaukon olevan visuaalisessa materiaalissa. Päädyin ratkaisuun, jossa ohjeiston pääpaino on erilaisten tyylimaailmojen visuaalisessa esittämisessä. Ohjeisto tarjoaa yhden toimintamallin toimitilan sisämateriaalien, värien ja kalusteiden valintaan.

Jotta tyylimallisto pysyisi luettavana ja tiiviinä pakettina, tulisi eri kokonaisuuksien rakentua selkein perustein. Ajanmukaisuuden varmistamiseksi ohjeistukset ovat tarpeeksi suuntaantavia vaikkeivät olekaan määriteltyjä. Tämä takaa myös ohjeiston käytön budjetin koosta riippumatta, sillä lähes joka materiaalista ja kalus-

teesta löytyy eri hintaluokkia. Mallisto ei siis tarjoa valmista määriteltyä sisältöä tiettyyn kohteeseen vaan hahmottaa kokonaiskuvaa eri mahdollisuuksista. Näin se luo joustavan keskusteluvälineen projektin eri osapuolille.

Tyylikonseptien esitystapa on mahdollisimman samanlainen, jotta luettavuus säilyy ja tyyliä ovat vertailukelpoisia keskenään. Kukin tyylimaailma koostuu moodmap-tyyppisestä tunnelmakollaasista, värikartasta, esimerkkivisuaalisoinnista sekä kirjallisesta selostuksesta. Tyylien alta löytyvät tilatekijöinä toimivat muuttujat kuten materiaali, väri, valaistustapa -ja väri, kalustetyyli ja tekstiili. Näitä muuttujia ohjeiston käyttäjän on mahdollista asiakkaan tarpeen mukaan vaihtaa ja yhdistellä toisista tyylikokonaisuuksista.

7.3 OHJEISTON KÄYTTÖ

Ohjeiston käyttöalue on pää-asiassa erilaisten toimitilojen uudisrakennuksien suunnittelu- ja rakennusprojektit. Ohjeistoa voidaan käyttää myös toimitilakohteiden korjausrakentamisessa ja pintaremonteissa.

Projekti käynnistyy kun asiakasyritys pyytää tarjousta toimitilan suunnittelusta arkkitehti-toimistolta ja edelleen rakennuttamisesta urakoitsijayritykseltä. Ennen sopimuksen tekoa käydään myyntipalaveri, jossa käydään läpi urakan sisältöä ja budjettia. Tässä vaiheessa ohjeisto toimii keskusteluvälineenä ja myynnin tukena. Sopimuksen tekemisen jälkeen ohjeiston tarjoama visuaalinen materiaali auttaa hahmottamaan asiakkaan toiveita suunnittelijalle sekä urakoitsijalle. Ohjeisto toimii linkkinä eri osapuolien välillä ja varmistaa sen että puhutaan samasta asiasta.

Suunnittelijalle, joka tekee asiakkaalle ehdotuksen väri-, materiaali- ja kalustevalinnoista ohjeisto toimii laajan valikoiman rajaajana ja valintojen nopeuttajana. Lisäksi ohjeiston väri- ja materiaalikarttaa voidaan käyttää värisävyjen nopeaan kartoitukseen sekä palaverissa että edelleen maalin sävytyksessä maalikaupassa.

Kun asiakas osoittaa mieltymyksensä tyylimaailman valinnallaan ja sanallisilla kommentteillaan, suunnittelijalla on parempi mahdollisuus saavuttaa hyväksyntä ehdotuksilleen jo ensimmäisellä kerralla. Tämän vaiheen onnistuminen vähentää edestakaista kommunikointia ja tekee projektin parissa työskentelemisen palkitsevammaksi.

8

TESTIKOHDE LapWall Oy

8.1 KOHTEEN ESITTELY

Kohteen suunnittelun tarkoituksena on testata toimitiloihin tehtyä ohjeiston toimivuutta. Suunnitelma toteutetaan olemassa olevaan yritykseen ja kohteeseen fiktiivisenä suunnitelmana: LapWall Oy toimii testiyrityksenä ja toimeksiantajan tila suunnitelman testitilana. Ohjeiston testaamiseen valittiin tila, joka on tilajaoltaan mahdollisimman yleinen tuotantotoimitilarakennus ja vastaa hyvin myös kohdeyrityksen tarpeita.

Toimeksianto, kohde & rajaus

Kohteena on monitilatoimisto, pohjapiirros kuvassa 71. Tilaan tehdään kahden kerroksen suunnitelma pintamateriaaleista ja -väreistä sekä luonnostasolla irtokaluste- ja valaistussuunnitelma.

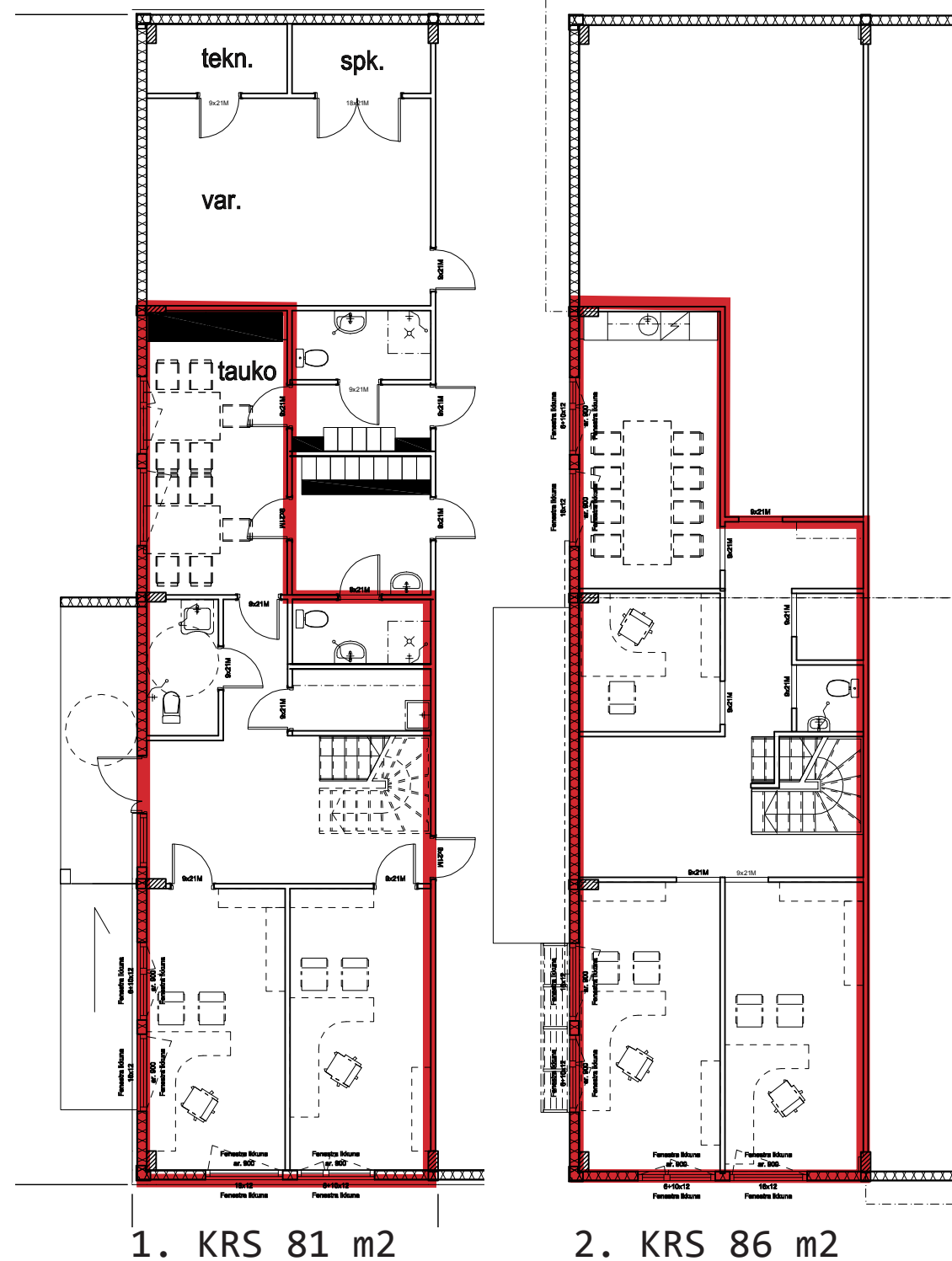
Kohde sijaitsee tuotantohallin yhteydessä. Asiakkaalla, LapWall Oy:llä, on käytössään talon

länsipäädyn kaksi kerrosta. Alakerrassa ovat aula- ja pukuhuonetilat, inva-wc, kaksi toimistohuonetta sekä henkilöstön sosiaali- ja taukotilat. Alakeran aulasta sekä pukuhuoneista on kulkuovet tuotantohallin puolelle. Yksitasoportaita pääsee toiseen kerrokseen, jossa sijaitsevat 3 yksittäistä työhuonetta, wc, kopiotila sekä neuvottelu-taukuhuone.

Ohjeisto testataan kohteen jokaiseen tilaan pääpainon ollessa erityisesti aulassa, neuvottelutilassa, taukotilassa sekä wc-tiloissa.

Rakennus on suorakaiteen mallinen, elementtirunko-
syvyydeltään 6 m ja pituudeltaan 24 metriä.
Kuvaan rajattujen, suunnitelmassa käsiteltävien
tilojen yhteispinta-ala on noin 167 m².

Luonnonvaloa tulee tiloihin kahdesta eri suun-
nasta. Tilan ikkunat ovat valoisaan länteen ja
etelään. Ikkunoiden pinta-ala on normaali, joten
luonnonvaloa on riittävästi. Tilat on suunniteltu
myös liikuntaesteisten käyttöön ensimmäisessä ker-
roksessa. Työtilat on mitoitettu kolmelle toimis-
töntyöntekijälle sekä taukotilat lisäksi kymmenelle
tuotantotyöntekijälle. Alkuperäinen työhuoneiden
väljä kaluste-layout on suunniteltu asiakas-
palvelutyöskentelyyn.

Kuva 71. Testikohteen pohjakuva, punaisella rajatut tilat
kohdeyrityksen suunnitelmaan (Arkkitehtisuunnittelu Niskanen Oy)

8.2 OHJEISTON KÄYTTÖ SUUNNITTELUPROSESSISSA

Tavoitteet

Testiasiakkaana on kotimainen keskisuuri rakennusalan tuotantoyritys LapWall Oy. Yritys on erikoistunut puurakenteisten elementtien tehdasmaiseen valmistukseen ja on ensimmäinen toimija tällä alalla. Toimitilojen käyttäjinä ovat sekä toimisto- että tuotantotyöntekijät. Pysyvästi työtiloissa työskentelee 5 henkilöä, jotka tekevät työtä pääasiassa itsenäisesti. Tauko- sekä neuvottelutiloja käyttävät ajoittain koko yrityksen väki. Asiakas arvostaa työ- ja taukotilojen viihtyisyyttä sekä yritysilmeen näkyvyyttä edustustiloissa. Tämä seikka ei kuitenkaan saa vähentää toivottua ergonomiaa ja toimivuutta.

Kokonaisilmeen väri -ja materiaaliratkaisujen osalta tulee olla yhtenäinen ja linjassa yrityksen dynaamisen ilmeen kanssa, mikä parantaa työviihty-

vyyttä sekä toimii rekrytointivalttina. Tiloihin toivotaan omaperäisiä ratkaisuja kuitenkin käytötehokkuutta unohtamatta.

Tilaohjelma

Tilakohtaiset ratkaisut pysyvät alkuperäisen suunnitelman mukaisena työhuoneita lukuunottamatta sillä ne ovat toimivia sellaisenaan. Työtilojen käyttö haluttiin pitää tehokkaana, mutta joustavana, niin että työhuoneissa on työpisteet kahdelle henkilölle ja yläkerran työhuone rauhoitetaan tukitilaksi esimerkiksi yritysten sisäisten sekä myyntineuvottelujen tai väliaikaisen puhelintyöskentelyn käyttöön. Taukotilojen käyttötila maksimoidaan käyttämällä kiinteitä istuimia sekä siirreltäviä pikkupöytiä ja -tuoleja.

LapWall

Kuva 73. LapWall Oy:n punainen logo toimi suunnitelman värimaailman lähtökohtana (LapWall Oy).

Pintamateriaalit ja värit

Koska yritys profloituu innovatiiseksi ja uutta teknologiaa käyttäväksi yritykseksi, ohjeiston tyylin valinta oli helppoa. FORWARD:in tunnelma sekä materiaalimaailma tuki yrityksen tehokasta ja energistä ilmettä myös asiakasyrityksen edustajan mukaan (Kari Viljamaa. 2012). Ohjeiston kylmien materiaalien ohella haluttiin käyttää puuta, joka yrityksen tuotteiden raaka-aineena toimisi yritysilmään vahvana viestinä sekä kokonaisuuden yhdistäjänä.

Värimaailma pohjautuu yrityksen syvän punaiseen logoon (kuva 73.), johon tehosteväriksi valittiin rakennusmaailmaan viittaavana värinä kirkkaan-keltaista sekä kokonaisuutta ryhdittämään tumma, "ukkostaivaan" sininen. Pohjaväreinä kirkkaille sävyille toimivat harmaan sävyt ja musta sekä

pehmentävänä materiaalina puu. Tilan rakennusaineiksi valikoituivat yrityksen omaa ilmettä tukevat, ohjeiston sisältä löytyvät materiaalit.

Kalusteet ja varusteet

Kalustus haluttiin pitää ohjeiston tapaan modernina, mutta ei liian muodollisena. Virtaviivainen muoto, kestävä laatu ja ohjeistosta poimitut värit toimivat ohjaavina tekijöinä. Kaikki työtasopinnot on tämän vuoksi laminaattia ja verhoiluihin on valittu kestävä julkisen tilan kangasta, joissa on laaja värivalikoima. Värien yleislinjana on tummanharmaa, jota maustavat verhoilujen kirkkaat värit ja raakapuu.

Aulaan toivottiin selkeää ja vaikuttavaa yleisilmettä sekä helppohoitoisia materiaaleja. Tummanharmaa betonityyppinen laatta sopii vaikuttaviin

kulkutiloihin sekä yrityksen maailmaan. Jotta aulatila kertoisi jotakin yrityksestä, aulatilaan luodaan katseenvangitsija. Peräseinä maalataan tummemmaksi ja sivuseinä pinnoitetaan puupaneelleilla, jonka päälle tulee läpikuultavasta muovista punainen yrityksen logo. Porraskelmissä käytetään puuta kantavan idean jatkamiseksi yläkertaan asti.

Taukotilassa aulan puuteema jatkuu keittiön vastaisella seinällä paneelina. Koska taukotilassa ei ole kovinkaan kauaa kerrallaan, kaikkia valittuja värejä käyttämällä saadaan koottua tilat yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Luontevin tapa on käyttää värillisiä tekstiilejä ikkunaseinän penkkien verhoilussa. Lähekkäiset värit toimivat kokonaisteoksena eivätkä ole liian häiritsevä elementti tilassa. Lattiamateriaali on pehmeää ja helppohoitoista tekstiilimattoa.

Työhuoneiden pintamateriaaliksi valikoitui ohjeiston harmaan laminaatin sijaan tummansininen tekstiilimatto akustiikan parantamiseksi, vaaleat seinät sekä kirkkaan väriset työtuolit. Työpöydäksi valittiin harmaa sähkösäätöinen työpöytä perhosmallisella kannella, joka mahdollistaa erilaisia työasentoja. Sähkösäädettävät työpöydät valittiin niiden ergonomian vuoksi ja helpon säädettävyyden vuoksi. Työpisteiden välisiksi seinäkeiksi valittiin tummanharmaat lattiaseinäkkeet. Työpisteen työtuoliksi valittiin laadukas Kinnarp-sin työtuoli. Kaikki työtuolit verhoillaan samalla kankaalla, mutta työntekijä voi valita kolmesta värivaihtoehdosta -punaisesta, sinisestä tai keltaisesta- mieleisensä.

Pieni tukitila 2. kerroksessa toimii yrityksen sisäisenä "juttuhuoneena", joten sinne toivottiin rentoa ja muista tiloista poikkeavaa tunnelmaa.

Martelan Fly Me -istuinkalusteet ringissä pyöreän pöydän ympärillä sekä paneeliseinä luovat mukavan ja intiimin tapaamispaikan myös yritystapaamisiin. Pehmeällä lattiamateriaalilla haluttiin rajata tila omakseen, niin että käyttäjä haluaisi jopa ottaa kengät pois tilaan astuessaan.

Neuvotteluhuoneeseen haluttiin hienostunutta, hie-
man työmaapalaverin tunnelmaa. Lattiamateriaalina on helposti huollettava tummanharmaa laatta. Ikkunan vastainen on puupaneelia. Kalusteilla tunnelma viimeistellään tummansinisillä, tyylikäillä, pyörivillä tuoleilla ja mustalla pöydällä.

Valaistus

Valaistuksen suunnitteluun on tarkoitus ottaa kantaa näkyvien valaisimien osalta luonnostasolla ja määrittellä valaisinten sijaintia sekä mallia.

Suunnitelmassa yleisvalona toimii alaslasket-
tuun kattoon asennettavat Fagerhultin suoraa valoa antavat Closs Maxi Lamell Direct loiste-
putkivalaisimet. Yhtenäisyyden vuoksi malli on sama joka tilassa, suunta vaihtelee sen mukaan halutaanko tilaa korostaa vai leventää. Diagonaalilinjassa lomittain olevat valaisimet virkistävät läpikulkutilassa monotonisen asettelun sijaan. Työ-, käytävä- ja tukitiloissa valaisimet tukevat kalustuksen layoutia.

Työpisteiden valaistukseksi valittiin työpiste-
kohtaiset loisteputkivalaisimet. Fagerhultin kevytlinjainen Gaudi Linear -valaisin sopii tilan virtaviivaiseen tyyliin ja toistaa kalusteiden muotokieltä.

8.3 LOPPUTULOS

Tehokas ja laadukas tuotanto

Korkealaatuiset seinäelementit

Saumaton ja täsmällinen kuljetus

Helposti asennettavat elementit suuriin ja pieniin kohteisiin

Lännen nopeimmat toimitukset!

Tuotteet

Mittatarkat ja korkealaatuiset seinäelementit kerros-, rivi- ja luhtitalorakentamiseen, omakoti- ja paritalorakentamiseen sekä kasvaville päiväkotij- ja hoivakotimarkkinoille.

[Tutustu lisää](#)

Ympäristö

LapWall Oy:n kunnioittaa luontoa ja ympäristöä. Käytämme pääraaka-aineena luonnomukaista puuta, joka kuormittaa erittäin vähän ympäristöä ja on 100% kierrätettävissä.

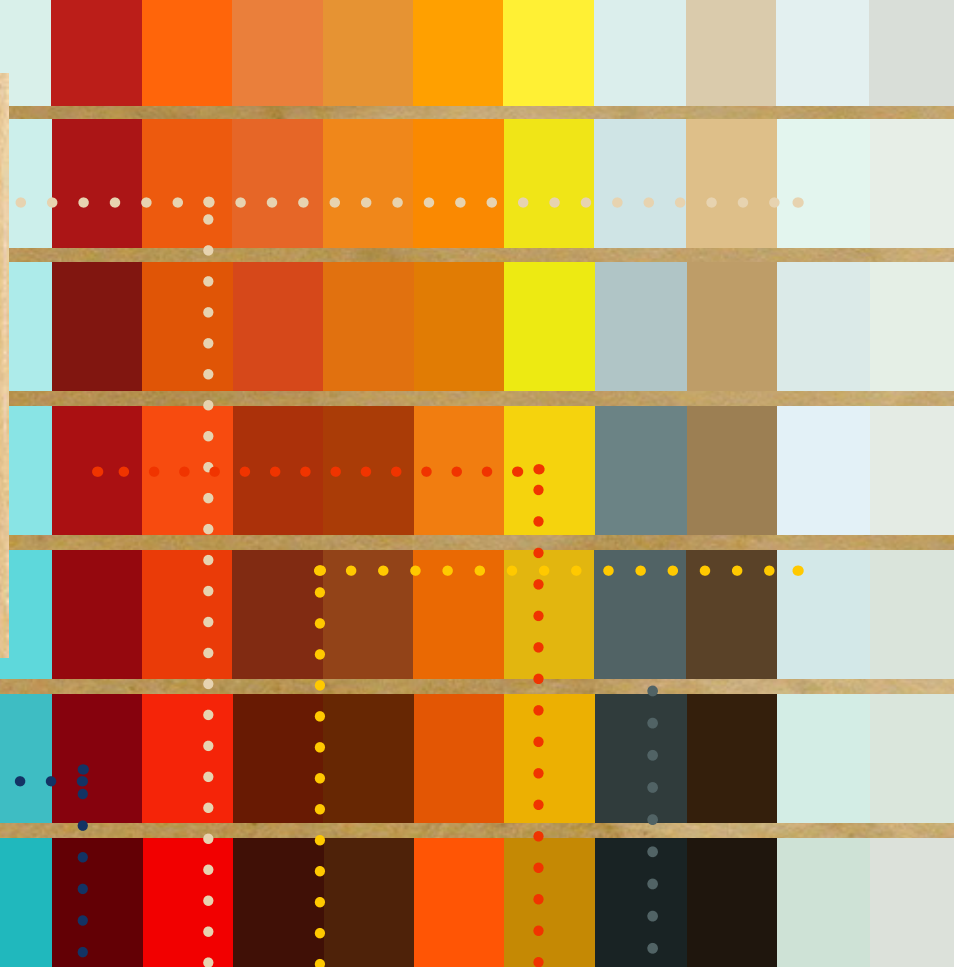

vauhdikas

tehokas

avoin
edelläkävijä

LapWall

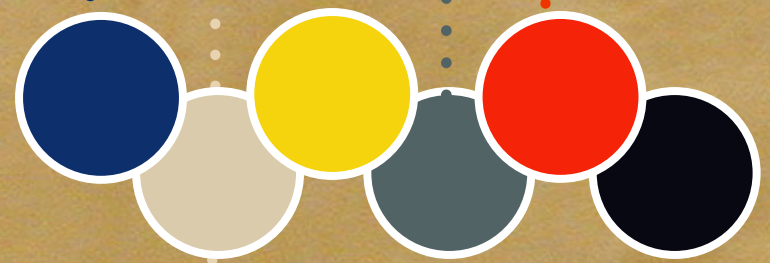
LapWall

+

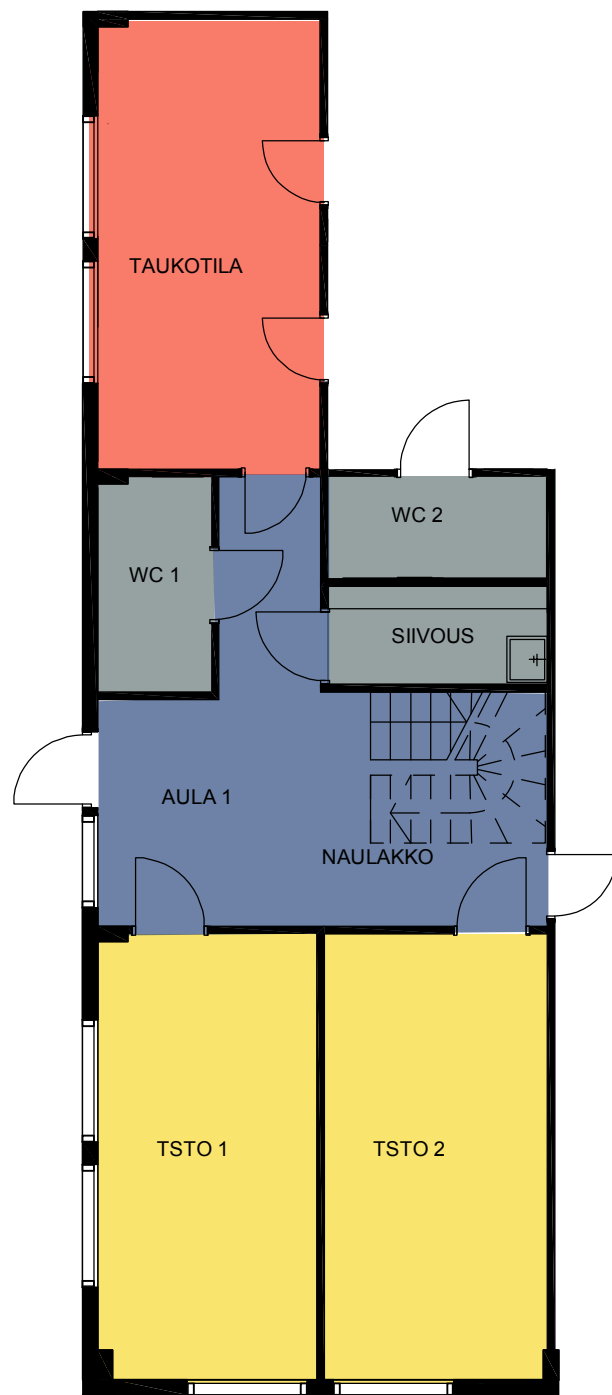
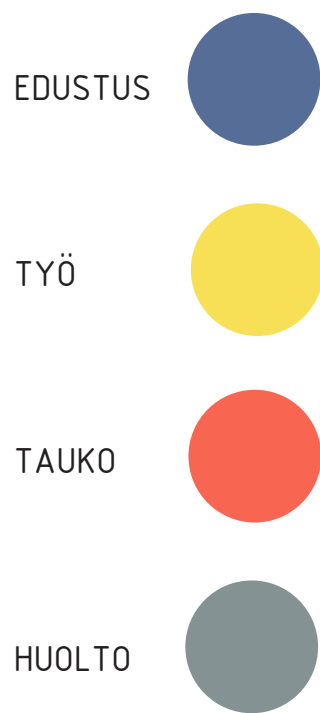
FORWARD

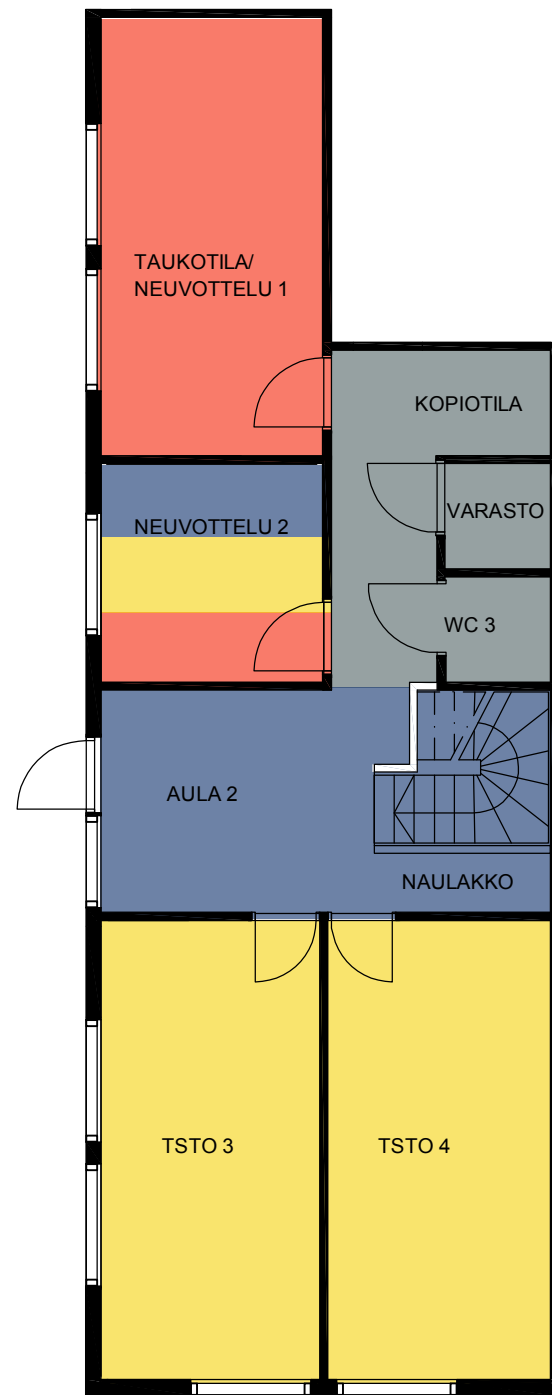
Wall

Kuva 72. Kollaasi testiyrityksen brändin ja valitun tyylin yhteensulauttamisesta.

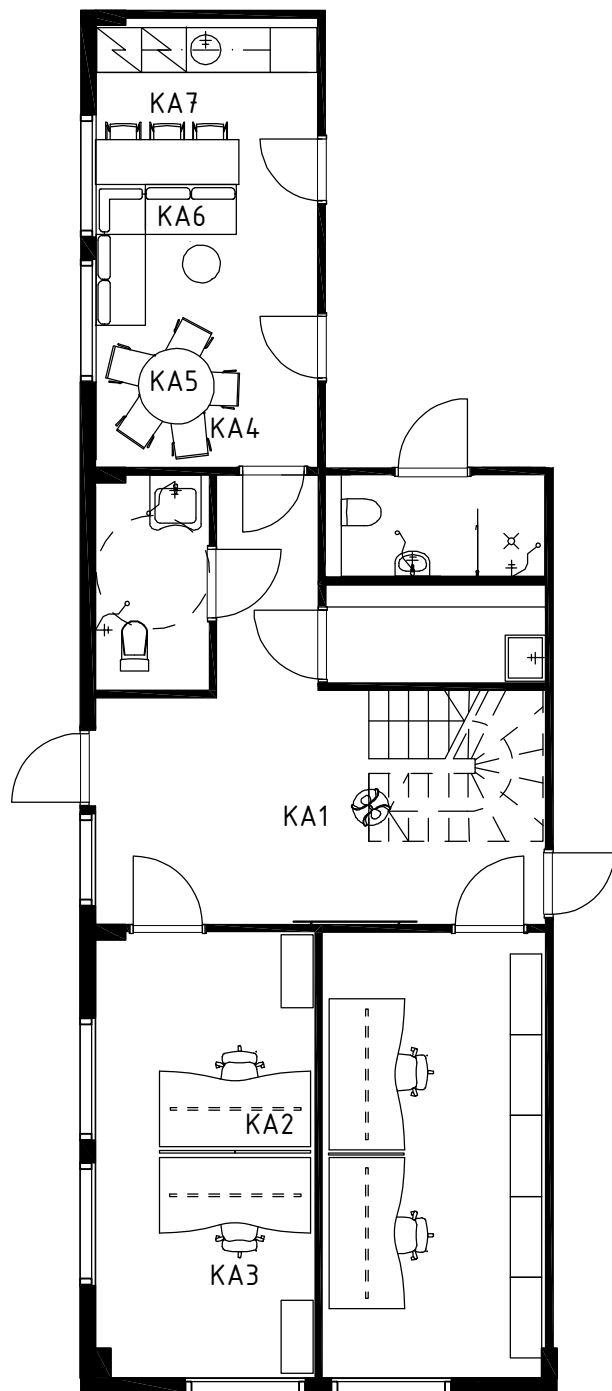

1. KRS

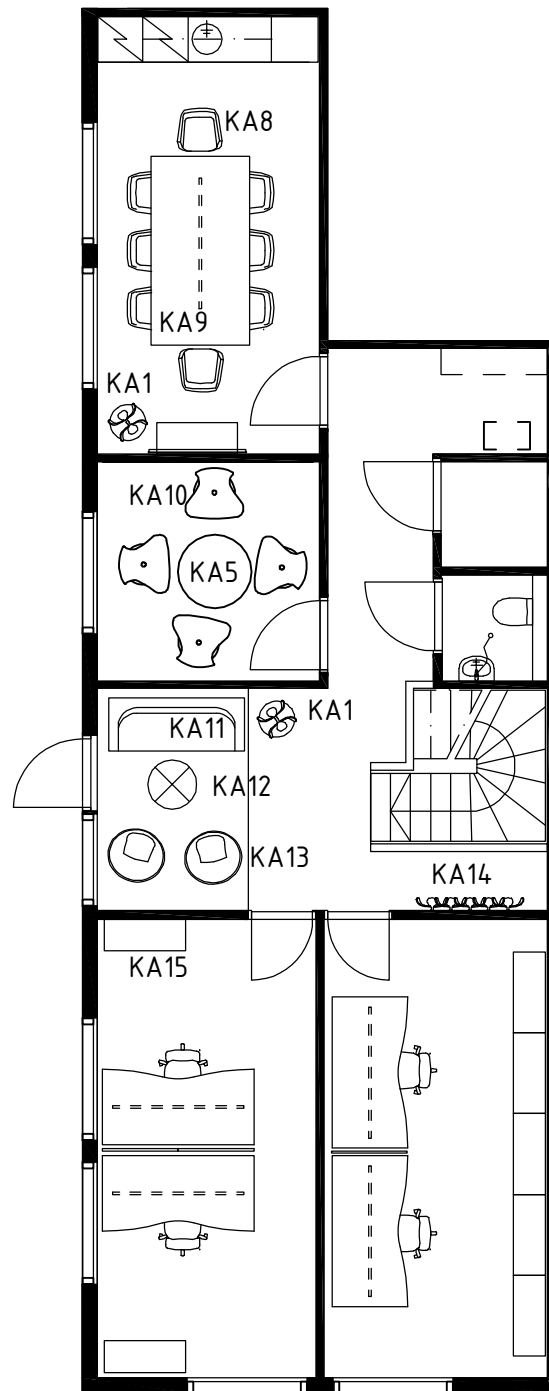

2. KRS

Kuva 75. Suunnitelman lopullinen tilaohjelma.

KALUSTEPOHJAKUVA 1. KRS

KALUSTEPOHJAKUVA 2. KRS

KA/KALUSTE

- KA1 Hanahana-pystynaulakko, Swedese
- KA2 KinTat2010S-työpöytä, Kinnarps, 2000x1000mm
- KA3 Base-työtuoli, Kinnarps
- KA4 Bond light-tuoli, Offect
- KA5 Bond-pöytä, Offect, 720x1000
- KA6 Play back-sohva, Offect
- KA7 Bond light-baarijakkara, Offect
- KA8 Happy-tuoli, Swedese
- KA9 Bespoke-pöytä, Swedese, 720x900x2000
- KA10 Fly me-nojatuoli, Martela
- KA11 Berliner-sohva, Swedese
- KA12 Bono-pöytä, Swedese, 400x1000
- KA13 Avalon-nojatuoli, Swedese
- KA14 Hanahana-seinänaulakko, Swedese
- KA15 Grafio-säilytin, Martela 1070x1070x420

KP1

KP2

VP1

VP2

VP3

VP4

SP7

LP6

SP6

SP3

SP1

LP4

LP/SP5

LP2

LP3

SP2

SP4

LP1

SP2

Kuva 73. Testisuunnitelman materiaalikartta.

KP/KALUSTEPINTA

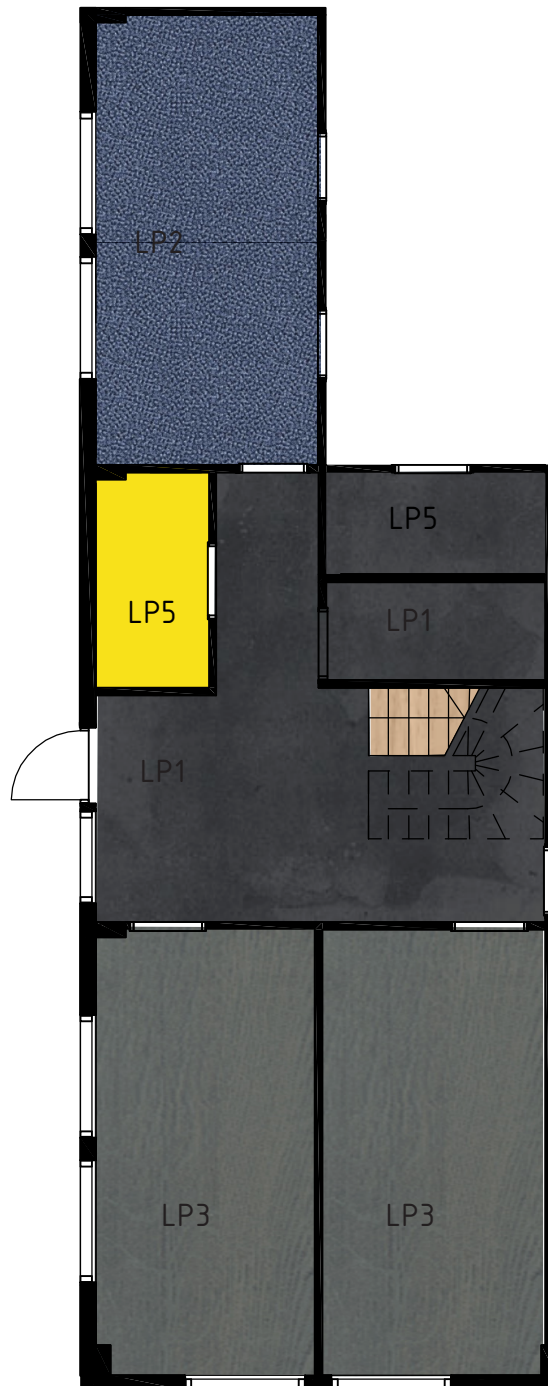
KP1 Isku lam 221 laminaatti, koivunväriinen
KP2 Isku Lam 230 laminaatti, vaalean harmaa
KP3 Korkeakiiltainen MDF-levy, keltainen

VP/VERHOILUPINTA

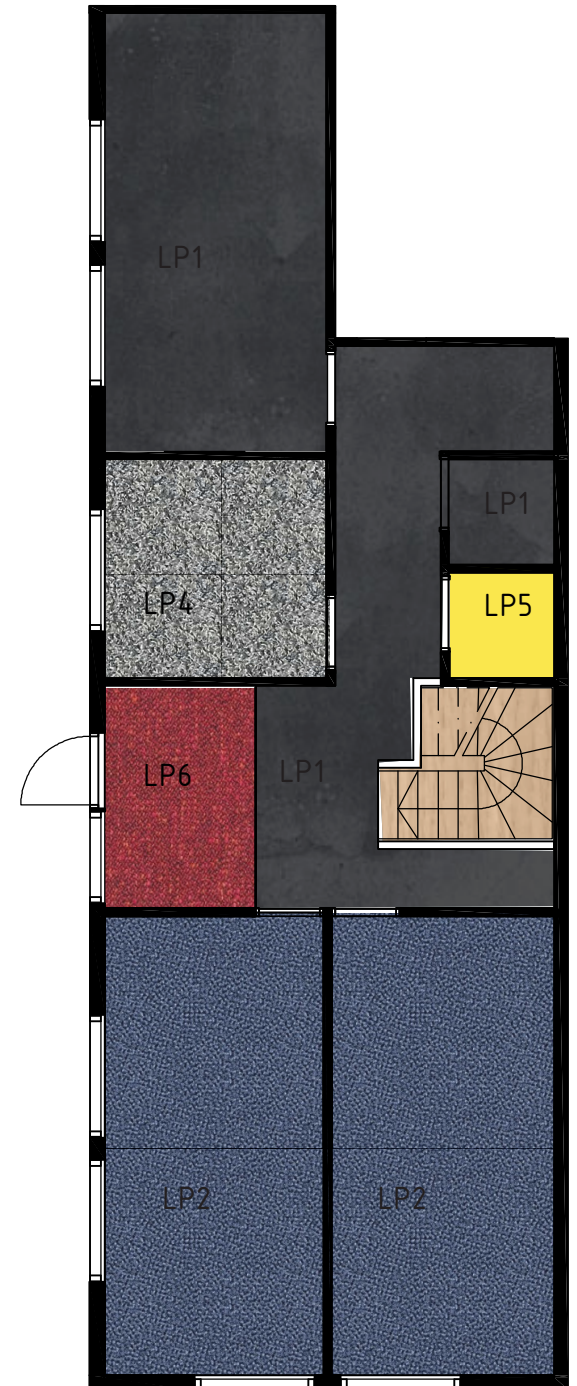
VP1 Isku Carol 601 seinäkekangas, harmaa
VP2 Isku Cena 357 verhoilukangas, punainen
VP3 Isku Cena 393 verhoilukangas, sininen
VP4 Isku Cena 352 verhoilukangas, keltainen

LP/LATTIAPINTA

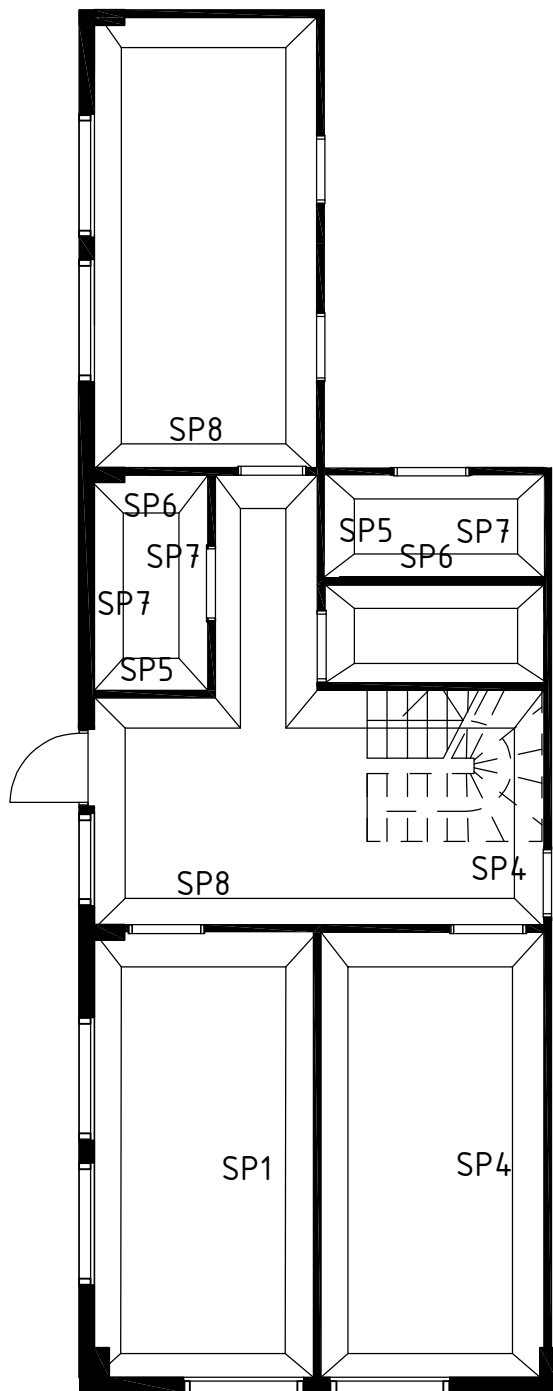
LP1 Upofloor Corsica Anthracite laatta 45x45
LP2 Nomad Agua 4500 tekstiilimatto, tummansininen
LP3 Upofloor Prismatic PRS 13 Black laatta 10x20
LP4 Nomad tekstiilimatto, tummansininen
LP5 Ege Silky contract Light grey tekstiilimatto
LP6 Nomad Agua 450 tekstiilimatto, punainen

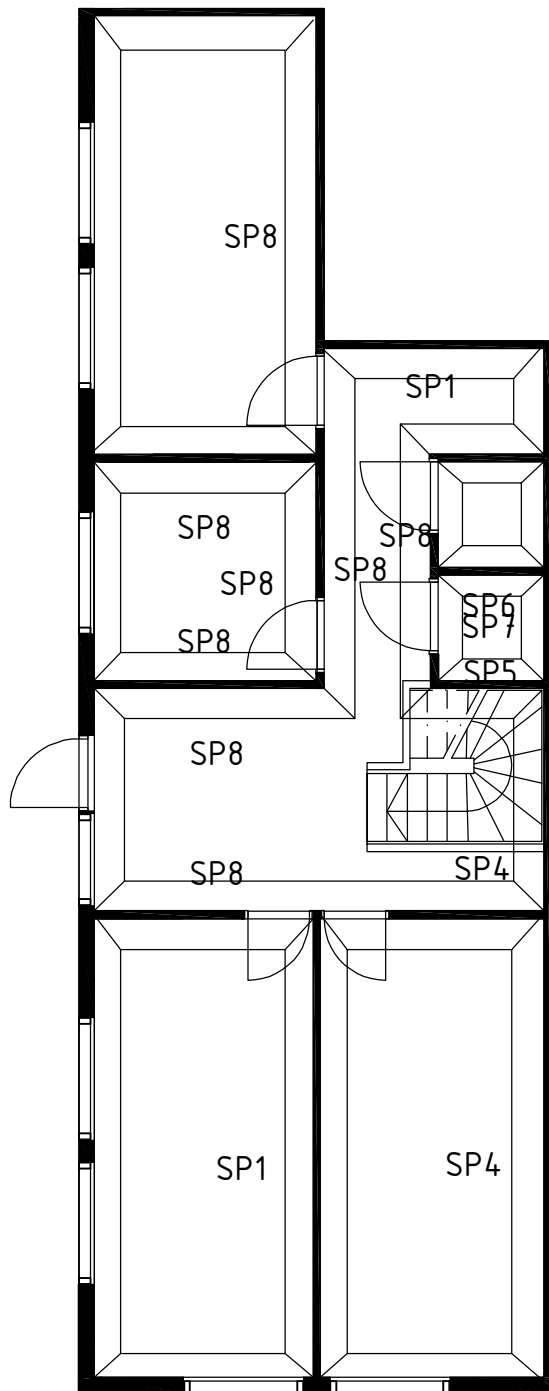
LATTIAKAAVIO 1. KRS

LATTIAKAAVIO 2. KRS

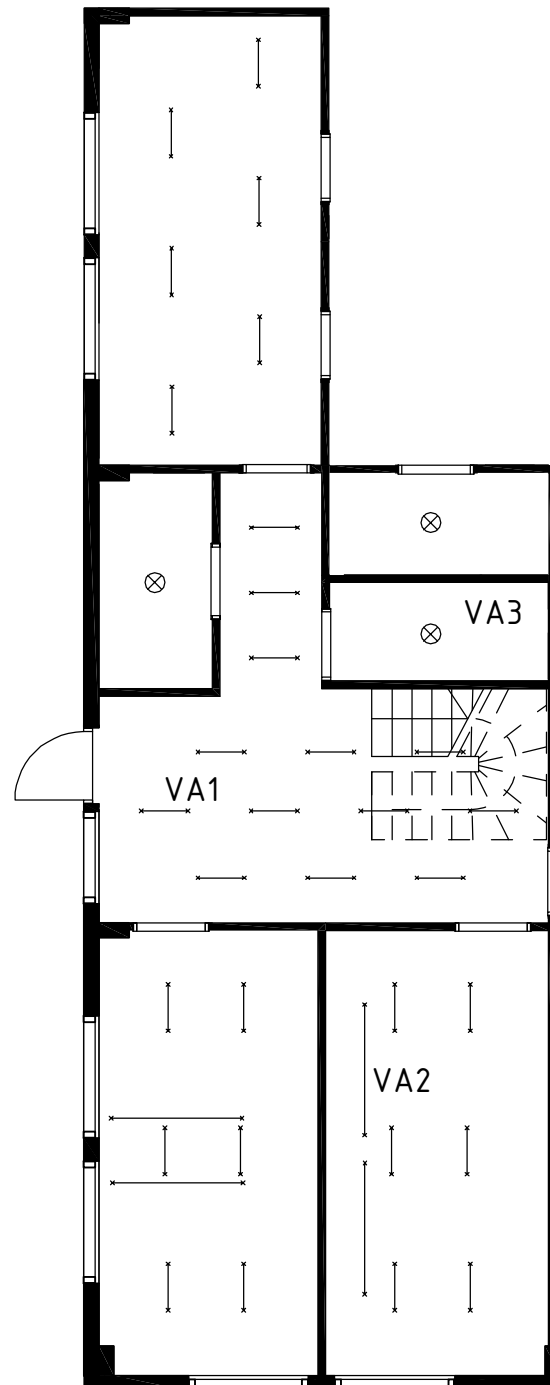
SEINÄPINTAKAAVIO 1. KRS

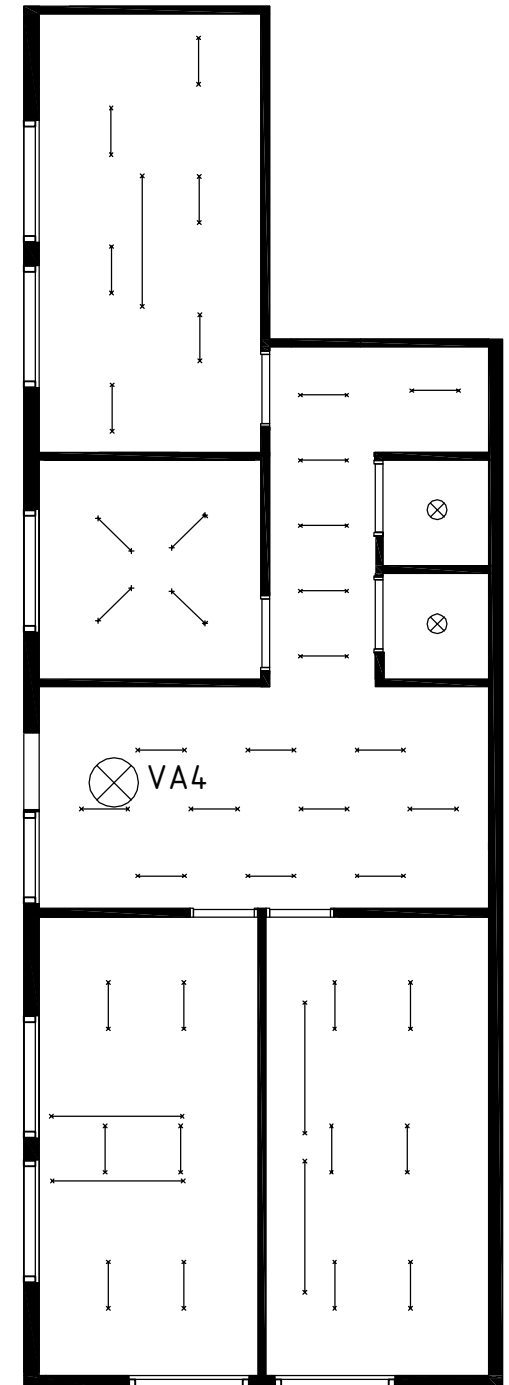
SEINÄPINTAKAAVIO 2. KRS

SP/SEINÄPINTA

- SP1 NCS S3060-R80B
- SP2 NCS 0801-G06Y
- SP3 NCS 0585-Y70R
- SP4 NCS 5005-B20G
- SP5 Sunburst laatta 10x20
- SP6 Upofloor Terra Negro
- SP7 Laatta Upofloor Corsica
- SP8 Puupaneeli, mänty

VALAISTUSLUONNOS 1. KRS

VALAISTUSLUONNOS 2. KRS

VA/VALAISIN

- VA1 Fagerhult Gloss Maxi Lamell
614x151x66 230V
- VA2 Fagerhult Gaudi suora 1730x50 230V
- VA3 Fagerhult Tripond robust yleisvalaisin
halk. 390 55V
- VA4 Fagerhult Gaudi halk. 700 18V led

Näkymä sisääntulosta aulaan.

Näkymä aulasta työhuoneeseen.

Visualisointi WC-tilasta.

Näkymä keittiöstä taukotilaan.

Visualisointi pienestä neuvottelutilasta.

Näkymä neuvotteluhuoneeseen.

Kuva 74.

8.4 OHJEISTON TOIMIVUUDEN ARVIOINTI

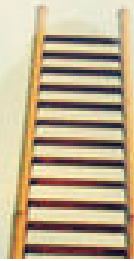
Suunnitteluohjeisto pyrittiin tekemään mahdollisimman helpostilähestyttäväksi ja -sisäistettäväksi. Ohjeisto koostuu lähes pelkästään visuaalisesta aineistosta ja kuvat pyrkivätkin kertomaan olennaisen. Ohjeiston rakenne on yksinkertainen jotta se palvelisi eri osapuolia ammattilaisista asiakkaisiin.

Ammattilaisen käytössä ohjeisto toimii varmasti enemmänkin taustalla kuin ohjaavana. Sitä tutkitaan silloin kuin tarvitsee palauttaa mieleen esimerkiksi värimaailmoja jatkovalintoja varten. Tässä kohdin visuaalinen aineistoni on paikallaan. Tekstin vähyyks voi olla hyvä tai huono, sillä se jättää paljon varaa käyttäjän omaksunnalle.

Testitilan suunnitellessani huomasin tyylin rajaamisen jälkeen työskentelyn nopeutuvan kun vaihtoehtoja karsiutui automaattisesti. Testi-

asiakasyrityksen yhteyshenkilö Kari Viljamaa (Viljamaa 2012.) koki ohjeiston tyylimaailmojen olevan tarpeeksi erilaisia ja omanlaisen löytyneen siksi helposti. Positiivisena huomiona näin että negatiiviset ja ei-miellyttävät asiat tulivat jo varhaisessa vaiheessa esille.

Ohjeiston suurin arvo onkin -sen käytön onnistuessa- nimenomaan työtehokkuuden sekä asiakastyytyväisyyden lisäämisessä. Onnistunut projekti vaatii toki aina suunnittelijan joka lopulta vastaa kokonaiskuvasta. Ohjeisto on potentiaalisin niille käyttäjille, jotka antavat sen opastaa ja inspiroida, mutta eivät noudata orjallisesti sen esimerkkejä.

8.5 JATKOKEHITYS

Ohjeistoni vaatii varsin paljon kehittelyä ennen kuin se toimisi täytenä suunnittelijan tukena projekteissa. Laajenemismahdollisuudet ovatkin loputtomat, sillä kärjistettyjen kokonaisuuksien väliin mahtuu lukuisia eri vaihtoehtoja. Myös materiaallivalikoimaa voi kartoittaa lisää valinnanmahdollisuuksien lisäämiseksi. Toisaalta pidän työni vahvuutena juuri yksinkertaistettua mallia sen yleistettävyyden sekä ajattomuuden vuoksi.

Koska kirjallinen osuus jäi vähäiseksi ohjeistossa näen myös mahdollisuutena kehittää kuvien tueksi muistilistoja ja taulukoita tilasuunnittelusta. Niiden avulla esimerkiksi valaistukseen tulisi valittua oikeat väriset valonlähteet.

Ohjeisto toimii siis suunnittelun apuvälineenä, mutta sen ehdoton vahvuus on toimia tukena neuvoteltaessa asiakkaan kanssa tila-, materiaali- ja

kalusteratkaisuista. Ohjeiston visuaalinen materiaali auttaa asiakasta hahmottamaan eri vaihtoehdot ja helpottaa suunnittelijan kartoitustyötä, niin kuin ilmeni testisuunnitelmassa.

Ohjeiston muoto voisi toimia hyvin myös sähköisesti interaktiivisena tiedostona, jolloin se olisi monikäyttöisempi esimerkiksi neuvottelutilanteissa sekä informaatiota voisi olla huomattavasti enemmän -napin painalluksen takana.

Kaiken kaikkiaan olen erittäin tyytyväinen ohjeiston ilmeeseen ja ennen kaikkea visuaaliseen sisältöön, kun käytettävissä oleva aika otetaan huomioon. Jatkokehittely onkin helpompaa kun pohjatyöt on tehty.

9

ARVIOINTI & PÄÄTELMÄT

9.1 OHJEISTO JA PROSESSI

Ohjeiston luominen oli prosessina haastava, mutta erittäin mielenkiintoinen. Koin mieluisana ja pal-kitsevana mieltä suuria kokonaisuuksia ja haas-teena itse projektin hallitsemisen. Kun kävin läpi paljon visuaalista materiaalia, koetin hahmottaa eri tyylien rajakohtia tai selvittää onko niitä ylipäättään mahdollista erotella. Prosessini lähti “lentoon” alkaessani perehtyä väreihin. Tyyli-maailmojen luomat ankarat rajat eivät antaneet liikkumatilaa omalle inspiraatiolleni, kunnes löysin tunnelman. Tunnelmahan on tilatekijöiden lopputuote, minkä vuoksi ehkä löysinkin sitä kautta helpommin tarvittavat tilan elementit ohjeiston rungoksi.

Koen että ohjeistosta tuli helpostilähestyttävä ja mielenpainuva osuvan nimateeman vuoksi, sillä se on meille kaikille tuttu. Tämän “löydön” avulla sainkin luotua uniikin konseptin, jolla on vahva

ja ehtymätön ideapohja.

Testikohdesuunnitelmassa kohtasin juuri tuottamani aineiston ja suunnittelutyötä helpotti ja yksin-kertaisti olemassaoleva testiasiakas, joka kykeni kertomaan oman mielipiteensä. Suunnittelijana koin ettei tarvinnut kuluttaa aikaa harhailemalla siellä täällä kun suunnitelman suunta oli alusta asti selvillä.

9.2 OHJEISTON YLEISTETTÄVYYS

Ohjeisto on mielestäni varsin yleistettävä erityyppisten kohteiden ja projektien maailmassa. Koska liikkumavaraa tyylien välillä on esimerkiksi valita värejä toisista kokonaisuuksista tai käyttää moderneja kalusteita jokaisen kanssa, ohjeisto pysyy kauan ajanmukaisena. Se ei perustu vaihtuviin kalustemallistoihin vaan väriin ja tunnelmaan, jotka ovat pysyviä asioita tilasuunnittelussa.

LÄHTEET & LIITTEET

KIRJALLISET LÄHTEET

- Arnkil, H. 2007. Värit havaintojen maailmassa. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.
- Tukiainen, M. 2010. Luova tila- tulevaisuuden työpaikka. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- Stenros, H. & Aura, S. 1984. Arkkitehtuurin muoto ja sisältö. Helsinki: Rakennuskirja.
- Kettunen, I. 2001. Muodon palapeli. Porvoo: WSOY.
- Liisa Aalto, Sinikka Peltomäki, Irmeli Westermarck 2007 Tehokkaasti toimistossa.
- Ketola Ritva. 2007. Toimiva toimisto. Työterveyslaitoksen julkaisuja. Tampere: Työterveyslaitos.
- Duffy F. The New Office. ISBN 1 85029 891 2. Lontoo 1997
- Pohjola, J. 2003. Ilme: Visuaalisen identiteetin johtaminen. Helsinki. Inforviestintä Oy.
- Rothe, P., Nenonen, S. & Rasila, H. 2007. Toimitilojen käytettävyyden arvioiminen käyttäjäorganisaation näkökulmasta. Teknillisen korkeakoulun rakentamistalouden laboratorion selvityksiä 68. 1.painos. Espoo: Teknillinen korkeakoulu.
- Suomen rakentamismääräyskokoelma D2. Rakennusten sisäilmasto ja ilmanvaihto.
- McCloud, Kevin. 2009. Sisustajan värit: ammattilaisten väri-ideat kotiisi. Readme.
- Valaistussuunnittelu, Suuret, yksiköt ja niiden merkitys. 2009-2010. Innojok.
- Valonlähteiden määrittely. 2010. Innojok.

ELEKTRONISET LÄHTEET

- Hongisto, V. Työterveyspäivät 2008 esitelmäartikkeli. Avotoimiston äänimaailman hyvät ratkaisut. [viitattu 30.9.2012]. Saatavissa: http://www.ttl.fi/fi/tyoymparisto/melu/toimistoanilosuhteet/avotoimiston_akustinen_suunnittelu/Documents/Avotoimiston_aanimaailman_hyvät_ratkaisut.pdf
- Heikki Nivaro. 2008. Näin rakennat toimivan toimiston. [verkkajulkaisu] Talouselämä. [viitattu 30.1.2012]. Saatavissa: <http://www.talouselama.fi/tyoelama/nain+rakennat+toimivan+toimiston/a199124>
- Irmeli Salo. 2008. Vaadimme valoa. [verkkajulkaisu] Talouselämä. [viitattu 30.1.2012]. Saatavissa: <http://www.talouselama.fi/tyoelama/vaadimme+valoa/a190767>
- Pimeyden masentava voima [verkkootikkeli] 2008. poliklinikka.fi [viitattu 02.02.2012]. Saatavissa: <http://www.poliklinikka.fi/masennuskanava/artikkelit/9850251>
- Innojok. 2012. Mitä valo on. Valaistussanastoa. [verkkajulkaisu] Innojok. [viitattu 27.12.2012] Saatavissa: <http://innojok.fi/valaistuss/index2.php?sivu=46>
- Hyvä valaistus kohentaa elämänlaatua [verkkajulkaisu]. Terveystieteiden tutkimuskeskus -lehti 2008 [viitattu 06.02.2012]. Saatavissa: <http://www.apteekkariliitto.fi/asiakkaille/terveydeksilehti/Sivut/Hyv%C3%A4%20valaistus%20kohentaa%20el%C3%A4m%C3%A4nlaatua.aspx>
- Nissinen, K. 2003. VTT rakennus- ja yhdyskuntateknikka yhteenvetoraportti, Toimitilojen tehokkuuden ja toimivuuden mittaaminen työpistetarkastelun perusteella. [viitattu 20.12.2012]. Saatavissa: http://www.vtt.fi/liitetiedostot/cluster6_rakentaminen_yhdyskuntateknikka/Workplace%20VTT%20raportti.pdf

SUULLISET LÄHTEET

Niskanen Tapani, arkkitehti, Arkkitehtuurisuunnittelu Niskanen, haastattelut 20.11.2012 ja 15.1.2012

Matti Kyrölä, toimitusjohtaja, Camtronic, haastattelu 1.2.2012

Kari Viljamaa, kehityspäällikkö, Lapwall Oy, haastattelu 15.4.2012

KUVALÄHTEET

Kuva 1 ja 2: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://th02.deviantart.net/fs70/PRE/i/2010/207/b/d/Ladder_to_the_sky_by_hanifah94.jpg

Kuva 3: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.room-servicestore.com/designspot/wp-content/uploads/2011/09/Cozy-Comfortable-Home-Office.jpg>

Kuva 4: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.herman-miller.com/lifework/wp-content/uploads/piers-fawkes-office.jpg>

Kuva 5: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.mspmentor.net/wp-content/uploads/2008/02/branding.jpg>

Kuva 6: Kaaviokuva työympäristön tasapainoista ja heijastuksista. Tekijän versio. Alkuperäinen kuva:[viitattu 16.3.2012] Saatavissa: RT 95-10716, sivu 6, ohjetiedosto tammikuu 2000, Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö.

Kuva 7: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://images.fineartamerica.com/images-medium-large/a-close-up-view-of-bees-in-a-hive-maria-stenzel.jpg>

Kuva 8: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.shweeashbamboo.com/leaf%20cell.jpg>

Kuva 9: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://newbreview.com/wp-content/uploads/2011/05/bird-nest.jpg>

Kuva 10: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://blog.hotel-club.com/wp-content/uploads/2008/11/cave-of-swallows-1.jpg>

Kuva 11: Esimerkkejä taukotilan layout-sijoittelusta. [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: RT 95-10717. ohjetiedosto tammikuu 2000, Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö.

Kuva 12: Esimerkkejä työhuoneen layout-sijoittelusta. [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: RT 95-10717. ohjetiedosto tammikuu 2000, Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö.

Kuva 13: Työtilan pinta-alatarvetaulukko. [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: RT 95-10717, ohjetiedosto tammikuu 2000, Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö.

Kuva 14: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://lh3.ggpht.com/-tKW4S8ACetc/S1NHwkM1uTI/AAAAAAAAACE/TQv7hNZ8TNI/Lady-lake.jpg>

Kuva 15: Kuva työpisteiden mitoituksista, tekijän muokkaama. Alkuperäinen kuva [viitattu 16.3.2012]. Saatavissa: RT 95-10718, sivu 7, ohjetiedosto tammikuu 2000, Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö.

Kuva 16: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.rakennemuutos.fi/public/download.aspx?ID=142456&GUID=%7BB2CF783F-4066-43A5-8FE0-70DD5612118C%7D>

Kuva 17: [viitattu 18.3.2012] Saatavissa: <http://www.apto-scruz.com/assets/products/Accessories-Acoustic%20panels/Offecct-Flo2.jpg>

Kuva 18: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://www.greenwork.se/images/pics/moving_hedge_front.jpg

Kuva 18: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.apto-scruz.com/assets/products/Accessories-Acoustic%20panels/Offecct-Flo2.jpg>

Kuva 19: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://favim.com/orig/201104/07/Favim.com-14356.jpg>

Kuva 20: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.archithings.net/wp-content/uploads/2010/11/Eastern-Slit-Design-Lighting-Design-588x438.jpg>

Kuva 21: Esimerkkejä työhuoneiden valaistuksista. [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: RT 95-10719, 7. Ohjetiedosto tammikuu 2000, Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö.

Kuva 22: Naattinet. 2011. Värisävy [viitattu 16.3.2012]. Saatavissa: http://naatti.net/wp-content/kuva/valaistus3_varisavy.png

Kuva 23: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://th01.deviantart.net/fs70/PRE/i/2011/319/0/7/seamless_wall_texture_by_

hhh316-d4gbwzc.jpg

Kuva 24: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.chic-tip.com/wp-content/uploads/2012/01/inverted-warehouse-town-house-10-1.jpeg>

Kuva 25: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.lillehammer.fi/tiedostot/tyonaytteet/Fira%20neuvotteluhuoneet%20kollaasi%20copy.jpg>

Kuva 26: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.interiordesignfull.com/wp-content/uploads/2011/11/Google-Offices-In-London-2.jpg>

Kuva 27: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://www.kinnarps.com/Images/Inspiration/2010_Office_Gallery/1_Workstations/56111500_13407.jpg

Kuva 28 ja 29: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://www.formuswithlove.se/sites/default/files/imagecache/gigant/111010_image_03_0

Kuva 30: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://static2.pixdaus.com/files/items/pics/0/65/235065_78746d86b9ad8c0829a9c1642c92a9de_large.jpg

Kuva 31 ja 32: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://2modern.blogs.com/.a/6a00d834522c5069e20133f40c8733970b-800wi>

Kuva 33 ja 34: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://www.kinnarps.com/Images/Inspiration/2010_Office_Gallery/1_Workstations/56111500_13408.jpg

Kuva 35: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://www.kinnarps.com/Images/Inspiration/2008_Office_Gallery/1_Workstations/56111500_12525.jpg

Kuva 36: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://scouter-adam.files.wordpress.com/2011/06/planning.gif?w=374>

Kuva 37: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.toimistokalusteet.com/>

Kuva 38 ja 39: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.lillehammer.fi/tiedostot/tyonaytteet/Fira%20kaytava%201%20copy.jpg>

Kuva 40: <http://data.spacelab.fi/files/imagegallerymodule/@random4c2cd90039de4/gallery3/58.jpg>

Kuva 41: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.design-conceptideas.com/wp-content/uploads/2011/07/Furniture-of->

Skype-Office-using-product-Offecct-Johanson-Design-Arper-and-Crassevig.jpg

Kuvat 42-44: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.lillehammer.fi/tiedostot/tyonaytteet/Fiskars%20kollaasi%20copy.jpg>

Kuvat 45-47: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.interiordesignfull.com/wp-content/uploads/2011/08/Maxium-offices-restyled-by-Hofman-Dujardin2.jpg>

Kuva 48: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://static.iltalehti.fi/hullumaailma/pulloposti_101011STL_hu.jpg

Kuva 49 ja 50: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.planning-office-spaces.com/>

Kuva 51: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: Ojutkangas, Niina. 2011. Avotoimiston layoutmallien kartta.

Kuva 52: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: Ojutkangas, Niina, 2011. Avotoimiston layoutmallin esittelyä.

Kuva 53: Tilat ja niiden tekijät. Sari Iso-Heiniemi

Kuva 54: Tyylien vertailua. Sari Iso-Heiniemi

Kuva 55: Tyylianalyysi 1, kollaasi tekijän. Alkuperäiset kuvat:

[viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.finalarchitecture.com/wp-content/uploads/2010/04/modern-office-interior-design-color.jpg>

[viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.distrofurniture.com/wp-content/uploads/2011/01/Wonderful-Library-Wall-Bookcase-With-Desk-In-Rustic-Spanish-Style-590x508.jpg>

[viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://www.kinnarps.com/Images/Inspiration/2010_Office_Gallery/1_Workstations/56111500_13407.jpg

Kuva 56: Taulukko tunnelmatekijöistä. Sari Iso-Heiniemi

Kuva 57: Tyylien värimaailmaluonnos. Sari Iso-Heiniemi

Kuva 58: Tyylikollaasi lehtikuvista tekijän. Painettu lehti Glorian koti / maaliskuu 2012 [viitattu 16.3.2012]

Kuva 59: Kalusteanalyysiluonnos Sari Iso-Heiniemi.

Kuva 60: Kuosikollaasi tekijän. Alkuperäiset kuvat:

[viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
<http://www.designboom.com/cms/images/fiona003/gg001.jpg>
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
http://t1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQGaxDd4HmJI_GHA-oSEfzV0zcAPfc23gwcbuGHEQuHme_sCopwPdF84A0T1eQ
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
d30opm7hsgivgh.cloudfront.net
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
<http://www.terrivos.com/blog/wp-content/uploads/2011/02/Pattern-1.4.jpg>

Kuva 61: Ohjeiston rakenneluonnos 1. Sari Iso-Heiniemi

Kuva 62:
Rakenneluonnos 2. Sari Iso-Heiniemi

Kuva 63: Kollaasi Play tekijän. Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
http://www.texprint.org.uk/images/sized/images/uploads/5835321005_ba95022da4_o-645x556.jpg
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
http://www.streetartutopia.com/wp-content/uploads/2011/12/1-street_art_feb_a.jpeg

Kuva 64: 2. Kollaasi Play tekijän. Kuvien lähde (kuva 58)

Kuva 65: 1. Kollaasi Pause tekijän. Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
http://1.bp.blogspot.com/-XY2berUh0_s/T1-F6MBo76I/AAAAAAAC4E/xlCEOBQUqCs/s1600/tumblr_lwq41vYYPv-1qiqhq4o1_500.jpg
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://www.photowall.fi/images/products/509x509/45650/deep-green.jpg>

Kuva 66: 2. Kollaasi Pause tekijän. Kuvien lähde (kuva 58)

Kuva 67: 1. Kollaasi Forward tekijän. Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://taochild.files.wordpress.com/2011/05/traffic1.jpg>
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa: <http://img.ehowcdn.com/article-new/ehow/images/a04/t2/43/running-speed-exercises-800x800.jpg>

Kuva 68: 2. Kollaasi Forward tekijän. Kuvien lähde (kuva 58)

Kuva 69: 1. Kollaasi Backward tekijän. Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
http://www.magicmorocco.com/fes_morocco.html#

Kuva 70: 2. Kollaasi Backward tekijän. Kuvien lähde (kuva 58)

Kuva 71: Pohjakuvat toimistorakennuksesta. Arkkitehtuurisuunnittelut Niskanen Oy 2011. [viitattu 16.3.2012]

Kuva 72: Materiaalikollaasi LapWall Oy. Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 16.3.2012] Saatavissa: www.koskisen.fi/sites/koskisen.com/files/Pine.jpg?1308817086

Websivu ja logo. LapWall Oy. [viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
www.lapwall.fi

Kuva 73: materiaalikartta LapWall Oy
Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 17.4.2012] Saatavissa:

KP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laminates/lam_221.jpg

KP2 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laminates/lam_230.jpg

VP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Carol/fabric_Carol_601.jpg

VP2 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/fabric_Cena_357.jpg

VP3 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/fabric_Cena_393.jpg

VP4 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/fabric_Cena_352.jpg

SP1 NCS-värikartta 0801-G06Y
SP2 NCS-värikartta 0801-G06Y
SP3 NCS-värikartta 0585-Y70R
SP4 NCS-värikartta 5005-B20G

SP5 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1263526/file/Super_White.jpg

SP6 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1265878/file/Negro.jpg

SP7 <http://www.koskisen.fi/sites/koskisen.com/files/Pine.jpg?1308817086>

LP1 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1258531/file/Anthracite.jpg

LP2 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/698869/file/580_Tammi_Blackfired__1_sauva.jpg

LP3 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751395/file/PRG6_black.jpg

Kuva 73: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa: http://th02.deviantart.net/fs70/PRE/i/2010/207/b/d/Ladder_to_the_sky_by_hani-

fah94.jpg

Kuva 74: [viitattu 16.3.2012] Saatavissa:
http://th02.deviantart.net/fs70/PRE/i/2010/207/b/d/Ladder_to_the_sky_by_hanifah94.jpg

OHJEISTON (LIITE 1) KUALÄHTEET

Kuva: materiaalikartta PLAY
Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 17.4.2012] Saatavissa:

KP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laminates/

KP2 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laquers_stains/beechnatural.jpg

VP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Carol/fabric_Carol_602.jpg

VP2, VP3, VP4 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/fabric_Cena_357.jpg

SP1 NCS-värikartta
SP2 NCS-värikartta
SP3 NCS-värikartta
SP4 NCS-värikartta

SP5 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751401/file/PRG37_peach_melba.jpg

SP6 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751695/file/PRS41_peppermint_satin.jpg

SP7 <http://www.photowall.fi/images/products/800x600/45659/tiny-tree-triangle.jpg?width=&height=&materialId=1&x=0&y=0>

LP1 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1266577/file/White.jpg

LP2 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1298820/file/635_Sand.jpg

LP3 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751485/file/PRG53_lemon_ice.jpg

LP4 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/

[caid/1274415/file/Ref_500.jpg](http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1274415/file/Ref_500.jpg)

http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1274536/file/Ref_802.jpg

Kuva: materiaalikartta PAUSE
Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 17.4.2012] Saatavissa:

KP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laminates/lam_215.jpg

KP2 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laquers_stains/beechnatural.jpg

VP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Carol/fabric_Carol_602.jpg

VP2, VP3 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/fabric_Cena_357.jpg

VP4 <http://www.verhomatto.fi/files/images/products/large/KLM-0575630.jpg>

SP1 NCS-värikartta
SP2 NCS-värikartta
SP3 NCS-värikartta
SP4 NCS-värikartta

SP5 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751641/file/PRS86_moleskin_satin.jpg

SP6 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1258782/file/White_Naturale_R9.jpg

SP7 <http://www.photowall.fi/images/products/509x509/45650/deep-green.jpg>

SP8 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751683/file/PRS79_lime_satin.jpg

LP1 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1258096/file/Cluny.jpg

LP2 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1258764/file/White_Carta_Riso_R9.jpg

LP3 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/678345/file/328_Tammi_Rustic.jpg

LP4 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1274415/file/Ref_500.jpg

Kuva: materiaalikartta FORWARD

Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 19.4.2012] Saatavissa:

KP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laminates/lam_230.jpg

KP2 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laquers_stains/black_1.jpg

VP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Metallation/fabric_Metallation_RQ003_Polished_Pewfer.jpg

VP2-VP4 muokkaus tekijän, tekstuurikuva: http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/

SP1 NCS-värikartta

SP2 <http://www.edilportale.com/upload/prodotti/prodotti-36250-rel64671ad2-9131-4aa6-a20a-a965e98a51cc.jpg>

SP3 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1265878/file/Negro.jpg

SP4 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751497/file/PRG52_sunburst.jpg

SP5 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1263526/file/Super_White.jpg

SP6 NCS-värikartta

SP7 NCS-värikartta

SP8 <http://www.photowall.fi/images/products/509x509/42613/inner-light.jp>

LP1 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1258531/file/Anthracite.jpg

LP2 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/698869/file/580_Tammi_Blackfired__1_sauva.jpg

LP3 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1263817/file/Graphite.jpg

LP4 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1258524/file/Grey.jpg

Kuva: materiaalikartta BACKWARD

Alkuperäiset kuvat:
[viitattu 19.4.2012] Saatavissa:

KP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laquers_stains/brown_5.jpg

KP2 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/Laquers_stains/brown_1.jpg

VP1 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/fabric_Cena_337.jpg

VP2 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/fabric_Cena_371.jpg

VP3 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/fabric_Cena/fabric_Cena_387.jpg

VP4 http://www.iskuinterior.fi/Image/Isku_Interior/Materials_and_colours/leather_Trento/leather_Trento_49261_Glacier.jpg

SP1 NCS-värikartta

SP2 NCS-värikartta

SP3 NCS-värikartta

SP4 NCS-värikartta

SP5 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1263223/file/Rame.jpg

SP6 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751605/file/PRG18_raspberry.jpg

SP7 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1263216/file/Blu.jpg

SP8 http://www.cole-and-son.com/collection_detail.asp?CollectionID=104

LP1 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1263337/file/Ocra.jpg

LP2 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/1005799/file/665_Afrikkalainen_Wenge.jpg

LP3 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/749752/file/PRG9_woodpigeon.jpg

LP4 http://www.upofloor.fi/upofloor_fi/MediaManager:Image/caid/751419/file/PRG20_magnolia.jpg

LIITTEET

Liite 1 Toimistosuunnitteluohjeisto PLAY&WORK

